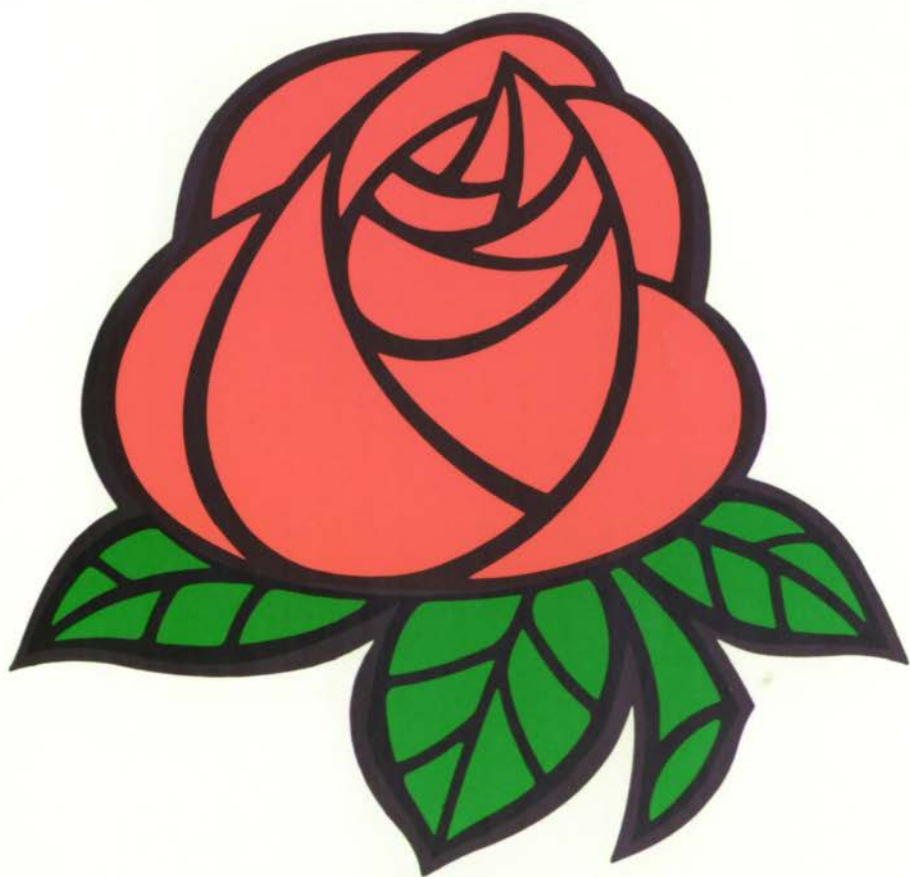

Beretning

1987 • 1988

Det norske Arbeiderparti

Det norske Arbeiderparti

BERETNING
1987—1988

utarbeidet av partikontoret

Grafisk produksjon:
Gjerholm Grafisk a.s, Oslo

Innhold

INNLEDNING	5	<i>Revisjon av Kommune- og Fylkes-</i> <i>kommuneloven</i>	39
LANDSMØTET 1987	6	<i>Hovedkomiteen for Lokal-</i> <i>forvaltningen</i>	39
SENTRALSTYRET	8	<i>Kommuneøkonomien</i>	39
<i>Sentralstyrets faste utvalg</i>	8	<i>Kommunenes Sentralforbund</i>	39
<i>Ad Hoc-utvalg</i>	9	<i>Fagutvalgene i KS</i>	40
<i>Sentralstyrets administrasjons-</i> <i>utvalg</i>	10	<i>Fylkeskretsrådet</i>	40
<i>Fellesutvalg med LO</i>	11	<i>Fylkeskretsene</i>	40
LANDSSTYRET	12	<i>Ordførerkonferanser</i>	40
<i>Revisjonsnemnda</i>	13	<i>Studiearbeid</i>	41
LANDSSTYRETS MØTER	14	<i>Kommunenes Sentralforbund-</i> <i>Landstinget 1988</i>	41
<i>Uttalelser</i>	14	<i>Norsk Kommuneforbund og</i> <i>Norsk Elektriker- og</i> <i>Kraftstasjonsforbund</i>	41
SAMARBEIDSKOMITEEN MELLOM LO OG DNA	17	<i>Kommunalt samarbeid i Norden</i>	42
PARTIETS REPRESENTASJON I STYRER OG KOMITEER	18	<i>Utfordringer i kommunalforvaltningen</i> <i>ved overganger mot 90-årene</i>	42
PARTIKONTORET	20	<i>Politisk informasjon</i>	42
PARTIETS FYLKES- SEKRETÆRER	21	<i>Kommunalkontoret</i>	43
ÅRSMØTER I FYLKES- PARTIENE	22	FAGLIG/POLITISK UTVALG	44
ORGANISASJONSSAKER	23	<i>Utvalgets virksomhet</i>	44
STUDIEARBEIDET	25	<i>Kommunevalget 1987</i>	44
MEDLEMSBEVEGELSEN 1987—1988	27	<i>Konferanser</i>	44
INFORMASJONSVIRK- SOMHETEN	29	I. MAI 1987 og 1988	46
VALGKAMPEN 1987	31	NORDISK SAMARBEID	48
ARBEIDERPARTIETS 100-ÅRS- JUBILEUM 1987	33	EUROPEISK SAMARBEID	49
KOMMUNALT ARBEID	37	DEN SOSIALISTISKE INTERNASJONALE	51
<i>Landskommunalutvalget</i>	37	ARBEIDERBEVEG. INTERNA- SJONALE STØTTEKOMITE	52
<i>Til Landskommunalkonferansen</i> <i>innkalles</i>	38	A-LOTTERIET — LOTTERISERVICE A/S	54
<i>Hovedsaker i beretningsperioden</i>	38	ARBEIDERPARTIETS STORTINGSGRUPPE	57
		<i>Tillitsvalgte og ansatte</i>	57
		<i>Stortingsgruppas Faglig/ politiske utvalg</i>	57
		REGJERINGENS VIRKSOMHET	59
		AKTUELT PERSPEKTIV	71

KVINNEBEVEGELSEN	72	<i>Internasjonalt arbeid</i>	88
<i>Landskvinnekonferansen</i>	72	<i>Nordisk samarbeid</i>	90
<i>Kvinnesekretariatet</i>	74	<i>Rachel Grepp Heimen</i>	92
<i>Kvinnesekretariatets komiteer, utvalg, råd og arbeidsgrupper</i>	76	ARBEIDERNES	
<i>Landsstyret</i>	77	UNGDOMSFYLKING	93
<i>Korttidssekr. i fylkeskv.utvalgene</i>	78	A-PRESSEN 1987 og 1988	96
<i>Landsdelskvinnekonferanser</i>	79	ARBEIDERBLADET A/S	99
<i>Studiearbeidet</i>	80	ARBEIDERBEVEGELSENS	
<i>Kvinnebevegelsens organisasjon</i>	82	ARKIV OG BIBLIOTEK	100
<i>Thina Thorleifsens studiefond</i>	83	FONDS OG STIPEND	103
<i>8. mars — Kvinnedagen</i>	84		
<i>Valgkampen 1987</i>	85		
<i>Partiets 100-års jubileum</i>	86		
<i>Spesielle tiltak</i>	87		

Innledning

Landsmøtet 1987 ble holdt i Oslo dagene 26.–29. mars med 300 delegater. Hovedsaken på landsmøtet var et valgmanifest, men også bypolitikk og distriktpolitikk var viktige saker. Landsmøtet valgte Gro Harlem Brundtland som leder, Einar Førde som nestleder og Thorbjørn Jagland som sekretær.

I perioden etter landsmøtet har særlig organisasjonsarbeidet blitt viet oppmerksomhet. I tilknytning til frihetsdebatten som ble påbegynt i forrige periode, ble det laget et hefte «Åpent parti» som tar opp Arbeiderpartiets organisasjon. Det ble arrangert et stort antall debattmøter i kommunepartiene.

Vervekampanjen ble satt i gang på høsten 1987. Likevel har medlemstallet gått tilbake i perioden og er nå på 139 612 fordelt på 3 200 lag i 446 kommuneparti. Av disse er 32 532 kollektivt tilmeldte.

Arbeidernes Ungdomsfylking (AUF) har styrket sin posisjon og økt sitt medlemstall i perioden og er nå den desidert største politiske ungdomsorganisasjonen.

Frihetsdebatten har gått videre i perioden og alle temaene er presentert: «Velferd sammen», «Skole for framtida», «Økonomisk demokrati», «Felles miljø», «Tid for hverandre» og «Frihet og bomiljø». Disse temaene har også i stor grad vært dem som har preget den politiske debatten i perioden og gjenspeiler arbeidet med arbeidsprogrammet som skal vedtas på landsmøtet i mars 1989.

Kommune- og fylkestingsvalget i 1987 ga en tilbakegang for Arbeiderpartiet fra 38,9 prosent i 1983 til 36,3 prosent i 1987. Det var i stor grad Arbeiderpartiets saker som preget valgkampen, men manglende alternativ fra de borgerlige partiene gjorde at de ideologiske og politiske skillelinjene ble for utydelige.

Arbeiderpartiregjeringen har fortsatt sitt arbeid med å rette opp norsk økonomi. Dette viser nå resultater. Inflasjonen er på et lavere nivå enn på lenge. Eksportindustrien har styrket sin konkurransevne. På tross av stort underskudd og vanskelig økonomi har regjeringen fordoblet barnehageutbyggingen og utvidet svangerskapspermisjonen fra 18 uker i 1986 til 24 uker i 1989. Det er innført lik arbeidstid på 37,5 timer i uka for alle og den fleksible pensjonsalderen er senket til 65 år. Det inntektspolitiske samarbeidet med partene i arbeidslivet har gjort dette mulig.

Oppblåsing av økonomien og et stort lånefinansiert privat forbruk ga mange nye arbeidsplasser innen bank, finans, og handelsnæringen. Når det private forbruket nå er redusert, har det bidratt til en økende arbeidsledighet. Arbeiderpartiet kan ikke godta arbeidsledighet og regjeringen har satt inn store ressurser på arbeidsmarkedstiltak og opplæring. Kampen mot arbeidsledighet og for arbeid til alle har og vil være det viktigste for Arbeiderpartiet.

I august 1987 feiret Arbeiderpartiet sitt hundreårsjubileum. Det ble laget et jubileumsmerke, ei bok «Til framtida» og et tegneseriehefte «Barneår» som ble sendt ut til alle grunnskolene. Det ble arrangert ei rekke utstillinger, sangtekstkonkurranse og en tegnekonkurranse for barn.

Arbeiderpartiet har styrket sin kontakt med de europeiske søsterpartiene. Også den nordiske samarbeidskomiteen, SAMAK, har satt det europeiske samarbeidet på dagsordenen.

Landsmøtet 1987

Det norske Arbeiderpartis 51. ordinære landsmøte ble holdt i Folkets Hus, Oslo, i dagene 26.—29. mars 1987.

Landsmøtet skal ifølge lovene bestå av landsstyrets medlemmer og 300 representanter. 200 av disse fordeles på fylkespartiene i forhold til det gjennomsnittlige antall medlemmer det er betalt kontingent for de to år forut for landsmøtet. De resterende 100 representanter fordeles på fylkespartiene i forhold til det stemmetall partiet oppnådde i det enkelte fylke ved siste stortingsvalg forut for landsmøtet.

Det var sendt inn fullmakter for 300 representanter. Ved åpningen var 298 representanter møtt fram, derav 20 vararepresentanter. For første gang i partiets historie var 45,6 % av delegatene kvinner.

Det var innbudt en rekke gjester fra våre broderpartier i Europa og de nordiske land. Fra Labour Party, England, møtte Jo Richardsen, Oscar Debunne, Belgia, Luc Veron, Frankrike, Jacob Lindenskov, Færøyene, Fransesco Lopez, Spania, Alfred Nzo, African National Congress.

Fra Nordisk Samarbeidskomite møtte Bjørn Wall, fra Socialdemokraterna, Sverige, møtte Ingvar Carlsson, Birgitta Dahl, Anna-Greta Leijon, Gertrud Sigurdson, Bo Krogvig og Bernt Carlsson. Fra de finske partiet møtte Lars Lindeman, og fra Socialdemokratiet, Danmark, møtte Anker Jørgensen og Ivar Nørgaard.

Videre møtte en rekke innbudte fra innenlandske organisasjoner som er knyttet til arbeiderbevegelsen samt en del personlige innbudte.

Landsmøtets forhandlinger ble ført for åpne dører, dvs. med adgang for presse og kringkasting. Partimedlemmer hadde adgang til galleriet mot framvisning av medlemskort.

Åpningsprogrammet besto av Tramgjengen i Buskerud med Trygve Hoff som leder, forfatter, komponist og instruktør. Fellessang av «Frihetens Forpost» var den naturlige avslutning på denne del av åpningsprogrammet.

Saksliste:

1. Åpning.
2. Konstituering.
3. Innstilling av beretningen.
4. Innberetning fra Revisjonsnemda.
5. Innsendte forslag.
6. Lovendringer.
7. Den politiske situasjon.
Innledning v/Gro Harlem Brundtland.
8. Arbeiderpartiet foran lokalvalgene.
Innledning v/Einar Førde.
9. Sosialdemokratiets internasjonale utfordringer.
Innledning v/Gro Harlem Brundtland.
10. Valg.
11. Avslutning.

Det ble oppnevnt 2 redaksjonskomiteer: a) for valgmanifest, b) for andre saker. Redaksjonskomiteen behandlet de innkomne saker og de forslag som ble reist under landsmøtet.

Landsmøtet vedtok følgende uttalelser:

- 1) Lokalsamfunn/Mo i Rana
- 2) Videreutvikling av bedriftshelsetjenesten/ILO
- 3) Om asylsøkere
- 4) Lokalsamfunnet må styrkes
- 5) Økonomisk politikk — Skatt
- 6) Fred, frihet og rettferdighet

Etter vanlig praksis valgte landsmøtet medlemmer til sentralstyret, landsstyret og revisjonsnemnda.

Det er utarbeidet en fullstendig referatprotokoll som inneholder innledningen, debatten, uttalelsene og vedtakene.

Sentralstyret

Sentralstyret

Fram til landsmøtet i mars 1987 har sentralstyret bestått av:

Leder Gro Harlem Brundtland, nestleder Einar Førde, sekretær Ivar Leveraas, Tor Halvorsen, Reiulf Steen, Lars M. Skytøen, Gunnar Berge, Liv Andersen, Liv Nilsson, Ester Kostøl, Ingeborg Botnen, Bjørn Tore Godal og Anne Lise Haugen.

Vararepr.: Kjell Borgen, Evy-Ann Midttun, Henrik Aasarød, Aud Gaundal, Ole Knapp, Liv Aasen, Egil Ranheim og Tine Øverlier.

På landsmøtet 26.—29. mars 1987 ble følgende valgt:

Leder Gro Harlem Brundtland, nestleder Einar Førde, sekretær Thorbjørn Jagland, Tor Halvorsen, Reiulf Steen, Lars M. Skytøen, Gunnar Berge, Liv Andersen, Liv Nilsson, Nils Totland, Ingeborg Botnen, Bjørn Tore Godal og Anne Lise Haugen.

Vararepr.: Kjell Borgen, Sigbjørn Eriksen, Henrik Aasarød, Aud Gaundal, Ole Knapp, Liv Aasen, Tine Øverlier og Solveig Torsvik.

Etter Tor Halvorsens bortgang i 1987, kom Leif Haraldseth inn som medlem av Sentralstyret. Sentralstyret har holdt 20 møter i 1987 og 19 møter i 1988.

Sentralstyrets faste utvalg

Programkomite:

Programkomiteen som la fram forslaget til arbeidsprogram til landsmøtet i 1987 var oppnevnt allerede høsten 1986 og hadde denne sammensetning:

Gro Harlem Brundtland leder, Einar Førde, Thorbjørn Jagland, Leif Haraldseth, Jens Stoltenberg, Sissel Rønbeck, Tove Strand Gerhardsen, Gunnar Berge, Anne Lise Hilmen, Kari Nordheim Larsen, Sigbjørn Eriksen, Nils Totland, Bernt Krohn Solvang, Mary Kvidal, Gunnar Myrvang, Sidsel Bauck, Åse Kleveland, Thorvald Stoltenberg, Siri Bjerke, sekretær, Ted Hanisch, Inger-Anne Ravlum, John Stene og Norvald Mo.

Økonomisk-politisk utvalg

Tore Lindholt leder, Gunnar Berge, Juul Bjerke, Anne-Lise Hilmen, Jon Ivar Nålsund, Bjørn Skogstad Aamo, Svein Longva, Harald Henriksen, Liv Nilsson, Karen Helle, Nils Totland, Tor Halvorsen, Ted Hanisch, Øistein Guldbrandsen, Lene Løken, Marianne Andreassen, Torstein Moland, Steinar Strøm, Sissel Rønbeck, Synnøve Nymø, Liv Valstrand, Walborg Krosshaug, Arne Øien, Tove Strand Gerhardsen, Anne Lise Bakken, Ivar Leveraas, Sigbjørn Johnsen, Anne-liese Dørum, Bjarne Kristiansen, Bjørn Tore Godal, Brit Jørgensen, Marit Rotnæs, Tom Thoresen og Norvald Mo.

Etter Tor Halvorsens bortgang i 1987, kom Leif Haraldseth inn som medlem av Økonomisk-politisk utvalg.

Fiskeriutvalg:

Arbeidsutvalg: Rolf Nilssen leder, Frank Andersen sekretær, Eivind Bolle, Knut Hoem (død), Bjørgvin Jensen, Edvin Ramsvik, Marit Rotnes, Einar Hepsø, Einar Hysvær, Viggo Jan Olsen, Evy-Ann Middtun og Bjarne Mørk Eidem.

Øvrige medlemmer: Olav Bjørklund, Martin Dahle, Birger Larsen, Birger Blomquist, Per Alf Andersen, Ivan Kristoffersen, Jan Henry Olsen, Jan Skrede, Ole Hemseth, Henny Nøstvoll, Irene Pettersen, Målfrid Longva, Roald Vaage, Hans Nordahl Jensen, Wivan Bremnes, Aase Falch, Arne Per Nygård og Hilmar Blikø.

Utvalg for internasjonal, sikkerhets- og forsvarspolitik:

Thorbjørn Jagland, Thorvald Stoltenberg, Leonard Larsen, Kaare Sandegren, Bjørn Tore Godal, Johan Jørgen Holst, Trond Johansen, Arne Karstad, Harriet Andreassen, Laila Nicolaisen, Bjørg Leite, Else Berit Eikeland, Knut Arne Sanden, Liv Undheim, Vesla Vetlesen, Oddmund Søilien, Einar Risa, Kari Gjestebø, Grete Knutsen, Jens Stoltenberg, Øystein Mæland, Tertit V.H. Aasland, Øystein Tveter og Siri Bjerke.

Utvalg for Industri- og næringspolitikk:

Jan Balstad leder, Gunnar Myrvang sekretær, Truls Frogner, Kari Blegen, Anne Mette Berg, Aud Watnebryn, Dag Tresselt, Harald Norvik, Anders Utne, Margit Glomm, Anne Lise Grande Vollan, Inger Karin Nerheim, Trygve Johnsen, Liv Helle Danielsen, Matz Sandman, Terje Solbakken.

Utdanningsutvalg:

Haakon Blankenborg leder, Inger-Anne Ravlum sekretær, Rolf Lasse Lund, Per Østerud, Ellen Skaflestad, Monica Dalen, Johan Kvikstad, Bjørne Grimsrud, Tine Øverlier, Trond Strand, Oddvar Ivoll, Liv Larsen Rustad, Jan Løkken og Rolf Torbo.

Ad Hoc-utvalg

Flyplassutvalg:

Oddrun Pettersen leder, Ole Korslund, Akershus, Åse Halvorsen, Akershus, Jacob Wahl, Buskerud, Asbjørn Andersen, Stortinget, Anne-Lise Haugen, sentralstyret, Aud Gaundal, sentralstyret, Hermod Skånland og Richard Trælnes, Vestfold.

Europa-utvalg

I november 88 oppnevnte sentralstyret et utvalg til å vurdere Norges framtidige rolle i EF:

Thorbjørn Jagland leder, Ole Knapp, Liv Nilsson, John Stene, Bjørn Tore Godal, Turid Birke-land, Jan Henry T. Olsen, Anders Utne, Britt Midtbø, Eldrid Nordbø, Åshild Hauan og Bernt Bull.

Sametingsutvalg:

I november 88 oppnevnte sentralstyret et Sametingsutvalg, siden Stortinget har bestemt at det skal gjennomføres direkte valg til Sameting samtidig med stortingsvalget 1989.

Utvalget har følgende sammensetning:

Reidar Nielsen, Ole K. Sara, Marit Wahl Jonassen, Anne Karin Saus, Leif Halonen, May Lisbeth Myrhaug, Tom Kappfjell og John Sørfjordmo.

Sentralstyrets administrasjonsutvalg

Thorbjørn Jagland, leder, Sissel Rønbeck, Alf Frotjold, Jens Stoltenberg, og Svein Larsen som trakk seg i løpet av perioden. I tillegg møtte de ansatte sekretærer ved Partikontoret, Kvinnesekretariatet og 1 representant fra personalet. Administrasjonsutvalget har hatt 7 møter i 1987.

I Sentralstyremøte 4. januar 1988 ble det vedtatt at utvalget oppløses og at kontoret overtar utvalgets oppgaver.

Fellesutvalg med LO

Faglig-politisk utvalg:

Fra LO: Ole Knapp, Svein-Erik Oxholm, Kåre Hansen.

Fra DNA: Thorbjørn Jagland, Arve Berg (Stortingsgruppa), Britt Schultz, Ståle Dokken (AUF), Sigve Brekke (AUF), Alf Frotjold (AOF), Åge Sjøgaard (AOF), Per Karlisen.

Landsstyret

Fram til landsmøtet i mars 1987 har landsstyret foruten sentralstyrets medlemmer bestått av (vararepr. i parentes):

Østfold	Åsa Solberg Iversen (Gunnar Skaug)
Akershus	Ole Korslund (Kjersti Børsum)
Hedmark	Solveig Persheim (Sverre Kr. Fjeld)
Oppland	Arild Bakken (Sylvi Sandvik Heldal)
Buskerud	Jacob Wahl (Aase Moløkken)
Vestfold	Alf Bjørnø (Norunn Evjen)
Telemark	Finn Kristensen (Einfrid Halvorsen)
Aust-Agder	Asbjørn Andersen (Marit Johnsen)
Vest-Agder	Agnes Bua (Jan Helland Olsen)
Rogaland	Ingleif Iversen (Reidun Korsvoll)
	Björg Hermansen (Kjell Sund)
Hordaland	Marit Wikholm (Petter Ersvær)
	Aksel Kloster (Aud Helgesen)
Sogn og Fjordane	Kjartan Longva (Else Skjolden)
Møre og Romsdal	Laila Kaland (Asmund Kristoffersen)
Sør-Trøndelag	Gunnar Aagesen (Turid Innstrand Olausen)
	Gunhild Øyangen (Jan Gunnar Uthus)
Nord-Trøndelag	Rolf Bjørn Hagen (Anne Lise Grande Vollan)
Nordland	Eivind Bolle (Anne Lise Wold)
	Sissel Eidissen (Svein Wika)
Troms	Oddmund Soleng (Aud Overå Fyhn)
Finnmark	Sylvi Enevold (Erling Fløtten)
Oslo	Tove Heggen Larsen (Svein Larsen)

På Landsmøtet i mars 1987 ble følgende valgt:

Østfold	Åsa Solberg Iversen (Gunnar Skaug)
Akershus	Kjersti Børsum (Ole Korslund)
Hedmark	Siri Austeng (E. O. Skoghøldt)
Oppland	Tom Rognstad (Sylvi Sandvik Heldal)
Buskerud	Jacob Wahl (Åse Morin)
Vestfold	Alf Bjørnø (Norunn Evjen)
Telemark	Tore Straum (Gunn Olsen)
Aust-Agder	Laila Øygarden (Jacob Olaus Mo)
Vest-Agder	Jan Helland Olsen (Herdis Meihack Engan)
Rogaland	Björg Hermansen (Kjell Sund)
	Ingleif Iversen (Reidun Korsvoll)
Hordaland	Grete Knudsen (Ole Lyse)
	Odd Rambøl (Elisabeth Walaas)

Sogn og Fjordane	Johs. B. Thue (Magnhild Solaas)
Møre og Romsdal	Asmund Kristoffersen (Hanne-Lise Sørensen)
Sør-Trøndelag	Mary Kvidal (Jan Gunnar Uthus)
	Ulf Guttormsen (Turid Innstrand Olausen)
Nord-Trøndelag	Johan Solheim (Anne Lise Grande Vollan)
Nordland	Eivind Bolle (Tor Antonsen)
	Sissel Eidissen (Solfrid Krahl)
Troms	Aud Overå Fyhn (Arne Bergland)
Finnmark	Arvid Mathisen (Svanhild Nygård)
Oslo	Tove Heggen Larsen (Svein Larsen)

Revisjonsnemnda

Landsmøtet 1987 valgte følgende medlemmer til revisjonsnemnda:

Harriet Andreassen — leder

Kåre W. Larsen

Aase Bjerkholt

Varamedlemmer:

Harry Jørgensen

Barbara Guldbrandsen.

Landsstyrets møter

Landsstyret hadde 3 møter i 1987 og 3 møter i 1988.

9.—10. januar 1987 i Norsk Jern og Metalls møtelokaler, Oslo. Møtet drøftet den politiske situasjon etter innledning av Gro Harlem Brundtland. Videre følgende landsmøtesaker: 1) Forslag til arbeidsordning, 2) Fordeling av landsmøtorepresentanter på fylkene, 3) Innkomne forslag.

25. mars 1987 i Folkets Hus, Oslo. Møtet behandlet partiets regnskap for 1985 og 1986, Revisjonsnemndas innberetning til landsstyret og til landsmøtet. Videre landsmøtesaker, så som innstilling på ordstyrere, sekretærer og komiteer til landsmøtet, innstilling til behandlingen av innsendte forslag, godkjenning av fordelingen av landsmøtorepresentanter, samt tilleggsinnstilling til arbeidsprogrammet. Forslag fra Sentralstyret om ekstraordinær medlemskontingent for 1987.

26. september 1987 i Bankettsalen, Folkets Hus, Oslo. Landsstyret besluttet tid og sted for landsmøtet 1989. Deretter innledet Gro Harlem Brundtland om Den politiske situasjon. Deretter drøftet landsstyret partiarbeidet etter valget.

8.—9. januar 1988 på LO-skolen Sørmarka. På sakslista sto følgende poster: 1) a) Åpning, b) Valg av redaksjonskomite, 2) Stortingsvalgordningen, 3) Den politiske situasjon, v/Gro Harlem Brundtland, 4) Fellesmøte med Kvinnebevegelsens landsstyre: Hvor følgende saker ble tatt opp: Åpent parti — Organisasjonsmessige utfordringer, v/Thorbjørn Jagland.

16.—17. september 1988 på Halvorsbøle, Jevnaker. Møtet drøftet den politiske situasjonen og forslaget til arbeidsprogram, etter innledning av Gro Harlem Brundtland. Den videre sakslista var: 4) Innføring av landsdekkende EDB-nett, 5) Jubileumskontingenten, 6) Hovedlinjene i det økonomiske opplegget for 1989, v/Gunnar Berge, 7) Valg til Sameting, 8) Dagsorden for landsmøtet, 9) Redaksjonskomiteen innstilling.

17.—18. desember 1988 på LO-skolen, Sørmarka. På sakslista sto følgende poster: 1) Åpning/konstituering, 2) Innstilling på innkomne forslag til landsmøte, 3) Forslag til organisasjonsplan, 4) Felles strategi mot arbeidsløshet v/Gro Harlem Brundtland og Leif Haraldseth, 5) Gjennomgang av landsmøte.

Uttalelser:

8.—9. januar 1988 vedtok landsstyret denne uttalelsen:

Den politiske situasjon:

Arbeiderpartiets landsstyre har diskutert det politiske arbeidet framover og vil uttrykke støtte til regjeringens målbevisste arbeid med å bringe Norge ut av den økonomiske krisen. Målet er å sikre sysselsettingen og velferden. Det har vi mulighet til å oppnå om vi satser i fellesskap.

Under den borgerlige regjeringen startet et overforbruk i forhold til det vi tjener i Norge. Verdensøkonomien har vært i ubalanse og tilbakegang. Dette har gitt oss dagens økonomiske vanskeligheter.

Derfor vil Arbeiderpartiets landsstyre mobilisere til innsats og samarbeid for at vi i Norge skal skape mer, bruke mindre og fordele bedre.

Fornøyelse og omstilling i næringslivet er en forutsetning for vekst. Konkurransesevnene må bedres. Det må fortsatt satses på forskning og utvikling slik at Norge i sterkere grad kan være

med i den internasjonale konkurransen om produkter som krever høyt kunnskapsnivå.

Pris- og kostnadsutviklingen må dempes slik at vi kommer ned på linje med de land vårt næringsliv konkurrerer med. Dette forutsetter et forpliktende samarbeid ved vårens inntektsoppgjør.

Fordelingspolitikken må styrkes. Den påbegynte omleggingen av skattesystemet må følges opp med nye tiltak. Næringsoverføringene må gjennomgås kritisk med sikte på å få til en mer målrettet bruk og reduksjon i de samlede overføringene.

Det offentlige forbruket skal fortsatt holdes på et høyt nivå. Det sikrer likhet og rettferdighet. Men fornyelse og omstilling av velferdsstaten er en forutsetning for at våre økende velferdsbehov kan dekkes. Blant annet de store behovene i kommunene, for barnehager, helsetjeneste og eldreomsorg.

Landsstyret støtter regjeringens politikk for styrking av boligfinansieringen og reduksjon av boligrenten, spesielt for utsatte grupper:

- Øking av Husbankens rammer til etableringslån og utleieboliger, den nye Husbank 2-ordningen, samt økning av rammene for Postsparebankens ungdomslån.
- Nedsetting av topprenten i Husbanken.
- En betydelig økning i kredittforetakenes rammer — som Bykreditt — og hypotekforeninger — for boliglån sammen med en ny ordning for førstehjemslån og lån for nye boliger av nøktern standard.
- Rentesenkning på særskilte boliglån i forretnings- og sparebankene. Ordningen bør rettes inn mot unge familier som har anskaffet en bolig av nøktern standard og størrelse i løpet av de siste årene.

16.—17. september 1988 vedtok landsstyret denne uttalelsen:

Norge, EF og europeisk samarbeid

Arbeiderbevegelsen må gå foran i debatten om utformingen av det framtidige Europa. Denne debatten må ha et bredt europeisk siktemål og perspektiver utover de konkrete spørsmål som knytter seg til utformingen av det indre markedet.

Landstyret ber sentralstyret sette ned et bredt sammensatt Europa-utvalg med representasjon fra den faglige og politiske arbeiderbevegelse, som skal ha til oppgave å legge et best mulig grunnlag for denne debatten.

Utvidet samarbeid i Europa er av avgjørende betydning for å øke sysselsettingen, løse miljøproblemene og utvikle velferden. Viktige nasjonale interesser vil i årene som kommer være nært knyttet til utviklingen i Europa.

Omlag sytti prosent av Norges eksport går til EF. EF er et viktigere eksportmarked for Norge enn for de fleste av EF's medlemsland. Uavhengig av framtidig tilknytningsform, vil den største utfordringen være hvordan vi håndterer tilpasningene til det indre markedet. Dette må skje gjennom EFTA, i samarbeid med de andre nordiske landene og gjennom direkte kontakt med EF. Målet er å unngå nye handelshindre for norsk eksport, samtidig som vi ivaretar viktige nasjonale interesser. Norge må også utnytte mulighetene i det forsknings- og teknologisamarbeidet som foregår i EF og i Vest-Europa forøvrig.

Norge har oppnådd en status i forholdet til EF's utenrikspolitiske samarbeid (EPS) som innebærer regelmessige kontakter på politisk nivå. Norge må fortsatt bestrebe seg på å videreutvikle kontakten med EPS. Arbeiderpartiet vil understreke EF's viktige rolle i øst-vestforholdet og Norges eget ansvar for et utvidet samarbeid på tvers av blokkgrensene.

Landstyret legger stor vekt på viktigheten av bred og grundig informasjon om utviklingen av det indre markedet og konsekvensene for Norge. Nasjonale interesser og ønsket om et mest mulig samlet folk, tilsier oppslutning omd en linje Stortinget valgte under behandlingen av Europa-meldingen sist vår.

Når arbeidet med det indre markedet er kommet lenger, har Norge bedre grunnlag for å vurdere de ulike alternativene for framtidig tilknytningsform til EF. Et eventuelt norsk medlemskap må avklares gjennom en folkeavstemming.

Samarbeidskomiteen mellom LO og DNA

Samarbeidskomiteen har i denne 2-årsperioden hatt følgende sammensetning:

Fra DNA:

Gro Harlem Brundtland leder, Einar Førde, Thorbjørn Jagland og Gunnar Berge.

Fra LO:

Tor Halvorsen, Svein-Erik Oxholm, Lars M. Skytøen og Ole Knapp.

Etter Tor Halvorsens bortgang i 1987, kom Leif Haraldseth inn som medlem av Samarbeidskomiteen.

Samarbeidskomiteen hadde 23 møter i 1987 og 19 møter i 1988.

Blant saker som ble behandlet i perioden kan nevnes:

- Utdanningsfinansiering
- STI-INKO og VINN
- Ferroleringsindustrien — El-avgiften.
- Arbeidsmiljølovens paragraf 55 a og ILO-konvensjon nr. 111.
- Inntektsoppgjøret.
- Forskningssektorens innmelding i Norsk Arbeidsgiverforening.
- Omgjøring av NRK til Stiftelse.
- Lov om Norsk skipsfartsregister (NIS).
- Kredittpolitikken.
- El-avgiften.
- Kredittpolitisk utvalg.
- Gerhardsenstipend 1987.
- Revidert Nasjonalbudsjett.
- Framtidig faglig/politisk samarbeid.
- Proposisjon om ny ferielov.
- Skattemeldinga m.v.
- Husforsikringspremier i Finnmark.
- Teknologåret 1988.
- Valgkampen.
- Johan Nygårdsvolls Minneheim — Salg.
- Postsparebanken.
- Feriefondet 1988.
- Norsk Koksverk A/S.
- Sysselsettingssituasjonen på Nordmøre.
- Tariffoppgjøret 1988.
- Reklame i radio og fjernsyn.
- Jernverket — Koksverket — Spikerverket.
- Norsk Jernverk A/S, Stålindustrien i Norge.
- Kommunal sektor — Arbeidstidsspørsmål.
- Arbeidstillatelse — Fremmedforskiftene.
- Miljøavgift på biltrafikken i storbyer.

Partiets representasjon i styrer og komiteer

Storingsgruppas styre:

Thorbjørn Jagland

AUFs sentralstyre:

1987: Arne Olsen

Vararepresentant: Martin Kolberg

1988: Martin Kolberg

Arbeiderbladet AS:

1987:	Styremedlemmer:	Ivar Leveraas Martin Mæland Turid Birkeland	Per Brunvand Svein Larsen
	Vararepresentant:		

1988:	Styremedlemmer:	Ivar Leveraas Martin Mæland Tone Tangstrøm	Per Brunvand Rune Bjerke
	Vararepresentant:		

Norsk Arbeiderpresse AS:

1987:	Representanter:	Einar Førde Siri Bjerke	Thorbjørn Jagland Herlof Gjerde
	Vararepresentanter:		

1988:	Representanter:	Einar Førde Siri Bjerke	Thorbjørn Jagland Martin Kolberg
	Vararepresentanter:		

Arbeiderpressens Samvirke A/L:

Representant: Johs. Skeide Larsen

Vararepresentant: Stig Nilsson

Styret for Lotteriservice AS og utvalget for A-lotteriet:

Herlof Gjerde, leder Ståle Dokken

Gerd Hagen Schei Britt Schultz

Asbjørn Kristoffersen

Vararepresentanter:

Martin Kolberg John Sørfjordmo

Siri Bjerke Karin Torp

Ivar Leveraas

Roselotteriet:

Fra 1987—1988: Aslak Ona, leder
Martin Kolberg
Jan Lajord
Vararepresentant: Morten Brenna

Arbeiderbevegelsens arkiv og bibliotek:

Representant: Herlof Gjerde
Vararepresentant: Martin Kolberg

Tiden Norsk Forlag AS:

1987: Ivar Leveraas, fratrådte 7. mai 1987
1987: Thorbjørn Jagland (tiltrådte 7. mai 1987)
Vararepresentant: Herlof Gjerde
1988: Thorbjørn Jagland
Vararepresentant: Martin Kolberg

Styret for «Oscar Torp Heimen»:

Frank Hansen

Folketeaterbygningen:

Herlof Gjerde
Frank Andersen

Samarbeidskomiteen mellom LO og DNA:

Gro Harlem Brundtland Thorbjørn Jagland
Einar Førde Gunnar Berge

LOs ungdomsutvalg:

1987: Martin Kolberg
1988: Torgunn Aas Reggestad

Fagligpolitisk utvalg:

Thorbjørn Jagland Herlof Gjerde (fra 10.3.87 — 15.9.88)
Britt Schultz Martin Kolberg (fra 15.9.88)
Per Karlsen

Arbeiderbevegelsens Internasjonale Støttekomite:

Styremedlemmer: Einar Førde
Thorbjørn Jagland

Varamedlemmer: Ivar Leveraas
Martin Kolberg

Partikontoret

Følgende tillitsmenn og kvinner har vært knyttet til partikontoret i perioden:

Leder: Gro Harlem Brundtland

Partisekretær: Thorbjørn Jagland

Økonomi/kontorleder: Martin Kolberg, fra 15.8. 1988, Herlof Gjerde, fratrådte 1.9. 1988

Kvinnesekretær: Britt Schultz

Kommunalsekretær: John Sørfjordmo

Organisasjonssekretær: Torgunn Aas Reggestad fra 7.10. 1988, Martin Kolberg fratrådte 15.8. 1988

Informasjonssekretær: Stig Nilsson fra 21.3. 1988, Arne Olsen fratrådte 31.10. 1987, Jostein Ravnøy fratrådte 1.10. 1987

Utredningssekretær: Siri Bjerke (permisjon f.o.m. 1.7. 1988), Inger Anne Ravnlum, fra 1.10. 1987

Faglig/politisk sekretær: Per Karlsen

Sekretær: Gerd Hagen Schei

Sekretær: Margit Pedersen

Sekretær: Asbjørn Kristoffersen fra 1.10. 1988

Sekretær: Torgunn Aas Reggestad fratrådte 7.10.88.

Revisjonskontoret — ved årsskiftet var følgende ansatt:

Hovedrevisor: Rolf Jørgensen

Revisor: Stein Morten Olsen

Regnskapsfører: Lise Sørum

Det øvrige personale ved partikontoret var pr. 31.12. 1987:

Svendsen Solveig	Johansen Erna	Birkelund Age
Tenmann Bjørg	Andersen Gro Mette (pt. permisjon)	Kristoffersen Asle
Grønn Solfrid	Svensrud Liv Merete	Olsen Øivind
Kiil Bodil	Andersson Line	Wangen Kjell
Djuvan Therese	Pettersen Erna	Westerhaug Gretha
Hemli Tone Merete	Finnbogason Reidun	

Personalet pr. 31.12. 1988:

Svendsen Solveig	Hemli Tone Merete (pt. permisjon)	Vørner Kari
Tenmann Bjørg	Andersen Gro Mette	Kristoffersen Asle
Grønn Solfrid	Svensrud Liv Merete	Birkelund Age
Kiil Bodil	Andersson Line	Larsen Werni
Djuvan Therese	Pettersen Erna	Westerhaug Gretha
	Kronstad Unni Elisabeth	

Partiets fylkessekretærer:

Østfold	Jan M. Johansen	
Oslo	Svein Larsen	(sluttet 1.3.88)
	Ivar Christiansen	(sluttet 15.2.88)
	Idar Eliassen	
	Rune Bjerke	(tiltrådt 23.2.88)
	Anne Aakervik	(tiltrådt 15.4.88)
Akershus	Hans Kjelsrud	
	Tom Ludvigsen	(sluttet 30.11.88)
	Sissel Bye	(tiltrådt 14.11.88)
Hedmark	Martin Hoff	(sluttet 16.12.88)
	Arvid Libak	(tiltrådte 1.10.88)
Oppland	Bjørn Næss	
Buskerud	Svein Bugge Persson	
Vestfold	Willy Gundersen	
Telemark	Karl Erik Høegh	
Aust-Agder	Fritz Y. Jenssen	
Vest-Agder	Ove K. Larsen	
Rogaland	Arvid Libak	(sluttet 1.10.88)
	Audun Skare	(tiltrådte 1.10.88)
Hordaland	Nils Asbj. Engstad	(sluttet 31.12.87)
	Walther Schille	(tiltrådte 1.1.88)
	Per Mundal	
Sogn og Fjordane	Per Bjarne Molnes	
Møre og Romsdal	Edvin Hugo Pedersen	
Sør-Trøndelag	Rolf Antonsen	
	Odd Kvam	
Nord-Trøndelag	Fredrik Hveding	
Nordland	Hans H. Hansen	
	Anne Lind	
Troms	Solveig Bredal-Thorsen	
Finnmark	Torbjørn Wilhelmsen	

Årsmøtene i fylkespartiene:

<i>Fylke</i>	<i>1987</i>	<i>1988</i>
Oslo	Sissel Rønbeck	Thorbjørn Jagland
Østfold	Knut Frydenlund	Nils Totland
Akershus	Gunnar Berge	Tove Strand Gerhardsen
Hedmark	Kjell Borgen	Tove Strand Gerhardsen
Oppland	Ole Knapp	Einar Førde
Buskerud	Finn Kristensen	Gunnar Berge
Vestfold	Gro Harlem Brundtland	Bjørn Tore Godal
Telemark	Thorbjørn Jagland	Gunnar Berge
Aust-Agder	Einar Førde	Kjell Borgen
Vest-Agder	Kjell Borgen	Finn Kristensen
Rogaland	Thorbjørn Jagland	Thorvald Stoltenberg
Hordaland	Reiulf Steen	Thorbjørn Jagland
Sogn og Fjordane	Bjørn Tore Godal	Reiulf Steen
Møre og Romsdal	Einar Førde	Gro Harlem Brundtland
Sør-Trøndelag	Kjell Borgen	Thorbjørn Jagland
Nord-Trøndelag	Gunnar Berge	Einar Førde
Nordland	Einar Førde	Gro Harlem Brundtland
Troms	Gro Harlem Brundtland	Einar Førde
Finnmark	Sigbjørn Johnsen	Sissel Rønbeck

Organisasjonssaker:

Arbeiderpartiet har 446 kommunepartier og 19 fylkespartier. Antallet lokale avdelinger medregnet bostedslag, faglige partilag, kollektiv tilmeldte fagforeninger, AUF-lag og kvinnelag er totalt ca. 3 200. Virksomheten i avdelingene varierer sterkt. Mange avdelinger arbeider godt, men det finnes også avdelinger som har svært liten aktivitet og få møter.

Det bli i slutten av 1987 satt igang en omfattende vervekampanje for å skaffe nye medlemmer til partiet. Allikvel har medlemstallet gått tilbake i perioden. Det kollektive medlemsskapet har gått tilbake i perioden og utgjør nå ca 35 532 medlemmer. Variasjonene fra fylke til fylke er store, helt fra Oslo som har 11 692 kollektive medlemmer til noen fylker som ikke har noen.

I 1988 har det vært arbeidet med forberedelsene til oppbygging av et nytt kontingentsystem og sentralt medlemsregister. Denne nye ordningen vil tre i kraft 1/1-89.

Praksisen med planleggingsheftet har blitt fulgt opp i perioden. Erfaringene med dette er gode.

AUF:

Ungdomsarbeidet utføres i samarbeid med AUF. AUF har vært i stor framgang i perioden og gjør en god jobb som partiets ungdomsorganisjon.

I denne perioden er ungdomssekretærordningen gjennomført over hele landet. Erfaringene hittil med denne ordningen er svært gode.

Sekretærkonferansene:

I denne perioden har det vært arrangert 2 konferanser for partiets distriktssekretærer.

Sekretærkonferanse 28.—30. september 1987, på Pers hotell, Gol:

Program:

1. Valgresultat og valgkampen v/Thorbjørn Jagland og Martin Kolberg.
2. Det politiske studiearbeidet v/Lars Erik Flatø
3. «Åpent parti» v/Siri Bjerke
4. Programdebatten og gjennomføringen av «Åpent parti»-debatten v/Martin Kolberg
5. Ny vervekampanje v/Torgunn Aas Reggestad
6. Skoleringen av de folkevalgte lokalt v/Rolf Kristian Larsen
7. Ungdomsarbeidet v/Ståle Dokken

Sekretærkonferanse 30. mai—3 juni 1988, på Gran hotell, Bolkesjø:

Program:

1. Kurs i økonomistyring og regnskap
2. Den politiske situasjonen v/Gro Harlem Brundtland
3. Valgkampens politiske strategi v/Thorbjørn Jagland
4. Organisatorisk hovedplan for valgkampen v/Martin Kolberg og Stig Nilsson.

5. Evaluering av «Åpent parti», oppsummering av kontaktmøtene med kommunepartiene og rammene for arbeidet med et organisasjonsprogram v/Torgunn Aas Reggestad
6. EDB-strategi for partiet v/Martin Kolberg.
Nytt kontingentsystem/sentralt medlemsregister v/Torgunn Aas Reggestad
7. Roselotteriet v/Jan Torkhagen.

Det er holdt flere telefonkonferanser i perioden.

Studiearbeidet

Studiearbeidet har foregått i nært samarbeid med AOF-kontakten og samarbeidet har vært godt.

Partiets studiearbeid er i hovedsak knyttet til A-skolen, og studieringsformen er fortsatt den viktigste studieformen.

Det har i samarbeid med AOF blitt jobbet for å revidere A-skolen. Den reviderte utgaven vil foreligge ferdig i 1989 og vil inneholde studietilbud både til helt nye medlemmer, til partistyrere og til de mer viderekommende.

Et godt studiearbeid er en viktig forutsetning for et styrket partidemokrati og en levende grunnorganisasjon. Studiearbeidet inngår som en viktig del i den langsiktige strategien for en bedret lagsaktivitet.

Politisk utvalg i AOF har i perioden bestått av:

Martin Kolberg, leder

Lars Erik Flatø, sekretær

Margit Pedersen, Jan Bøhler, Bjørne Grimsrud, Arne Berg, Vidar Bjørnstad, Svein Bugge Persson, Tine Øverlier, Heidi Ingebretsen, Inger Bjørnseth og Carl Oluf Bodi.

Frihetsdebatten og «Åpent parti»

I denne perioden har følgende hefter kommet i frihetsdebatten:

Tema 1. «Velferd sammen»

Tema 2. «Tid for hverandre»

Tema 3. «Skole for framtida»

Tema 4. «Felles miljø»

Tema 5. «Frihet og Bomiljø»

Tema 6. «Økonomisk demokrati».

Hertil kommer heftet: «Åpent parti» som ble etterfulgt av «Valgprogrammet» og heftet «Valgsirkelen».

Det er blitt utarbeidet grunnhefte, diskusjonsgrunnlag og studieveiledning til hvert tema. AOF administrerer ordningen. Som et ledd i Frihetsdebatten ble heftet «Åpent parti» laget. Organisasjonen ble invitert til å sende inn svar og synspunkter til landspartiet. Disse svarene på frihetsdebattheftene og på «Åpent parti» har dannet grunnlaget for arbeidet med det politiske programmet og organisasjonsprogrammet som legges fram for landsmøtet i 1989.

Ukekursene

Følgende ukekurs er avholdt i perioden:

1987:

Faglig/politiske kurs:	Dovrefjell	22. 2 — 1. 3
	Voss	3. 5 — 8. 5
	Skiphelle	11.10 — 16.10
	Sulitjelma	18.10 — 23.10
Likestilling i arbeids- og samfunnsliv:	Sørmarka	21. 6 — 26. 6
	Dovrefjell	8.11 — 13.11
Organisasjonskurs:	Sørmarka	4. 1 — 9. 1

1988:

Videreoppføringskurs fra 1987:	Sørmarka	7. 2 — 12. 2
Kommunalkurs:	Sørmarka	13. 3 — 18. 3
Kvinnekurs:	Sørmarka	10. 4 — 15. 4
Aktivt parti:	Sørmarka	19. 6 — 24. 6
Aktivt parti:	Sørmarka	11. 9 — 16. 9
Vårt idegrunnlag (ideologi)	Sørmarka	30.10 — 4.11
Likestilling i arbeids- og samfunnsliv:	Dovrefjell	10. 4 — 15. 4
Likestilling i arbeids- og samfunnsliv:	Sørmarka	23.10 — 28.10

Kortkurs:

Det har i perioden vært arrangert en lang rekke hele- og kortkurs. Det forberedes kortkurs i forbindelse med valgkampen.

Medlemsbevegelsen 1987—1988

Landsmøtet 1989 er fastsatt til et tidspunkt som gjør det vanskelig å få kontingentrapporter for alle medlemmene. Dette skyldes en treghet i innbetalingen gjennom et tungvint system, der medlemmet betaler til sin avdeling. Avdelingen betaler videre til sitt kommuneparti. Kommunepartiet betaler til fylkespartiet, og så skal fylkespartiet betale til landspartiet. På denne lange veien er det mye som hefter.

Det vil derfor med dette kontingentsystemt alltid være et antall medlemmer ute i organisasjonen som ikke er registrert i landspartiet. Dertil kommer at mange avdelinger har en ordning der medlemmer som verves sent på høsten først blir avkrevd kontingent året etter. Det er således rimelig å regne med at det i tillegg til det innbetalte registrerte medlemstall er et visst antall uregistrerte medlemmer. Det er vanskelig å anslå antallet på disse, og det blir selvsagt ikke tatt hensyn til dette når representantene til landsmøtet fordeles.

Det har i 1988 blitt jobbet med å legge forholdene til rette for et nytt kontingentsystem og oppbyggingen av et sentralt medlemsregister. Dette vil bli iverksatt fra 1989, og vil gjøre det lettere for oss å komme i direkte kontakt med hvert enkelt medlem med henvendelse om å betale kontingent.

Fylke:	Sum 1987	Herav kollek.	Sum 1988	Herav kollek.	Tilb. tot.	Tilb. kollek.
Østfold	12.143	6.267	11.026	5.516	+ 1.117	+ 751
Akershus	9.895	1.687	9.413	1.802	+ 482	+ 115
Hedmark	13.392	1.258	12.466	1.468	+ 926	+ 210
Oppland	11.566	1.520	11.413	1.642	+ 153	+ 122
Buskerud	8.814	2.089	8.193	2.249	+ 621	+ 160
Vestfold	5.983	1.361	6.118	1.512	+ 135	+ 151
Telemark	6.431	1.167	5.511	870	+ 920	+ 297
Aust-Agder	3.198	487	3.149	483	+ 49	+ 4
Vest-Agder	2.935	455	2.596	365	+ 339	+ 90
Rogaland	6.286	2.202	6.003	2.064	+ 283	+ 138
Hordaland	7.595	1.523	7.198	1.544	+ 397	+ 21
Sogn og Fjordane	5.397	1.314	5.097	1.249	+ 300	+ 65
Møre og Romsdal	6.082	1.202	5.635	1.198	+ 447	+ 4
Sør-Trøndelag	9.254	1.402	8.640	1.161	+ 614	+ 241
Nord-Trøndelag	5.555	70	4.458	95	+ 1.079	+ 25
Nordland	9.456	714	8.523	706	+ 933	+ 8
Troms	4.827		4.162		+ 665	
Finnmark	3.934		2.628		+ 1.306	
Oslo	20.704	13.101	17.813	11.692	+ 2.891	+ 1.409
Sum:	153.447	37.909	140.042	35.616	+ 13.656	+ 2.293

Informasjonsvirksomheten

Partiets informasjonskontor var uten informasjonssekretær i tiden etter kommunevalget i 1987 og fram til april 1988, fordi Arne Olsen sluttet og kontoret ikke klarte å skaffe kvalifisert erstatning. Utredningssekretær Inger-Anne Ravlum ivaretok imidlertid de viktigste og mest pressende oppgavene i denne perioden.

Informasjonsavdelingen var i tillegg til sekretæren bemannet med journalist Jostein Ravnøy som på engasjement delte et årsverk mellom partikontoret og Aktuelt Perspektiv. Bodil Kiil og Tone Hemli var kontoransatt knyttet delvis til informasjonsarbeidet.

Etter påske i 1988 ble redaksjonssekretær i Aktuelt Perspektiv, Stig Nilsson ansatt som ny informasjonssekretær, og informasjonsarbeidet kom i normal gjenge igjen fra 1. mai.

Kontorledelsen vedtok høsten 1988 at partiet ikke hadde økonomi til å opprettholde to informasjonssekretærer som kontoret har hatt i perioder. Informasjonskontoret er nå bemannet med en sekretær og en kontoransatt. Fra 1. desember ble Bodil Kiil fast tilknyttet informasjonssavdelingen. Kontorhjelpen har tidligere for det meste vært delt med andre sekretærer. Dette innebærer derfor en styrking av informasjonsavdelingen.

Informasjonskontorets hovedoppgaver i første del av 1988 var å rydde av veien en forholdsvis utbredt misforståelse i organisasjonen om at partiet ikke lenger førte god Arbeiderpartipolitikk i regjeringsposisjon og at vi ikke fikk gjennomført særlig mye på tross av regjeringsmakt. Et annet hovedankepunkt var at partiet ikke skaffet organisasjonen nok argumenter i kampen mot den stadig økende Fremskrittsparti-bølgen.

Informasjonskontoret utarbeidet derfor, i samarbeid med statsministerens kontor og departementene, to dokumentasjoner:

- 1) «To år med Gro», som var en oppsummering av et betydelig antall saker vi hadde gjennomført siden 1986 og
- 2) «Fattig fellesskap», en håndbok om konsekvensene av Fremskrittspartiets lettvinne, politiske påstander.

Begge heftene dekket tydeligvis et behov, for de ble en så stor suksess at informasjonskontoret knapt hadde økonomi til å følge opp en samlet etterspørsel på 40 000 eksemplarer.

Samtidig som organisasjonen etter hvert ble mer samstemt i synet på at det nytter å regjere, la vi opp en strategi som skulle gi oss plass til denne dokumentasjonen i massemediene. Også dette fungerte godt, og vi fikk etablert et litt annet bilde av virkeligheten også utad, idet adskillige avisoppslag og etermedieinnslag ga oss kreditt for mange av sakene vi hadde gjennomført.

Den viktigste oppgaven høsten 1988, var å henvende seg til organisasjonen med bred informasjon om vårt nye programforslag og å starte innkjøringen utad med slagordet: «Krav til innsett for felles framtid».

Vi brukte cirka to millioner kroner til markedsføring og presentasjon av programforslaget. Vi gjennomførte en landsomfattende annonsekampanje, en husstandsaksjon med essensen i programformuleringene, interne studieopplegg, fylkesvise programpresentasjoner og temamøter på deler av programpostene:

- Utdanning og barneomsorg
- Kultur

- Næringsliv
- Internasjonal solidaritet og nedrustning
- Miljø

Temamøtene ble administrert av stortingsgruppe-sekretariatet.

Summen av det ble en godt synlig aksjon, som gjorde at vi en periode satte godt preg på mediebildet og som førte til fornyet optimisme i organisasjonen.

Vi gjennomførte også en omfattende aksjon på vårt forslag til statsbudsjett, med annonser, foredragsturneer og intervjuer i massemediene. Informasjonsavdelingen laget et eget «Fakta & Argumenthefte» i samarbeid med Finansdepartementet. Heftet ble massedistribuert til hele organisasjonsapparatet.

Et forsøk på å knytte til oss et fast reklamebyrå («KnowHow» — senere «KnockOut») kostet for mye i forhold til det vi synes vi fikk for pengene. Avtalen med dette byrået varte derfor bare et halvt års tid og ble i desember erstattet med engasjementet av Elisabeth Oftedal som designer og etablering av en fast ide-gruppe tilknyttet informasjonskontoret.

Informasjonsavdelingen hadde i 1988 et budsjett på 400 000 kroner. Budsjettet var betydelig lavere enn de faktiske utgifter til annonsekampanjer, informasjon og informasjonsvirksomhet som ble gjennomført. Men siden en hel del av aktiviteten knyttet seg til valgkampforberedelser og valgkamp foran Stortingsvalget i 1989, ble en del av utgifter dekket av valgkampmidler.

Valgkampen 1987

Hovedmålet med valgkampen i 1987 var å øke oppslutningen blant unge og i byene — og å opprettholde vår ambisjon om å være et stabilt 40-prosent-parti.

Partiet blinket ut tre målgrupper:

- Unge velgere
- Byvelgere
- Fagorganiserte

Hovedsakene i valgkampen var rettet mot disse gruppene. Vi valgte ut fire politiske hovedsaker:

- Barnehager
- Miljøpolitikk
- Helse- og eldrepolitikk
- Boligpolitikk

Partiets sentrale valgkamp i 1987 hadde en økonomisk ramme på tre millioner kroner fra egne budsjetter. A-pressen sentralt bidro med 150 000 millimeter gratis annonseplass. Fagbevegelsen støttet også valgkampen økonomisk.

Hovedinntrykket fra kommune- og fylkestingsvalgkampen er at vi nådde godt ut med våre informasjonsopplegg til organisasjonen og mediene, men at vi likevel ikke fikk organisasjonens glød til å nå velgerne i tilstrekkelig grad.

Hovedårsaken var at våre saker ble adoptert av våre hovedmotstandere og nærmest gjort til allemannseie, slik at profileringen og de ideologiske skillelinjene ble for utydelige.

Valget ble gjort til et regjeringsvalg, selv om det var et lokalvalg. Dette medvirket mediene til, samtidig som det politiske oppgjøret om regjeringsmakt som preget medievåren 1987 også bidro til å gjøre kommune- og fylkesvalget til et spørsmål om regjeringsevne.

Vi hadde som målsetting å mobilisere så mange som 40 000 valgkampmedarbeidere. Dette innfridde vi ikke helt, men oppslutningen var likevel god og beviste at vi fortsatt er en massebevegelse.

For første gang på lenge ble nesten all trykksakproduksjon i forbindelse med valgkampen laget lokalt. Tanken bak dette var å slippe uniformering av valgkampmateriell og øke sjansene for lokale profileringer.

Det ble likevel laget et tradisjonelt og ganske omfattende utvalg materiell fra sentralt hold, myntet på valgkampmedarbeidere.

Vi gjennomførte et godt skoleringsprogram for organisasjonen, men er i ettertid ikke helt fornøyd med organiseringen og oppslutningen. Distribusjonen ute av valgkampmateriellet ble også denne gang delvis preget av «postkasselevering» og ikke av den «munn-til-munn»-metode vi planla.

Virkemidlene for utadrettet virksomhet var i hovedsak: Rose-symbolet — tre plakater med slagordet «Sosialdemokrati, fordi vi trenger hverandre» — fem løpesedler på hovedtemaene som bevisst var gjort enkle for å få fram budskapet i dem — «Klipp-og-bruk» mappe som hjelpemiddel til lokal trykksaksproduksjon — fem TV-løpesedler som ble brukt lokalt etter TV-utspøringer sentralt, boardskampanjer og annonsekampanjer.

Vi laget ellers en egen ungdomsvelger-trykksak til førstegangsvelgere. Kvinnebevegelsen i til-

legg en egen trykksak med kvinnebevegelsens nye symbol.

Vi markerte 100-årsjubileet også som en del av valgkampen og utarbeidet eget jubileumsmateriell som ble lansert på jubileumsdagen den 21. august — dagen før den offisielle valgkampåpningen.

Vi gjennomførte en betydelig turnevirksomhet også i 1987-valgkampen. Gros valgkamp ble et eget opplegg i hovedvalgkampen, og ble betraktet som 50 prosent av virksomheten fra sentralt hold, ikke minst fordi Gro er det fremste symbolet på Arbeiderpartiets regjeringstroverdighet.

Valgkampen ble styrt fra partikontoret gjennom utvidet kontormøte.

Informasjonssentralen ble ledet av Arne Olsen, og var ellers bemannet av Jostein Ravnøy, Norvald Mo, Svein Dybing, Jens Ove Kristiansen og Tone Hemli. Sentralen betjente alt eksternt og internt informasjonsbehov.

Ansvarlig for det organisatoriske opplegget for Gros valgkamp og for valgkampen som helhet, var Martin Kolberg.

Lars Fure hadde ansvaret for Einar Førdes valgkamp, mens Arne Olsen var ansvarlig for Thorbjørn Jaglands valgkamp.

De personlig sekretærene hadde ansvaret for respektive statsråders valgkampvirksomhet.

Britt Schultz ledet Kvinnesekretariatets valgkamp, mens Per Karlsen koordinerte fagbevegelsens opplegg.

Gerd Hagen Schei hadde ansvaret for taleformidlingen på partikontoret og for kontakten med AUF og ungdomsvalgkampen.

Arbeiderpartiets 100-års jubileum i 1987

I 1983-84 ble det nedsatt en forberedende jubileumskomite med oppgave å fremme forslag til skisse for feiring av 100-års jubileet.

I 1986 ga Sentralstyret i hovedsak sin tilslutning til denne skissen. AOF fungerte som sekretariat og engasjerte én person for å arbeide med planlegging av jubileet. Den forberedende jubileumskomiteen avsluttet da sitt arbeid, og en ny komite fikk konkret ansvar for planlegging og gjennomføring av jubileumsfeiringen. Den besto av:

Martin Kolberg, DNA, leder

Aage Søgaard, AOF

Mette Christensen, AOF

Ivar Christiansen, Oslo AP

Jan Lajord, LO

Bjarne Christiansen, AUF

Arve Mannfjord, Framfylkingen

Margit Pedersen, Kvinnesekretariatet

Arne Olsen, DNA

Torgunn Aas Reggestad, DNA

Fra 1. juni 1986 arbeidet Martin Kolberg, Torgunn Aas Reggestad og Mette Christensen med forberedelsene.

Jubileumskomiteen la denne generelle holdningen til grunn for sine forslag til feiringen:

«100-årsjubileet må markeres som den historiske begivenhet det er, men jubileet gir også anledning til å sette i fokus oppgaver og problemstillinger partiet ønsker større oppmerksomhet omkring. Det gjelder både innad og utad i forhold til den samlede opinionen.

Partiet må selvfølgelig markere de 100 foregående år, og partiets og arbeiderbevegelsens historie må få sin behørig plass i markeringen.

Det er imidlertid vel så viktig å se på dagens samfunn og oppgavene framover. Markeringen av jubileet bør i sterk grad ha dette perspektiv for øye. Vi må finne et balansepunkt i markeringen av jubileet som viser at vi ikke bare er et parti med stolt historie, men at vi også står for en utfordrende og menneskelig framtid.

Den dagsaktuelle og framtidsrettede delen av jubileumsmarkeringene bør bindes sammen med «Frihetskampanjen» og begrepet: «Et nytt sosialdemokratiske århundre».

Jubileet bør også benyttes til å markere internasjonale perspektiver, de stadig økende avhengighetsforhold mellom landene, og sette søkelyset på verdenssamfunnets utfordringer og oppgaver. Et naturlig utgangspunkt for disse delene av markeringene, kan være rapportene fra h.h.v. «Brandt; Palme; og Harlem Brundtland-kommisjonene.»

Innholdet i og formen på de forskjellige jubileumstiltakene må preges av den generelle holdningen som her legges til grunn.

Hele 1987 må preges av 100-årsjubileet. Dette innebærer at selv om hovedmarkeringen ikke skal skje før 21. august, må flere tiltak settes i verk allerede

straks over nyttår. Deler av jubileumsfeiringa faller sammen med valgkampen. Noen enkelttiltak og hele feiringa som sådan må sees i nær sammenheng med valgkampopplegget.

Det er et sentralt mål for jubileumsopplegget at vi når ut til hele befolkningen. Dette gjøres best ved at det legges opp konkrete tiltak rettet mot enkeltgrupper.»

Med bakgrunn i denne formuleringen ble følgende tiltak gjennomført i jubileumsåret 1987:

- En jubileumslogo ble laget og brukt både ved jubileet og i kommunevalgkampen.
- Jubileumspakke bestående av jubileumsmerke i sølvemalje + boka «Til framtida» ble solgt for kr. 250,-. Forfattere av boka var: Bjørn Bjørnsen, Bengt Calmeyer og Aase Kleveland.
- Et tegneseriehefte «Barneår» ble sendt alle landets barneskoler. Tegne- og tekstforfatter var h.h.v. Hilde Diesen og Tor Bomann Larsen. Heftet ga i historiske bilder, innblikk i barns oppvekstvilkår de siste 100 år. Lærerveiledning og arbeidsoppgaver som fulgte heftet, var laget av Håvard Halvorsen.
- Tegne- og tekstkonkurranse over tema «Frihet» ble utlyst gjennom barnehager, barne- og ungdomsskoler og gjennom partiavdelingene. Over 3.200 tegninger kom inn, og mange av disse ble stilt ut i Folkets Hus ved jubileumsfeiringen 21. august. De tre individuelle vinnerne — Hilde Stordahl, Ole Herman Jørgensen og Bjørn Raymond Bjelland ble premiert med tur til Oslo og et omfattende program ved jubileumsfeiringen 21.–22. august.
- Alsvåg skole i Nordland vant klassen for «veggaviser» og ble premiert med en «overraskelsesdag».
- Sangtekstkonkurranse ble utlyst over temaene:
«Store og små hendelser i 80-åra's samfunn»
«Framtida er vår» og
«Ditt syn på frihet»
Blant 77 bidrag ble følgende vinnere kåret: Tove Karoline Knutsen og Arvid Hansen med: «Gje meg handa di», Egil Johansson med: «Vi setter kursen», Stig Nilsson med: «Morrargry».
- Billedkunstkonkurransen resulterte i 162 bilder som deltok i utstilling i Galleri Aktuell Kunst. Den ble åpnet 21. august. Vinnere av de tre premiene ble:
 1. Leif Eigil Reitan med bildet «Frihetsfesten»
 2. Katrine Skavland med «Torturerte hester».
 3. Jan Erik Halseide med «Study of a South African Sightseeing».
- Tippekunnskurransen med 10 spørsmål fra Arbeiderbevegelsens 100-årige historie ga 5.603 svar, og premier i form av reisesjekker tilfalt Kåre Østrem, Tananger og Else Lysklætt Flønes, Klæbu.
- Kunstutstilling med tittel «Kunst-Kamp-Solidaritet» ble arrangert i samarbeid med Riksgalleriet, og ble åpnet 21. august i Aust-Agder Museum. Den turnerte deretter over hele landet i 1988.
- Utstillingen «Solidaritet uten grenser» ble satt opp av Arbeiderbevegelsens Arkiv og Bibliotek. I 40 tavler belyste den Arbeiderbevegelsens engasjement i tida 1870 — 1988. Denne utstillingen ble åpnet i Eydehamn Arbeidermuseum 20. august. Deretter var den på rundgang ute i landet.
- AUF arrangerte jubileumsleir med 600 deltakere på Utøya 22.–26. juli.
- Prologen til jubileet «Når småfolk kommer sammen» ble skrevet av forfatteren Karin Sveen, og potpurri over kjente arbeidssanger, for kor og korps var laget av Gutorm Guttormsen.

- Boka «Slik begynte det» av Helge Røed, beskrev omstendighetene omkring partistiftelsen i 1887.
- For Kvinnebevegelsen forfattet Lene Løken boka «Fra barrikade til gerilja» i tilknytning til jubileet.
- En oversiktsbrosjyre ble laget over litteratur om arbeiderbevegelsens historie i de forskjellige tidsepoker.
- A-Pressens bidrag til jubileet var et 32-siders bilag som gikk ut med alle A-presseaviser, og som «klassesett» til alle ungdomsskoler, videregående skoler, høyskoler og universiteter.
- Jubileumsrevyen — som ble laget under ledelse av Trygve Hoff, og presentert på Landsmøtet i 1987, ble siden brukt av lokale kulturgrupper i bevegelsen.
- Jubileumsdagene 21.—23. august var selvsagt høydepunktet i jubileumsfeiringa.

20. august

Feiringen startet i samarbeid med Aust-Agder Arbeiderparti med åpning av utstillingen «Solidaritet uten grenser» i Eydehamn Arbeidersamfunn.

Medvirkende der: Partiets sekretær Thorbjørn Jagland, LO-leder Leif Haraldseth og Arkivar Lillian Jensen.

Deretter var det pressemiddag i Arendal med Statsminister/partileder Gro Harlem Brundtland som vert. Egil Johansson og Elin Prøysen framførte der sangen «Vi setter kursen», og Helge Røed presenterte boka «Slik begynte det».

21. august

Dagens første arrangement varet frokost-treff med 10 arbeiderveteraner fra Aust-Agder, partiets ledelse og LO's leder. Deretter holdt partiledelsen og LO's leder pressekonferanse i Stiftelsehuset «Ormekjenn» i Arendal. Riksgalleriets utstilling av eksisterende arbeiderkunst ble åpnet i Aust-Agder Museum av kulturminister Hallvard Bakke.

I Oslo ble det, i «Galleri Aktuell Kunst» åpnet utstilling av bildene i den utlyste billedkunstkonkurransen. Stortingsrepresentant Reulf Steen foretok åpningen.

Den offisielle mottakelsen ble holdt i Folkets Hus, storesal, i Oslo. Nestleder Einar Førde ønsket gjestene velkommen, og etter serveringen ble det holdt hilsmingstaler og overrekkelse av gaver fra:

- Landsorganisasjonen
- Internasjonale gjester
- Arbeidernes Ungdomsfylking
- Arbeiderbladet
- Høyre
- Kristelig Folkeparti
- Senterpartiet
- Fremskrittspartiet
- A-pressen
- Arbeidernes Opplysningsforbund
- Norges Industriforbund
- Norges Fiskarlag
- Norsk Presseforbund
- Tiden Norsk Forlag
- Samvirke Forsikring

Gro Harlem Brundtland takket på vegne av partiet.

Festforestilling i Det norske Teater avsluttet jubileumsdagens arrangementer med følgende program:

- Potpurri over kjente arbeidersanger v/Teaterorkesteret
- Prolog «Når småfolk kommer sammen» v/Karin Sveen
- Allsang «Tå hverandre i handa og hold»
- Jubileumstale v/Arbeiderpartiets leder Gro Harlem Brundtland
- Allsang «Syng høyt kamerater»
- Musikalsk underholdning v/Kjell Bækkelund, piano og Arve Tellefsen, fiolin.
- Tegnekonkurransens vinnere — presentert av sekretær i LO — Esther Kostøl
- «Vi må lære oss å dele» — Framfylkingens kulturgruppe
- Vinnere av sangtekstkonkurransen — presentert av AOFs leder Alf Frotjold
- Vintersangen «Gje meg handa di» v/Tove Karoline Knutsen og Stig Nilsson
- «Til våre veteraner»
- Allsang «De unge slekter»
- Drømmen om «morradan» framført av Teaterensemblet
- «Internasjonalen» spilt av Oslo Sporveiers Brassgruppe
- Etter servering av aperitif i foajeen, ønsket nestleder Einar Førde velkommen til festmiddag.
- Reiuif Steen takket for maten.

Festarrangementet ble avsluttet m/dans.

22. august

Ved Røyken kirke avduket Gro Harlem Brundtland en bauta over Arbeiderpartiets første formann — Anders Andersen (1846 — 1936). Ansvarlig for arrangementet var Egil Halvorsen og Røyken Arbeiderparti. Bautaen erstattet en tidligere nedlagt minneplate som nå er flyttet til Ringerike — Andersen's fødested — og plassert på Haug kirkegård.

De fleste av fylkespartiene markerte 100-årsjubileet, kombinert med åpningen av valgkampen foran kommunevalget.

Et historikerseminar

om faglig-politisk samarbeid som ble arrangert 4. november, avsluttet rekken av tiltak i forbindelse med jubileumsfeiringen. Arbeiderbevegelsens arkiv og bibliotek var arrangør.

Kommunalt arbeid

Landskommunal-utvalget

Arbeidsutvalget

oppnevnt av Sentralstyret 11. november 1985, har slik sammensetting:

Bengt Martin Olsen, leder
John Sørfjordmo, sekretær
Knut Korsæth
Grethe Karusbakken
Gunn Vigdis Olsen-Hagen
Turid Innstrand Olausen
Thorvald Stoltenberg
Per Svardal
Arne Grøttum
Arvid Berglind
Åse Klunderlien
Kjell Borgen
Lise Kristoffersen
Fylkespartienes årsmøter velger én representant hver.

Arbeidsutvalget oppnevnt av Sentralstyret, og de valgte representantene fra fylkene utgjør til sammen Landskommunalutvalget.

Arbeidsutvalget har i beretningsperioden hatt *11 møter*, og behandlet *77 saker*.

Fylkenes representanter i Landskommunalutvalget i perioden:

	<i>1987:</i>	<i>1988:</i>
Østfold	Per Johnny Martinsen	Sverre Stamnestrø
Oslo	Tove Heggen Larsen	Rune Gerhardsen
Akershus	Ivar O. Hansen	Ivar O. Hansen
Hedmark	Sverre Kr. Fjeld	Sverre Kr. Fjeld
Oppland	Arne Kåre Os	Arne Kåre Os
Buskerud	Nils Liahagen	Nils Liahagen
Vestfold	Biiger Edvardsen	Leif Larsen
Telemark	Knut Haugland	Kari Nordheim Larsen
Aust-Agder	Liv Andersen	Liv Andersen
Vest-Agder	Kåre Fylling	Aud Helland-Olsen
Rogaland	Gunnar Mosbron	Gunnar Mosbron
Hordaland	Ole Lyse	Ole Lyse
Sogn og Fjordane	Abraham Øvrebotten	Svein Kåre Senneset
Møre og Romsdal	Grethe W. Bjørlo	Grethe W. Bjørlo
Sør-Trøndelag	Arnold Storvold	Arnold Storvold

Nord-Trøndelag	Oddvar Kvamme	Oddvar Kvamme
Nordland	Elnar Bårdsen	Elnar Bårdsen
Troms	Olav Åsheim	Olav Åsheim
Finnmark	Frank Holm	Britt Marit Nilsen

Sentralstyret har vedtatt at:

Partiets leder, nestleder, partisekretæren og utredningsekretæren skal innkalles til alle møtene.

Til Landskommunalkonferansene innkalles, foruten de faste medlemmene:

- A-fraksjonen i Stortingets Kommunal- og Miljøkomite
- Representanter for fylkesordførerne
- Representanter for Hovedkomiteen
- Representanter fra Norsk Kommuneforbund
- Norsk Elektriker- og Kraftstasjonsforbund

Det er holdt landskommunalkonferanser h.h.v.:

22.—24. mai 1987 og

27.—29. mai 1988.

Hovedsaker i beretningsperioden:

Boligfinansiering og boligpolitikk

Arbeidsutvalget engasjerte seg sterkt i arbeidet med partiets «Boligmelding». Videre var boligpolitikken ført opp som sak på Landskommunalkonferansen 22.—24. mai 1987.

Fagopplæring i arbeidslivet

Yrkesopplæringsnemnda's plassering i fylkeskommunens organisasjon. Saken har vært behandlet i flere møter. Det var under arbeidet, kontakt med med Kirke- og Undervisningsdepartementet, Norsk Arbeidsgiverforening, Landsorganisasjonen, Norske Kommuneforbund og Norsk Elektriker- og Kraftstasjonsforbund. Videre var det nær kontakt med endel av partiets fylkesordførere.

Organisering av bedriftshelsetjenesten

Arbeidsutvalget hadde møter med Landsorganisasjonen og Sosialdepartementet. Arbeidsutvalget mente at en burde se bedriftshelsetjenesten og kommunehelsetjenesten i sammenheng.

De folkevalgtes arbeidsforhold

- Denne saken har nesten kontinuerlig stått på dagsorden fra 19. mai 1980 da Sentralstyret vedtok at Arbeidsutvalget måtte utrede arbeidsforholdene for de folkevalgte.
- For å nå den målsetting som Sentralstyret satte i 1980, fant Arbeidsutvalget at dersom en skulle få en bedre arbeidssituasjon for de folkevalgte, måtte en få opplutning fra flere partier.

- Saken ble så tatt opp med Kommunenes Sentralforbund. KS-Styret nedsatte et utvalg som utredet og kom med innstilling til Styret. Alle politiske partier representert i KS-Styret sluttet opp om å bedre de folkevalgtes økonomiske og arbeidsmessige forhold.
- Kommunal Rapport nr. 4/1987 er sendt alle kommuner og fylkeskommuner. I hovedsak fikk Arbeiderpartiet oppslutning for alle sine synspunkter. Arbeidsutvalget har, gjennom brev og i konferanser med alle våre ordførere, bedt om at saken føres på kommunestyrets dagsorden.

Revisjon av Kommune- og Fylkeskommuneloven

- Arbeidsutvalget har i flere sammenhenger hatt kontakt med Kommunaldepartementet for å få de nevnte lover revidert. Revisjonsarbeidet er godt i gang, og departementet har lovet at den reviderte loven skal foreligge før kommune- og fylkestingsvalget i 1991.

Hovedkomiteen for Lokalforvaltningen

- Ved Kongelig Resolusjon av 29. oktober 1971 ble oppnevnt en hovedkomite for samordning og forberedelse av reformer i lokalforvaltningen. I resolusjonen ble det vist til at målet for reformvirksomheten var å oppnå en desentralisering og demokratisering forbundet med en praktisk og effektiv administrasjon.
- En av de viktigste NOU-utredningene for kommunesektoren er NOU 1974:53: «Mål og retningslinjer for reformene i lokalforvaltningen». Både regjeringen og Stortinget sluttet seg i alt vesentlig til disse retningslinjene som ble av grunnleggende betydning for reformarbeidet.
- Hovedkomiteen har hatt høy status i kommuner og fylkeskommuner. Kommunesektoren har sett komiteen som sitt viktigste redskap i desentraliseringsprosessen. Fylkeskommunen av i dag bygger på det grunnlag som ble lagt i de opprinnelige mål og retningslinjer fra 1974.
- Både det nye inntektssystemet, nemndstrukturen og nå sist forbødelserne for revisjon av kommune- og fylkeskommuneloven, kan tilbakeføres til Hovedkomiteens arbeid. Det er nå gitt signaler fra Kommunaldepartementet: at komiteen ikke vil bli oppnevnt på nytt.
- Den 31.12. 1988 utløper funksjonstiden. Komiteen som har vært kommunesektorens talerør fra 1971 i forhold til statlige organ, vil nå forstumme. Kommunesektoren har med det mistet en stor del av sin innflytelse på reformarbeidet.

Kommuneøkonomien

Arbeidsutvalget har i flere sammenhenger drøftet sektoren økonomi. Utvalget har «målbåret» sektorens oppfatninger i forhold til Finanskomiteen og Kommunaldepartementet.

Kommunenes Sentralforbund (tidl. Norske Kommuners Sentralforbund)

Styret består av 15 representanter, derav har Arbeiderpartiet 7. For valgperioden 1988—1992 er partiet representert med:

Halvdan Skard, Akershus
 Edle Ystmark, Nord-Trøndelag
 Einar O. Skogholt, Hedmark
 Laila Skarheim, Aust-Agder
 Bengt Martin Olsen, Hordaland

Sissel Eidissen, Nordland

Rune Gerhardsen, Oslo

Vararepresentanter: Grethe Karusbakken, Akershus, Håkon Bendiksen, Troms, Marit Lefdal, Sogn og Fjordane, Jan Helland-Olsen, Vest-Agder, Astrid Kvarme, Oppland, Johan Stølan, Sør-Trøndelag, Anne Marie Tannæs, Oslo, John Karlsen, Østfold, Solveig Haugland, Vestfold.

Fagutvalgene i KS

- Fagutvalgene er rådgivende utvalg for Styret, og skal drøfte og uttale seg om generelle retningslinjer for forbundets virksomhet på vedkommende område.
- Havn- og Samferdselsutvalget ialt ... medl. herav 4 fra AP
- Helse- og Sosialutvalg ialt ... medl. herav 4 fra AP
- Kursutvalg ialt ... medl. herav 3 fra AP
- Lønns- og Personalutvalg ialt ... medl. herav 3 fra AP
- Ressurs- og kommunalteknisk utvalg ialt ... medl. herav 4 fra AP
- Skole- og Kulturutvalg ialt ... medl. herav 4 fra AP

Utvalgene er valgt etter forholdstallsprinsippet.

Det holdes gruppemøter med alle fagutvalgene foran ordinært møte. Styret har gruppemøte dagen foran ordinært møte og til alle gruppemøter innkalles, foruten de faste representantene — én representant fra A-gruppa i Hovedkomiteen, representant fra Stortingets Kommunalkomite, samt representanter for fagkomiteer hvor sakene skal sluttbehandles.

Norsk Kommuneforbund og Norsk Elektriker- og Kraftstasjonsforbund deltar i gruppemøtene.

Kommunalkontoret har ansvaret for innkalling til gruppemøtene, og for saksdokumenter til de som ikke er faste medlemmer av utvalgene.

Fylkeskretsrådet

Fylkeskretsrådet ble opprettet av Landstinget 1984, og består av lederne i fylkeskretsen og ett medlem valgt av fylkeskretsen.

Fylkeskretsrådet er et rådgivende organ for Kommunenes Sentralforbund.

Rådet — som består av våre fremste kommunal- og fylkespolitikere — er et godt politisk redskap for hele kommunesektoren. Styret møter sammen med rådet.

Fylkeskretsene

Fylkeskretsene har i perioden økt sin aktivitet, men det er et stykke arbeid igjen før en kan si at gruppene fungerer godt. Med den sammensetting kretsene har, ligger alt tilrette for at en kan utvikle gode samarbeidsformer mellom kommunene og fylkeskommunene.

Ordførerkonferanser

Kommunenes Sentralforbund har i 1988 holdt 6 ordfører- og varaordførerkonferanser. Arbeidsutvalget har holdt gruppemøter på alle samlingene. Det har resultert i at vi har møtt de fleste av våre ordførere/varaordførere. Gruppesamlingene gir mulighet for informasjon, og å få signaler fra våre fremste politikere i lokalsamfunnet.

Studiearbeid

- Hvert 4. år velges nærmere 6000 mennesker fra Arbeiderpartiet inn i kommunestyre og fylkesting. I tillegg velges et stort antall representanter til hovedutvalg, styre og råd.
- I samarbeid med AOF og Kommunenes Sentralforbund har kommunalkontoret oppfordret våre folkevalgte om å organisere kurs for folkevalgte, slik at flest mulig får økt viten om lover og rammebetingelser som folkevalgte må arbeide innenfor. Kommunalkontoret har konstatert at vi har for få deltakere i politisk studiearbeid. Økt viten om kommunal kunnskap må bli en prioritert oppgave i tiden framover.

Kommunenes Sentralforbund — Landstinget 1988

- Landstinget ble holdt i Skien i dagene 27.—29. juni 1988.
- Landstinget hadde 256 representanter, med slik:

Partifordeling:

Arbeiderpartiet	114
Høyre	62
Kristelig Folkeparti	28
Senterpartiet	24
Venstre	18
Fremskrittspartiet	7
Sosialistisk Venstreparti	3

- Kommunalkontoret har ansvaret for at Arbeiderpartiet gruppe innkalles til gruppemøter, og under tinget — sørger for at nedsatte utvalg og grupper har rimelige arbeidsforhold.

Fra partiledelsen møte:	Thorbjørn Jagland
Fra Kommunalutvalget møte:	Bengt Martin Olsen John Sørfjordmo
Kontormedarbeider:	Solfrid Grønn

Norsk Kommuneforbund og Norsk Elektriker- og Kraftstasjonsforbund var representert på gruppemøtene.

De viktigste sakene:

- Kommunalforskning
- Kommuneprogram
- Forbundets 4-årsplan
- Styringsstruktur

Norsk Kommuneforbund og Norsk Elektriker- og Kraftstasjonsforbund

Det har i hele perioden vært god kontakt mellom de nevnte forbund, partiets grupper i Kommunenes Sentralforbund og Kommunalkontoret. Den personalpolitiske samarbeidsavtalen er et godt redskap for å styrke det faglig/politiske samarbeidet, både sentralt og i kommuner og fylkeskommuner. Samarbeidet er til gang for både forbundene og Arbeiderpartiet.

Kommunalt samarbeid i Norden:

- Den 22. —24. juni 1987 arrangerte Sosialdemokraterna en Nordisk Kommunalkonferanse i Piteå.

Hovedtema på konferansen:

- Kron-prosjektet
- «Møjlighetenas samhelle»
- Samordnads länsförvaltning,
- Forsøksverksamhet i Norrbotten.

- Den 20. —22. juni 1988 arrangerte Det norske Arbeiderparti Nordisk Kommunalkonferanse i Sund Kommune i Hordaland.

Hovedtema på konferansen:

- Sosialdemokratiet
- «Er vi bedre nasjonalt enn lokalt?»
- Forholdet mellom velgerne og organisasjonen
- Ulikhetens administrasjon, om fordelingsmessige virkninger av offentlig virksomhet.

På disse konferansene møter hvert av de nordiske land med 5 — 6 deltakere.

Utfordringer i kommunalforvaltningen ved overgangen mot 90-årene

Krav om fornyelse preger all virksomhet. Kunnskap og kompetanse blir i økende grad nøkkelfaktorer for å skape utvikling. Sterke krav om fornyelse rettes med stor styrke mot hele kommunesektoren. Økonomien i kommunesektoren har vært stram i hele beretningsperioden. Utfordringen for sektoren blir å forvalte knappe ressurser og å prioritere langt strammere enn tidligere. Lovverket fristiller i større grad enn tidligere. Bindinger eksisterer likevel i avtaler, sektorer og profesjonsholdninger, og i organisasjonens iboende skepsis til nye løsninger. Nye oppgaver vil komme i betydelig omfang. Ressursene vil øke klart mindre enn oppgavetilfanget. Dette må medføre større krav til omstilling og fornyelse. Det nye næringsmønsteret mot kompetanse- og kunnskapsbaserte næringer vil representere store utfordringer for den regionale bosettingsbalanse.

Kommunesektoren står overfor et dramatisk gap mellom oppgaver og ressurser: som vil kalle på helt nye typer løsninger.

Tverrsektorielt samarbeide, helhetstenkning og omstilling vil bli nødvendig for å mestre situasjonen.

Politisk informasjon

- Ved flere anledninger er Arbeidsutvalget blitt bedt om å finne former for informasjon til våre partifeller i framtreddende politiske verv i fylker og kommuner.
- Med de arbeidsoppgaver som påhviler kommunalkontoret, blir informasjonen til våre folkevalgte bare i spesielt vanskelige politiske saker prioritert. Det er viktig å få fram regelmessig informasjon — og til riktig tid.
- Våre gruppeledere i fylkestingene og kommunestyrene, samt fylkesordførerne har behov for bred politisk informasjon. Hovedutvalgene trenger eksakt informasjon om sitt spesialfelt.
- Kommunalkontoret har satt opp adresselister, og det er nå informasjonssekretæren som har ansvaret for at informasjonen blir sendt regelmessig.

Kommunalkontoret

Kontoret har, i den utstrekning det arbeidsmessig har vært mulig, forsøkt å være et servicekontor for våre folkevalgte. Kontakten med partiets ordførere og gruppeledere er både viktig og nødvendig. Mye av kontorets tid brukes til råd og veiledning, både om lovgivning og samarbeidsformer mellom folkevalgte organ og partiorganisasjonen.

Faglig/politisk utvalg

Utvalget har i perioden bestått av følgende:

Ole Knapp, LO-leder
Svein Erik Oxholm, LO
Kåre Hansen, Handel og Kontor
Thorbjørn Jagland, DNA
Britt Schultz, DNA
Per Karlsen, DNA — sekretær
Alf Frotjold, AOF
Sigve Brekke, AUF (inntil 1/9 1988)
Jan Vidar Dahle, AUF
Arve Berg, stortingsgruppa

Fra 1. september 1988 ble Jan Vidar Dahle oppnevnt som AUF's representant.

Fra 10. mars 1987 ble Herlof Gjerde oppnevnt som tiltredende medlem av utvalget.

Fra 15. september 1988 ble Martin Kolberg oppnevnt som medlem etter Herlof Gjerde.

Utvalgets virksomhet

Faglig/Politisk Utvalg har i perioden holdt 22 møter og behandlet 105 saker.

Det har i perioden vært avholdt kontaktmøter mellom Landsorganisasjonen, forbundene og partiets ulike organer.

Bevilgninger til fylkespartienes ordinære faglig/politiske virksomhet er gitt både i 1987 og 1988.

I tillegg er det bevilget økonomisk støtte til faglig/politiske konferanser og andre spesielle tiltak ute i distriktene i perioden.

Kommunevalget 1987

Resultatet av kommunevalget i 1987 ble ikke det vi hadde håpet på.

I likhet med «Valgkampen 1985» ble det i «Valgkampinnspurten 1987» gjennomført en faglig valgkampturne med deltakelse av LO's og endel forbund's tillitsvalgte i forskjellige fylker.

Det ble også, i samarbeid med forbundene, lagt tilrette for arbeidsplassbesøk over store deler av landet.

Fra Faglig/Politisk Utvalg sentralt ble det, i tillegg til Aktuelt Perspektiv, også sendt endel valg-materiell til våre omlag 8000 arbeidsplasskontakter.

Konferanser 1987

I perioden har utvalget holdt følgende konferanser:

Faglig-politisk forbundskonferanse, Rica Hotell, Gjøvik, 14.—15. mai.

1. Den politiske og faglige situasjonen ved Gro Harlem Brundtland og Leif Haraldseth
2. Spørsmål/synspunkter

3. Industripolitikk — industripolitiske utfordringer v/Finn Kristensen og Jan Balstad.

Faglig-politisk regionkonferanse for LO/DNA/AOF og ungdomssekretærene:

Sør-Norge	Grand Hotell, Kongsberg	14.—15. oktober
Nord-Norge	Grand Hotell, Tromsø	20.—21. oktober
Vest-Norge	Scandic Hotell, Bergen	03.—04. november

Konferansen for Midt-Norge måtte avlyses på grunn av Tor Halvorsen's begravelse. Konferansen var planlagt til 13.—14. november.

Konferanser 1988

Faglig-politisk forbundskonferanse — Müller Hotell, Drammen 10.—11. oktober.

1. Den politiske og faglige situasjonen v/Gro Harlem Brundtland og Leif Haraldseth
2. Stortingsvalget 1989 — Hva krever/forventer partiet av fagbevegelsen? v/Thorbjørn Jagland
3. Faglig-politisk skoleringsvirksomhet v/Per Karlsen

1. mai 1987 og 1988

1987

I året for Arbeiderpartiets 100-års jubileum ble 1. mai-feiringen preget av dette.

Fra Samarbeidskomiteen LO/DNA ble følgende opprop sendt alle LO's fagforeninger, samorganisasjoner og DNA's avdelinger:

«Arbeiderpartiet fyller 100 år den 21. august i år. Det er derfor naturlig å bruke årets 1. mai til å markere dette jubileet. Dermed blir 1. mai feiringen samtidig en oppfriskning av det historiske grunnlaget for det faglig/politiske samarbeidet.

Arbeiderpartiet ble i sin tid startet av de første fagforeningene i landet. De ville også ha et politisk redskap i tillegg til det faglige, for å kjempe gjennom sine krav. Partiet fungerte faktisk de første årene som en slags landsorganisasjon for fagforeningene. Siden har det vært et meget nært samarbeid mellom Arbeiderpartiet og fagbevegelsen, både lokalt og sentralt.

1. mai-merket — som i år er partiets rose — blir en hilsen til Arbeiderpartiet i jubileumsåret.

Slagordet knyttes både til jubileet og den aktuelle situasjonen. «Nye tak for Norge» er en oppfordring til våre medlemmer om å gjøre en ekstra innsats for landet i en vanskelig økonomisk situasjon. Vi ønsker med dette å framheve innholdet i det faglig/politiske samarbeidet, å bygge et stadig bedre og mer rettferdig samfunn. Det er ikke første gang Arbeiderpartiet og LO har gått ut med en slik appell.

— Vi gjorde det i gjenoppbyggingsperioden etter krigen.

— Vi gjorde det på slutten av 70-tallet da landet var truet av økonomisk krise og arbeidsløshet.

I år har vi like stor grunn til å rette en appell om å vise samfunnsansvar, både til våre egne og til folk utenfor våre rekker. Arbeiderparti-regjeringen tok over styringen etter at den borgerlige regjeringen hadde kjørt landet inn i en økonomisk krise. Norge hadde derfor små muligheter til å møte utfordringene som fallende oljepriser skapte.

Nå vil arbeiderbevegelsen samle folk om å gjøre et krafttak for å bringe landets økonomi på fote igjen.

På dette grunnlaget oppfordrer Samarbeidskomiteen LO/DNA Arbeiderpartiets og fagbevegelsens lokale avdelinger om å inngå samarbeid om 1. mai-arrangementene og samles under hovedparolen: «Nye tak for Norge».

Sammen med oppropet ble det sendt et arbeidsnotat med råd for den praktiske planlegging og gjennomføring av arrangementene i samarbeid mellom den lokale faglige og politiske arbeiderbevegelse.

Sentralt ble det i 1987 formidlet 246 talere fra partiet og fagbevegelsen til arrangementer rundt om i landet.

Årets 1. mai-merke bar Arbeiderpartiets symbol — den røde rosen.

1988

Under slagordet «NY SATSING — NY TRYGGHET» sendte Samarbeidskomiteen LO/DNA ut dette manifestet for 1. mai 1988:

«Arbeiderbevegelsen vil ha et samfunn med frihet og trygghet for den enkelte. Norsk økonomi er i ulage. Dette kan true velferdsgodene. Velferd og trygghet er grunnlag for frihet. Derfor vil arbeiderbevegelsen sikre fellesgodene.

Og vi har mange uløste oppgaver.

100 000 barn venter på barnehageplass. Mange unge er stengt ute fra boligmarkedet og andre sliter med høye boutgifter. Eldre får ikke den omsorg de trenger.

Arbeiderbevegelsen møter utfordringene ved å mobilisere til innsats og samarbeid. Vi må satse i fellesskap for å bringe landet vårt ut av de økonomiske vanskelighetene, trygge arbeidsplassene og velferdsgodene.

Da trenger vi omstilling og vekst. Vi vil styre økonomien slik at veksten gir varige investeringer og økt innsats i forskning og utvikling. Vi vil sikre en levedyktig industri ved en offensiv satsing på fornyelse og omstilling i næringslivet. Økt verdiskapning skal vi bruke til en bedre boligfinansiering, flere barnehageplasser og en styrket eldreomsorg.

Vi vil også ha en mer rettferdig fordeling av goder og byrder. Vi må fordele bedre mellom generasjoner, grupper og landsdeler. De som tåler det best, må bære de største byrdene når vi strammer inn.

Arbeiderbevegelsen retter blikket framover. Trygghet for alle kan vi best sikre gjennom økt verdiskapning, rettferdig fordeling og satsing på bedre og flere fellesgoder.

Vi er på rett vei.

Nå må vi gjøre en innsats for fellesskapet».

Manifestet erstattet de tidligere retningslinjer for 1. mai. I tillegg ble det, etter behandling i Samarbeidskomiteen, sendt et notat til LO's og DNA's distriktssekretærer med oppfordring til aktivt engasjement for en bredere markering av dagen på DNA's politiske grunnlag.

Et arbeidshefte med historikk og ideer til gjennomføring av arrangementene gikk til alle avdelinger innenfor Landsorganisasjonen og partiet.

Fra begge organisasjoner ble det i 1988 sterkt oppfordret til bruk av lokale talere ved 1. mai-arrangementene. Dette ble i stor grad fulgt opp, slik at antallet sentralt formidlede talere kunne reduseres til 192. Mange av disse talte imidlertid på 2 arrangementer.

Årets 1. mai-merke bar Einar Gerhardsen's portrett.

Nordisk samarbeid

Det norske Arbeiderparti har i perioden hatt et nært samarbeid med de andre nordiske sosialdemokratiske partiene. Det er avholdt fire partisekretærmøter i 1987 og tre i 1988. I tillegg har partisekretærene jevnlig kontakt og møter om aktuelle politiske saker.

Den nordiske samarbeidskomiteen, SAMAK, hadde sitt årlige møte i Helsingfors 14.—15. januar 1987. Møtet behandlet et politisk program og arbeidsprogram. Det politiske programmet tar opp vern om velferdsstaten, solidarisk strategi for full sysselsetting og vekst, forskning og teknisk utvikling for velverd, energi og for miljøpolitikken for vern av mennesker og natur.

SAMAK-møtet 1988 ble arrangert i Stockholm 18.—19. februar og hadde miljøpolitikk og europapolitikk som hovedsaker. Møtet vedtok resolusjoner om nordisk samarbeid og nord/sør-spørsmål, fred og nedrustning samt om nordisk samarbeid for en europeisk utvikling.

SAMAK har satt ned flere temagrupper på følgende områder:

- Mediepolitikk
- Innvandrepolitikk
- Miljø
- Bistandspolitikk
- Den offentlige sektors rolle.

12.—13. november 1987 ble det arrangert en samarbeidskonferanse mellom SAMAKs medlemsorganisasjoner, nærstående organisasjoner, faglige organisasjoner og de sosialdemokratiske representantene i Nordisk Råd.

Europeisk samarbeid

EF og EFTA-samarbeidet

Kontrakten med de sosialdemokratiske og sosialistiske partiene fra land innen EF, er intensivert i perioden. Arbeiderpartiet har deltatt på flere fellesseminar som partigruppen i EF har arrangert. Alle de sosialdemokratiske og sosialistiske partilederne i EF og EFTA møtte i Berlin i november 1988. De vedtok en felles plattform for utviklingen i Europa og en strategi for å sikre den sosiale dimensjon i integrasjonsprosessen i EF.

Partilederne uttaler blant annet:

«Forholdet mellom de to organisasjonene er meget hjertelig og alle problemer må løses i en slik sammenheng. Det felles målet for samarbeidet er å danne et dynamisk europeisk økonomisk rom som omfatter EF og EFTA-landene og deres 350 millioner innbyggere, slik det er fastlagt i Luxembourg-erklæringen. Dette gjelder både et felles arbeid for et sosialt Europa og arbeidet med viktige miljøproblemer.»

Både EF- og EFTA-landene er interesserte i et stabilt og fredelig Europa. De hilser velkommen et system bygd på felles sikkerhet i Europa, stimulert gjennom økonomisk samarbeid og handel mellom de østeuropeiske og vesteuropeiske landene som et første skritt. De støtter og oppmunttrer reformer og endringer mot et mer demokratisk Europa.

Det er nødvendig at særlig fagbevegelsen tar aktivt del i arbeidet på alle plan i prosessen for å etablere det indre markedet, og med særlig vekt på å få til en harmonisering av regelverk og standarder.

Partilederne har i sin uttalelse også tatt opp miljøspørsmålet og forskningssamarbeidet: «EF- og EFTA-landenes samarbeid i samferdselspolitikken må ha som siktemål å nå frem til en harmonisk balanse mellom økonomiske og økologiske krav når det gjelder å fylle de nødvendige behovene for samferdsel og mobilitet.

Når det gjelder forskning, finnes det allerede tallrike forbindelser mellom EF- og EFTA-land. Partilederne hilser denne utviklingen velkommen og har tiltro til at framtidige EF-programmer, mot deling av utgiftene, vil bli gjort tilgjengelige også for EFTA-land.

Partilederne ønsker en utvikling i Europa der både den økonomiske og sosiale struktur utvikles parallelt. Sysselsettingspolitikk, regionalpolitikk, beskyttelse og utvidelse av sikkerhetstiltakene og rettighetene for arbeidere, må være like viktige deler av integrasjonsprosessen.»

Partilederne tar til orde for å gi miljøspørsmålene er bredere plass i EF/EFTA-samarbeidet ved å opprette permanente kommisjoner mellom EF og EFTA på: Klimaendringer, ozonlagsproblematikk, redusere bilforurensingen, beskyttelse av de biologiske ressursene i havet gjennom forbud mot dumping av avfall og ved å redusere farlige utslipp inkludert gjødsel, varslingssystem ved miljøfarlige ulykker, forskning på miljøteknologi, resirkulering av avfall og hindre ørken-spredning på grunn av erosjon og skogbranner.

Nedrustning og sikkerhetspolitikk

Partiene i de små NATO-landene har lenge hatt samarbeid gjennom de såkalte SCANDILUX, der Frankrike, Storbritannia og Tyskland er observatører. Utgangspunktet for kontakten er nedrustning- og sikkerhetspolitikk og øst-vest forholdet generelt. Samarbeidet har vært meget nyttig for å utveksle informasjon, erfaringer og å samordne synspunkter.

Partiene i det sørlige Europa har dannet en tilsvarende organisasjon: EUROSUD. SCANDILUX og EUROSUD har hatt fire felles konferanser, sist i Roma høsten 1988. Her ble alle partiene enige om en felles strategi for nedrustning og sikkerhet, felles holdninger i forhold til forhandlingene og å sikre at nedrustningsavtaler på enkelte områder ikke fører til opprustning på andre. Partiene skal fortsette arbeidet med å styrke den europeiske pillaren innen NATO.

Den sosialistiske internasjonale

På kongressen til Den sosialistiske internasjonale i Peru i 1986, ble Gro Harlem Brundtland valgt som en av visepresidentene. Rådsmøtene i perioden har særlig tatt opp; Øst-Vest-relasjoner, Latin-Amerika og fredsprosessen i Sentral-Amerika, fred, demokrati og menneskeretter i Middelhavsområdet, problemene i Afrika, økonomi og miljø.

Thorbjørn Jagland har i perioden vært leder av SIs finanskomite. Reiulf Steen var leder i SIs observatørgruppe ved valget i Chile i oktober 1988.

Arbeiderbevegelsens internasjonale støttekomite (AIS)

Formål

Arbeiderbevegelsens Internasjonale Støttekomite (AIS) er arbeiderbevegelsens styrings- og koordineringsorgan når det gjelder internasjonale støttevirksomhet, u-hjelpsendasjement, katastrofehjelp og humanitært hjelpearbeid. AIS samordner arbeiderbevegelsens støtte til nasjonale og sosiale frigjøringsbevegelser, organisasjoner og enkeltpersoner som arbeider for organisasjonsfrihet og andre demokratiske rettigheter i land der slike rettigheter blir krenket. AIS yter hjelp til personer og familier i vansker på grunn av forfølgelse i hjemlandet. AIS forbereder og innstiller overfor LO på eventuell støtte fra LO (og AIS) til faglige u-hjelpsprosjekter i forbindelse med Rammeavtalen mellom LO og NORAD. Dessuten samordner AIS humanitær hjelp og katastrofehjelp, som er Norsk Folkehjelps hovedvirksomhet på det internasjonale felt. Det er nært samarbeid mellom Norsk Folkehjelp, LO og AIS og med AOF.

Organisasjon

I henhold til AIS' vedtekter skal følgende medlemssorganisasjoner oppnevne representanter med vararepresentanter til AIS styre for to år om gangen: LO-forbundene 3, DNA 2, AUF 1, Norsk Folkehjelp 1 og AOF 1 representant. Vararepresentantene innkalles til styremøtene.

I 1987—1988 har følgende sittet i styret:

Tor Halvorsen (leder), Leif Haraldseth (leder), Kaare Sandegren (nestleder), Erling Rimestad (sekretær), Vidar Bjørnstad (sekretær), Grethe Fosli (sekretær), Walter Kolstad (Margot Kvalvik Sæter/Arne Grøttum), Arthur Svensson (Dagfinn Habberstad), Lars Skytøen (Evy Boverud Pedersen), Siri Bjerke, Thorbjørn Jagland (Martin Kolberg), Jens Stoltenberg (Bjarne Christensen/Erling Rimestad), Odd Wivegh (Laila Nikolaisen), Arne Semmerud (Bente Gyp Wilhelmsen).

De tre som har vært AIS-sekretærer i 1987-88 har alle vært ansatt som vikarer for Leonard Larsen som har permisjon fra stillingen.

Pr. 15. september 1988 er styret slik sammensatt:

Arbeidsutvalget:

Leif Haraldseth (leder), Kaare Sandegren (nestleder), Vesla Vetlesen (sekretær), Inger-Anne Ravlum.

Styret:

Walter Kolstad (Margot Kvalvik Sæter), Arthur Svensson (Jan W. Hansen), Lars Skytøen (Evy Boverud Pedersen), Thorbjørn Jagland (Martin Kolberg), Jens Stoltenberg (Erling Rimestad), Aslak Lesland (Bente Gyp Wilhelmsen), Odd Wivegh (Laila Nikolaisen).

AIS' råd består av ett medlem med personlig varamedlem fra hver av AIS' medlemssorganisasjoner.

Medlemssorganisasjoner: LO, LOs tilsluttede forbund, LOs Husmorforbund, DNA, DNAs

Kvinnesekretariat, AUF, Framfylkingen, AOF, Norges Kristne Arbeideres Forbund, Arbeidernes Edruskapsforbund og Norsk Folkehjelp.

LOs internasjonale avdeling er sekretariatet og driver det daglige arbeid.

Det integrerte samarbeid mellom AIS og Norsk Folkehjelp foregår i praksis ved at Norsk Folkehjelps internasjonale enhet arbeider i nært samarbeid med LOs internasjonale kontor. Internasjonal sekretær i LO er leder for Norsk Folkehjelps internasjonale utvalg, AIS' sekretær er medlem. Norsk Folkehjelp har hittil hatt ansvaret til dels for utforming og innsendingen av søknader på egne eller AIS' vegne til statlige organer om offentlige midler, til dels for gjennomføringen av humanitære prosjekter og katastrofeprosjekter og innsamlingsaksjoner. Et samarbeid med AOF er utviklet, der AOF utarbeider og gjennomfører opplæring av fagforeningsledere og tillitsvalgte fra utviklingslandene på vegne av og i nært samarbeid med AIS/LO.

AIS og Norsk Folkehjelps støttevirksomhet skjer i samarbeid og forståelse med fag- og arbeiderbevegelsen i «vedkommende land og/eller med FFI og yrkesinternasjonale».

Prosjekter

Arbeidsdelingen mellom AIS, Norsk Folkehjelp og AOF er ordnet slik at AIS konsentrerer seg om politisk menneskerettighetsstøtte og faglige u-hjelpsprosjekter. Norsk Folkehjelp tar seg av humanitær og sosial bistand og katastrofebistand. AOF forestår gjennomføring av faglig tillitsmannsopplæring.

A-LOTTERIET

A-lotteriet 1987 ble gjennomført i tradisjonell form med trekning ved salgsperiodens avslutning 15. mai 1987. Lotteriet var som tidligere lagt opp med mulighet for et salg på kr. 3 200 000,- fordelt på 320 000 lodd á kr. 10,-. 82 % av loddene ble solgt og overskuddet ble kr. 1 001 441,-.

A-Lotteriets nye «Kvikk-88»

F.o.m. 1988 har Justisdepartementet åpnet adgang til å gjennomføre «forhåndstrukne lotterier». Dette innebærer at trekning foretas før loddsalget starter og følgelig er alle lodd med i trekningen, i motsetning til det tradisjonelle lotteriet hvor trekning foretas først når loddsalget er avsluttet og bare solgte lodd tas med.

For lotteriarrangøren er «forhåndstrukne lotterier» å foretrekke. Bl.a. fordi det er lettere å selge lodd når loddkjøper kan kontrollere med en gang om det er gevinst eller ikke, og når alle lodd er med i trekningen vil det bli en større andel av gevinstene som tilfaller lotteriets formål.

1988-lotteriet ble gjennomført som «forhåndstrukket lotteri». Rammen ble lagt opp med 400 000 lodd á kr. 10,-, og antall gevinster økt fra 250 i 1987 til 3 500 i 1988. 323 618 lodd ble solgt, noe som tilsvarer 81 % av det totale antall lodd.

Overskuddet ble kr. 1 489 232,-. Dette utgjør 46 % av brutto salg. Tilsvarende for 1987 var 38 %. Overskuddet for 1987 og 1988 er som vanlig fordelt mellom DNA, AUF, Framfylkingen og fylkespartiene i.h.t. avtale.

1988-lotteriet var A-lotteriets 35. og siste lotteri. I overensstemmelse med vedtak i Sentralstyret er A-lotteriet nå lagt ned. Partiet, og AUF har i fellesskap stiftet Arbeiderbevegelsens Lotteriselskap. Selskapets administrasjon er flyttet til Hundalen Folkets Hus, Nygard og det nye lotteriet har tatt navnet «Roselotteriet».

Lotterileder har i beretningsperioden vært Asbjørn Kristoffersen, som nå er blitt tildelt andre arbeidsoppgaver på partikontoret.

Loddsalget har fordelt seg som følger:

Fylker:	1987 á kr. 10,-	1988 á kr. 10,-
Finnmark	6.900 lodd	9.402 lodd
Troms	10.300 lodd	14.173 lodd
Nordland	9.680 lodd	11.152 lodd
Nord-Trøndelag	8.967 lodd	12.000 lodd
Sør-Trøndelag	19.300 lodd	25.200 lodd
Møre og Romsdal	12.540 lodd	15.857 lodd
Sogn og Fjordane	7.840 lodd	8.950 lodd
Hordaland	15.013 lodd	18.691 lodd
Rogaland	9.420 lodd	13.000 lodd
Vest-Agder	5.140 lodd	7.707 lodd
Aust-Agder	7.850 lodd	9.600 lodd
Telemark	13.650 lodd	14.932 lodd
Vestfold	9.370 lodd	11.910 lodd
Buskerud	10.750 lodd	14.324 lodd
Oppland	16.771 lodd	21.000 lodd
Hedmark	13.480 lodd	15.907 lodd
Akershus	15.730 lodd	18.570 lodd
Østfold	8.045 lodd	12.700 lodd
	200.746 lodd	255.080 lodd
A-lotteriet sentralt	61.825 lodd	68.538 lodd
Tilsammen	262.571 lodd	323.618 lodd

Lotteriservice A/S

Selskapet er et innkjøpsorgan for gevinster til A-lotteriet. I tillegg har det en god omsetning av Rose-flagg, norske flagg og bordfaner til fagbevegelsen og partiets lokale organisasjonsledd.

Aksjekapitalen består av 500 aksjer à kr. 100,- som eies i sin helhet av Det norske Arbeiderparti.

Selskapets styre har i perioden bestått av:

Herlof Gjerde, formann Vararepresentant: Martin Kolberg

Britt Schultz Vararepresentant: Siri Bjerke

Asbjørn Kristoffersen Vararepresentant: Ivar Leveraas

Gerd Hagen Schei Vararepresentant: John Sørfjordmo

Ståle Dokken Vararepresentant: Karin Torp

Selskapets disponent har i perioden vært Asbjørn Kristoffersen.

Styret har også i.h.t. vedtak i sentralstyret, fungert som lotteriutvalg for A-lotteriet.

Roselotteriet — Arbeiderbevegelsens lotteribyrå

Det norske Arbeiderparti og Arbeidernes Ungdomsfylking startet våren 1988 et felles lotteriselskap under navnet — «Arbeiderbevegelsens Lotteribyrå». Dette er et ansvarlig A/S selskap.

Dette selskapet ersatter den aktivitet som partiets A-lotteri og AUF's Ungdomslotteri tidligere hadde. Selskapet holder til i Folkets Hus på Nygard v/Gjøvik.

Bakgrunnen for sammenslåingen av de to lotteriene var behovet for å kunne satse sterkere på det norske lotterimarkedet. Et felles lotteri vil i langt større grad kunne forene bevegelsens totale krefter til topp innsats.

Målet er at lotteriet skal gå mere over til direkte salg og at en gjennom det begrenser organisasjonenes arbeidsoppgaver med lotteriet. Samtidig er lotteriet en positiv egenaktivitet. Derfor må organisasjonen alltid ha et visst medansvar for lotteriet.

Selskapets konstituerende årsmøte ble avholdt den 26. mai 1988 der følgende styre ble valgt:

Fra DNA: Aslak Ona, leder

Marin Kolberg

Jan Lajord

Morten Brenne, vararepresentant

Fra AUF: Ståle Dokken, nestleder

Torgunn Aas Reggestad

Lars Erik Flatø, vararepresentant.

Arbeiderbevegelsens Lotteribyrå har som formål å fremme deltakernes økonomiske interesser ved lotterier slik deltakerne bestemmer, og myndighetene godkjenner.

Vedtak om utbytte gjøres av årsmøtet i selskapet, etter innstilling fra Styret. Utbyttet fordeles med 55 % på DNA og 45 % på AUF. Som selskapets disponent er ansatt Jan Torkehagen. Det er pr. 31.12.88,4 ansatte i tillegg til disponenten.

Det første prosjekt som selskapet startet var «Roselotteriet». Dette startet 15. september 1988 med en total omsetning på 30 millioner kroner. Lotteriet går fram til 15. mars 1989.

Arbeiderpartiets stortingsgruppe

1. TILLITSVALGTE OG ANSATTE

a) Gruppe og styret

Stortingsgruppa har fra 1.10.87 (med gjenvalg 1.10.88) hatt følgende sammensetning:
Leder: Einar Førde, nestleder: Oddrun Pettersen, sekretær: Kjell Magne Fredheim, styremedlemmer: Liv Aasen, Arve Berg, Åshild Hauan, Thorbjørn Berntsen, varamedlemmer: Sigbjørn Johnsen, Gunn Vigdis Olsen-Hagen, Kjell Opseth og Brit Jørgensen. Reilulf Steen, president, og Terje Granerud, inspektør møter også i styret.

b) Tillitsmenn i Stortinget og avdelingene

Stortinget:	President: Reilulf Steen Vararepresentant: Inger Lise Gjerv Sekretær: Rikard Olsvik
Lagtinget:	President: Sigurd Verdal Vararepresentant: Liv Aasen Sekretær: Ernst Wroldsen Varasekretær: Olaf Øen
Odelstinget:	President: Åshild Hauan Varapresident: Tom Thoresen Sekretær: Berit Brørby Larsen

c) Sekretariatet

Ved årsskiftet 1988/89 hadde sekretariatet følgende sammensetning:
Sekretariatsleder Steinar Saghaug, informasjonsleder Svein Dybing, gruppesekretærer: Irene Bauer, Liv Eva Di Micco, Lars Fure, Norvald Mo, Erik Nadheim, Ingrid Norstein, Kari Wilhelmssen, kontoransatte: Elsa Guldvog, Anne Brit Haldorsen, Birgitte Jacobsen, Bente Kristoffersen, Turi Monrad, Jorunn Aaserud Olsen, Tove Thorstensen, Torill Wivegh, Lisbeth Sanne-rud Aass.

2. STORTINGSGRUPPAS FAGLIG/POLITISKE UTVALG

Beretningen omfatter tidsrommet 1987-88. Faglig/politisk utvalg hadde ved årsskiftet 1988/89 følgende sammensetning:

Leder:	Arve Berg
Nestleder:	Rolf Nilssen
Medlemmer:	Brit Jørgensen Jan-Olav Ingvaldsen Ranveig Frøiland
Sekretær:	Anne Brit Haldorsen.

I tillegg har hvert fylke og fraksjon valgt en kontakt til utvalget. Disse kontaktene har vært innkalt til møte en gang i året sammen med representanter for DNA/LOs faglige/politiske ut-

valg. Stortingsgruppas faglig/politiske utvalg har også deltatt på de to faglig/politiske konferansene som har vært arrangert av DNA/LO's faglig/politiske utvalg.

Faglig/politisk utvalg har hatt en rekke møter i perioden, der man har behandlet henvendelser fra forbund og foreninger og tatt opp saker av faglig/politisk interesse. I en rekke tilfeller har man også innkalt representanter for fagbevegelsen, både sentralt og lokalt, og det har også vært avholdt en rekke møter etter initiativ fra forbund og lokale avdelinger.

Faglig/politisk utvalg har også knyttet kontakter mellom forbund og fagforeninger og de som arbeider med de enkelte saker på politisk plan. Utvalget har også sørget for kontakt mellom de lokale fagforeninger og deres stortingsrepresentanter når det gjelder saker av interesse for de forskjellige distrikter.

Av saker utvalget har hatt til behandling, kan nevnes:

- Situasjonen i Sulitjelma
- Arbeidsvilkårene for fengselstjenestemennene
- Lov om lønnsplikt under permittering
- Situasjonen ved Jernverket, Mo i Rana
- Flytebru over Salhusfjorden
- Konesjonsspørsmål vedrørende Folldal Verk/Norsulfid A/S
- Beredskapssituasjonen ved norske flyhavner
- Avtale om arbeidstidsforkortelse.

Utvalgets medlemmer har forelest ved kursvirksomhet i partilag og forbund, og har vært behjelpelig med å formidle foredragsholdere til partilag, klubber og foreninger.

Regjeringens virksomhet

Regjeringens sammensetning

Regjeringen Harlem Brundtland tiltrådte 9. mai 1986, etter at Willochregjeringen gikk av, og det viste seg ikke å være mulig å danne ny borgerlig regjering.

Regjeringens sammensetning ble endret ved utenriksminister Knut Frydenlund's død og ved kommunalminister Leif Haraldseth's uttreden vinteren 1987, samt ved omflyttinger i juni 1988. Siden 13. juni 1988 har Regjeringen hatt denne sammensetning:

Gro Harlem Brundtland, statsminister
Thorvald Stoltenberg, utenriksminister
Hallvard Bakke, Kulturdepartementet
Sissel Rønbeck, Miljøverndepartementet
Finn Kristensen, Næringsdepartementet
Arne Øien, Olje- Energidepartementet
Bjarne Mørk Eidem, Fiskeridepartementet
Johan Jørgen Holst, Forsvarsdepartementet
Kjell Borgen, Kommunal- og Arbeidsdepartementet
Helen Bøsterud, Justisdepartementet
Gunnar Berge, Finansdepartementet
Kirsti Kolle Grøndahl, Departementet for Utviklingshjelp
Tove Strand Gerhardsen, Sosialdepartementet
Gunhild Øyangen, Landbruksdepartementet
William Engseth, Samferdselsdepartementet
Jan Balstad, Statsråd for utenrikshandel
Einfrid Halvorsen, Forbruker- og Administrasjonsdepartementet
Mary Kvidal, Kirke- og Undervisningsdepartementet

I Trontalen — høsten 1988 understrekes Regjeringen's mål; å sikre full sysselsetting og gjenspeke balanse i norsk økonomi. Dette stiller krav om aktiv medvirkning fra alle parter i arbeids- og samfunnslivet og videreføring av et inntektspolitisk samarbeid. Videre heter det; at arbeidet med et enklere og mer rettferdig skattesystem skal føres videre og bedriftsbeskatningen skal gjennomgås med sikte på bedre ressursbruk. Oppryddingen i finansmarkedene videreføres, bl.a. ved videre utbygging av Kreditttilsynet, og gjennom forslag om innsidehandel og en gjennomgang av lovgivningen som gjelder for bankvesenet.

En aktiv politikk for omstilling i næringslivet, med en målbevisst satsing på forskning, ny-skapning og internasjonalisering, en fortsatt sterk distriktspolitisk innsats, og at hensynet til vårt miljø skal sterkere inn på alle områder, var blant de ting som ble framhevet i trontalen.

Økonomisk politikk

Den nødvendige omleggingen av den økonomiske politikken fortsatte gjennom 1987 og 1988. Statsbudsjettet for 1988 medregnet. Folketrygden var på 277,5 milliarder kroner (gul bok). Budsjettet ble gjort opp med et overskudd på 9,3 mrd. kroner før lånetransaksjoner, og innebar en innstramning på ca. 1 % av brutto nasjonalprodukt. Siden 1986 er det dermed foretatt en

samlet innstramming på omlag 2 % av brutto nasjonalprodukt.

De sterkeste innstrammningene ble foretatt i det private forbruket. Kommunesektoren har fått 0-vekstrammer både i 1988 og 1989. Viktige oppgaver som forskning og miljø fikk sterk vekst over Statsbudsjettet.

Det inntektspolitiske samarbeide våren 1988 ga et nødvendig moderat og rettferdig inntektsoppgjør. For å sikre at alle grupper viste nødvendig moderasjon, ble det vedtatt en inntektsreguleringslov som sikret at grupper utenfor de sentrale oppgjør ble underlagt tilsvarende moderasjon. Et tillegg for alle, på kr 1,- pr. time, men med ytterligere kronetillegg for flere lavtlønnsgrupper, ga oppgjøret en god sosial profil. I tillegg ble det i forbindelse med oppgjøret innført en ordning med fleksibel pensjonsalder for yrkesaktive. I 1989 kan de som ønsker det, gå av ved fylte 66 år, og i 1990 senkes grensen til 65 år. Som en del av oppgjøret, forpliktet Regjeringen seg til å forlenge svangerskapspermisjonen med 2 uker i 1989, mens offentlig ansatte fikk ytterligere 2 ukers svangerskapspermisjon. Det ble også lettelse i tilbakebetalingen av studielån, og ungdom under 35 år, samt eldre førstegangsetablerende på boligmarkedet fikk 1 % lavere boligrente for lån inntil 500.000.

Den økonomiske politikken har gitt resultater. Fra 1986 til 1988 hareksporten av tradisjonelle varer økt med 30 % i verdi, mens importen har stått stille. Det har bidratt sterkt til at underskuddet i utenriksøkonomien, som i 1986 var på ca. 40 milliarder kroner, i løpet av 1988 var kommet ned i ca. 14 milliarder. Pristigningstakten falt gjennom 1988 og var i desember 1988 kommet ned i 5,6 %. Pristigningen de siste 6 månedene var den laveste på over 20 år.

For første gang i 1980-årene var bankene og finansieringsselskapenes utlånstall i tråd med myndighetenes forutsetninger. Bedringen i økonomien ble bl.a. utnyttet til å sette ned renten på Norges Bank's lån til bankene. Renten ble satt ned 4 ganger fra mai til desember, med tilsammen 1,8 % til 12 %. I det løpende pengemarkedet var renten ved årsskiftet nede på 11-tallet; den laveste siden forrige gang Arbeiderpartiet hadde regjeringsansvar i 1981.

Bedringen i økonomien og hensynet til utviklingen på arbeidsmarkedet høsten 1988 gjorde at det ikke ble foreslått nye innstramminger i 1989-budsjettet. Gjennom behandlingen i Stortinget ble det foretatt mindre justeringer i skatteopplegget. Opplegget innebærer at brede grupper får skattelettelse. Statsbudsjettet for 1989 har en realvekst på 3,5 % og det er ikke lagt opp til ytterligere nedgang i privat forbruk. Det meste av realveksten var knyttet til veksten i trygder og andre lovbestemte overføringer. Men det var også en sterk vekst i bevilgningene til miljøvern, forskning og utvikling.

Ved utgangen av 1988 lå både det private og det offentlige forbruket på det nivå Arbeiderpartiet hadde anslått i sitt forslag til langtidsprogram foran valget i 1985.

Skatte- og fordelingspolitikk

Et mer rettferdig og bedre skattesystem var et viktig mål for Arbeiderpartiet foran denne perioden. Debatten om skattesystemet, og særlig urettferdighetene knyttet til rentefradraget, sto sentralt på landsmøtet i 1985. Regjeringen startet arbeidet med å endre skattesystemet straks den overtok. Omleggingen av skattesystemet fortsatte også i forbindelse med Statsbudsjettene for 1988 og 1989. Det nye skattesystemet innebærer større vekt på bruttobeskatning, lavere skatt på nettoinntekt, færre fradragmuligheter, og en lavere og mer lik verdi av fradragene. Verdiene av fradragene er sterkt redusert for de med høyest inntekt, mens de med lave inntekter har fått økt verdien av fradragene noe. Regjeringen har ialt fremmet et 30-talls forslag mot null- og lavtskatteyttere. Det innebærer bl.a. skattelegging av naturaltelser, en kraftig innstramming i distriktsskatteoven, endringer i avskrivningssatsene for forretningsbygg og økt beskatning av aksjevinster.

Fra 1989 gjennomføres forsøk med forenklet likning i to kommuner. Regjeringen har også startet arbeidet med å forberede reformer i bedriftsbeskatningen.

Næringspolitikken

Industridepartementet ble omdannet til Næringsdepartementet fra 1. januar 1988. Hensikten var å legge grunnlaget for en enhetlig næringspolitikk der de forskjellige bransjene sidestilles og virkemidlene samordnes best mulig. I tillegg til å ivareta Industridepartementets tidligere oppgaver, fikk Næringsdepartementet ansvaret for handelsnæringer, reiselivsnæringen og bygge- og anleggsnæringen.

Næringsdepartementet skal samarbeide med Kommunaldepartementet om Distriktenes Utbyggingsfond og med Olje- og Energidepartementet om Statoil's industrisaker.

Siden regjeringsskiftet er det satset sterkt på forskning og utvikling for å fremme omstilling og nyskaping. Næringsdepartementets bevilgninger til forskning og utvikling er økt med nær 75 % i løpende kroner siden 1986. Innsatsen er konsentrert om satsingsområdene: informasjonsteknologi, olje- og gassteknologi, materialteknologi, havbruk- og bioteknologi.

Det er lagt stor vekt på å bedre næringslivets konkurransevne også gjennom økt bruk av ny teknologi og styrket produktutvikling. Spredning av forskningsresultater og teknologi er derfor prioritert.

Det er bl.a. etablert 13 regionale kompetansesentra i et data-nett (FUNN) for å stimulere økt bruk av informasjonsteknologi.

Veiledningstjenesten (INKO, STI, VINN og IPG) er lagt om slik at ansvaret og ressursene er overført til fylkeskommunene. De lokale myndighetene får derved en sentral rolle i bruken av ressursene. Bruken av statlige utviklingskontrakter er utvidet og bevilgningen til slike er økt betydelig, til 72 mill. kroner i 1989.

Det er inngått rammeavtale for norsk-fransk samarbeide på industrisektoren, som følge av Troll-avtalen. Norge ble fullverdig medlem av European Space Agency (ESA) fra 1987 og Norge deltar i programmene Adriane 5, Hermes og Columbus. Disse romfartsprogrammene omfatter bruk, forsknings- og næringsinteresser.

Ved statsbedriftene er det gjennomført eller forberedt omfattende omstillinger:

Ved Kongsberg Våpenfabrikk ble det i 1987 gjennomført en akkord som la grunnlaget for omfattende endringer. Forsvarsvirksomheten ble videreført i det statlige selskapet «Norsk Forsvarsteknologi», mens en rekke andre enheter ble solgt. Dette la grunnlaget for at det tekniske miljø og arbeidsplassene i den avanserte verksindustrien på Kongsberg føres videre i nye og mer framtrivede bedrifter. De fleste av bedriftene kan vise til gode resultater. I alt er vel 3.400 av noe over 4.100 arbeidsplasser i det gamle KV videreført.

Horten Verft er lagt ned og våren 1987 ble Horten Industripark opprettet på verftsområdet. Om lag 300 tidligere ansatte ved Horten er tilknyttet bedrifter i industriparken, og det foreligger planer for flere ny-etableringer.

Sulitjelma Bergverk skal stanse driften 1. oktober 1989, og det er bevilget betydelige midler til omstillingsarbeide. Noen prosjekter er igangsatt og flere er under drøftelse.

Ilemennittmelteverket i Tyssedal, som ble opprettet av den borgerlige regjeringen, fikk betydelige problemer og kom i økonomisk krise som påførte staten store tap. Ilemennittverket ble solgt til Tinfoss, og det er håp om å berge arbeidsplassene.

I Mo i Rana er arbeidet med omstillingen igang, etter at Stortinget vedtok å legge om virksomheten ved Norsk Jernverk og legge ned Koksverket. Driften ved Koksverket er stoppet, og arbeidet med å klargjøre området for ny virksomhet er i gang. Den malmbaserte virksomheten i Mo legges ned og all skrapbasert virksomhet skal samles i Mo. Det innebærer at Stål-og Valseverket i Nydalen i Oslo legges ned. Det er stiftet et selskap for ferrokromproduksjon som vil gi 135 nye arbeidsplasser, og det arbeides for å etablere både nye industriarbeidsplasser og andre typer arbeidsplasser i Mo.

Tilgangen på risikovillig kapital for næringslivet ble et problem etter krisen bankene og finansieringsselskapene kom inn i på grunn av sine store tap etter den sterke utlånsveksten. Regjeringen satte derfor ned et eget utvalg som skulle fremme forslag for å bedre tilgangen på risikovillig kapital. Utvalget fremmet en delinnstilling høsten 1988. Regjeringen foreslo i salderingsproposisjonen, med bakgrunn i denne innstillingen, å opprette et ventureselskap med 49 % statlig eierandel, sette omsetningsavgiften på aksjer i 1989 til «0», og øke grensen for fradrag i skatten — ved bruk av AMS — fra 25 % til 30 %. Dette var også i tråd med anbefalingene fra LO og næringslivet. Forslaget fikk flertall i Stortinget.

Næringslivet har, fra desember 1988 fått større muligheter til å oppta lån i utlandet. De øvre grensene for langsiktig lån er opphevet, og ordningen er utvidet til å omfatte også skjermede næringer.

Etter opprettelsen av NIS i juli 1987, er utviklingen i skipsfartsnæringen med økende utflaging og færre skip under norsk flagg snudd. Antall skip i det ordinære norske registeret (NOR) og i NIS er — siden opprettelsen av NIS — økt med nær 200 skip, fra 486 til 681, hvorav 368 er i NIS. Antall dødvekttonn er økt fra 8,9 millioner til 18,7 millioner. Etter en sterk nedgang, er antall norske sjøfolk i utenriksfart igjen noe økende, og i rederiene økte sysselsettingen med 600 i 1988 til 4.000 personer.

Primærnæringene

I jordbruksoppgjøret for 1988/89 ble fordelingsprofilen fra de to foregående oppgjørene videreført. Det ble lagt spesiell vekt på å styrke jordbruket i næringsvake områder, bl.a. Nord-Norge og produksjoner som ligger under gjennomsnittlig inntektsnivå, som melkeproduksjon, sauehold og potetproduksjon. Investeringene i jordbruket vris fra de tradisjonelle jordbruksproduksjonene til vekstnæringene, som skogbruk, pelsdyrhold, gårds- og bygdeturisme. Slik skal man utvikle nye næringer i tillegg til jordbruket, for å sikre inntekter til bygdebefolkningen. I 1989 er det bevilget 30 mill. til et bygdeutviklingsfond som skal samordne og effektivisere virkemidlene i distriktpolitikken. Kvinnenes stilling i landbruket er ytterligere styrket. Det er bevilget midler til etablereroppklæring for kvinner i landbruket, utvikling av fleksible løsninger for barnehager, og i siste jordbruksoppgjør ble det bevilget midler til et særskilt investeringslån/tilskudd til kvinner som etablerer seg. I jordbruksavtalen for 1988/89 er bevilgningene til miljøinvesteringer økt sterkt. Dette er bl.a. finansiert gjennom miljøavgifter og gir midler bl.a. til forsøk med miljøvennlige driftsformer og gjødselsplanlegging. Det er nedsatt et utvalg som skal foreta en full gjennomgang av landbrukspolitikken.

Fiskeritavtalen for 1989 ble inngått gjennom forhandlinger mellom Staten og Norges Fiskerilag og fikk en ramme på 900 mill. kroner, pluss en bevilgning på 20 mill. kroner over Statsbudsjettet til overvåkingsprogram for fiskefeltene.

Høsten 1988 ble det bevilget 115 mill. kroner ekstra p.g.a. de spesielle vanskene i torskefisket, spesielt i Nord-Norge. Det er satt av 28 mill. kroner til tiltak i fiskerinæringen i forbindelse med tiltakene overfor Finnmark.

Det er foreslått endringer i Saltvannsfiskekloven, som gir større muligheter for å styre fangster til næringsvake distrikter. Det er foreslått endringer i Fiskeeksportloven som vil forenkle og styrke eksporten av fisk. De 11 eksisterende eksportutvalgene erstattes av ett, og lisensieringsordningen for fisk oppheves. Det er bevilget 30 mill. kroner i 1989 for bygging av et nytt havforskningsfartøy, og bevilgningene til Norges Fiskeriforskningsråd er mere enn fordoblet fra 1987 til 1989. Det er lagt fram en egen havbruksmelding. Dessuten er anleggsstørrelsen for lakseoppdrettsanlegg økt fra 8.000 til 12.000 kubikkmeter for å styrke næringsenes muligheter på eksportmarkedene. Det er foretatt en ekstraordinær tildelingsrunde av ialt 30 matfiskekonsesjoner for laks og ørret i sjøvann i Finnmark og Nord-Troms. Havbruksforvaltningen er styrket med 30 stillinger som finansieres gjennom gebyrer, samtidig som saksbehandlingen forenkles. Det er gjennomført flere kvinnerettede tiltak i kyst-Norge, bl.a. til en etablererskole i Lofoten og Vesterålen.

Arbeidsmarkedet

Det er satt inn betydelige tiltak for å møte den økende arbeidsledigheten som utviklet seg høsten 1988 og vinteren 1989. Arbeidsmarkedstiltakene trappes opp slik at de vil omfatte 34.000 i gjennomsnitt i 1989, 15.000 flere enn året før. Tiltakene vil i større grad rettes inn mot opplæring og kvalifisering. Det samarbeides med bedrifter om bedriftsintern opplæring og med flere utdanningsinstitusjoner. Det spesielle kommuneprogrammet er aktivisert i de mest utsatte kommunene. Det er utarbeidet et nytt tiltak «Arbeid for trygd» som skal settes inn etter at formidlings- og kvalifiseringstiltak er forsøkt. Deltakerne i dette opplegget skal få arbeid i offentlig sektor eller i visse almenntilretteleggende organisasjoner, og vil få lønn som ligger noe over trygdeytelsene. Noe av tiden skal brukes til jobbsøking i arbeidsmarkedsetaten. Overfor de unge under 20 år er det gitt en spesiell garanti om arbeid eller skole. Disse er derfor prioritert innenfor arbeidsmarkedstiltakene.

For å møte nedgangen i byggeaktiviteten etter det kunstig høye nivået byggeboomen i 1984/1987 skapte, ble Husbanken — høsten 1988 — gitt anledning til å forskuttere lån både til boliger og barnehager av utlånsrammene for 1989, og til å innvilge ialt 60 % av utlånsrammene i første halvår 1989.

Registrert arbeidsledighet var i 1988 i gjennomsnitt 49.300 personer, — 16.900 flere enn i 1987. Dette må sees på bakgrunn av den sterke økningen i sysselsettingen innen varehandel og finansierings- og eiendomsvirksomhet. Her ble det i 80-årene opprettet ialt 120.000 nye arbeidsplasser, og det ble nødvendig med en rasjonalisering og tilpasning. Den sterke byggeboomen skapte også kunstig høy sysselsetting i byggebransjen. I tillegg ble store deler av Nord-Norge rammet av svikten i fiskeriene.

Miljøpolitikken

Innsatsen for et bedre miljø har vært ett av Regjeringens viktigste områder. Tross den vanskelige økonomien, er innsatsen økt betydelig. Miljøverndepartementets budsjett — samles sett — har økt med 60 % på 3 år. «Særlige tiltak mot forurensning» er økt med 120 %. SFT har fått 50 nye stillinger og en vekst i budsjettet på 60 %. Rammen for nye tilsagn om tilskudd til kommunale kloakkanlegg og spesiellavfallssystemer er økt med over 200 %. Bevilgningene til friluftsliv og kulturminnetiltak er begge økt med 84 %. Regjeringen har opprettet et eget miljøutvalg med miljøvernministeren som leder. Våren 1989 legges det fram en egen Stortingsmelding om oppfølgingen av anbefalingene fra «Verdenskommisjonen for Miljø- og Utvikling».

Norge har forpliktet seg gjennom internasjonale avtaler til å redusere svovelutslippet med

50 % innen 1995, stabilisere utslippet av Nox på 1987-nivået innen 1994 og redusere det med 30 % innen 1998. Sammen med andre Nordsjø-land har Norge forpliktet seg til å halvere utslippene av miljøgifter og næringsalter til Nordsjøen innen 1995. Det innføres landsomfattende forbud mot fosfatholdige tøyvaskemidler fra 1989. Fra 1. januar 1989 ble det innført krav om katalysator på alle nye personbiler. Norges Geologiske Undersøkelser og SFT vil i løpet av 1989 ha gjennomført en omfattende kartlegging av nedgravd spesialavfall i alle landets fylker. Det planlegges et behandlingsanlegg for spesialavfall i Mo i Rana som vil stå ferdig i 1992. Det arbeides med å etablere oppsamlingsplasser for spesialavfall. Målet er 200 slike plasser innen 1991. Et eget driftsselskap er dannet i samarbeid med Norges Industriforbund og Kommunenes Sentralforbund, og skal ha ansvaret for etablering og drift av mottaks- og behandlingsplasser for spesialavfall.

87 kommuner er med i et utviklings- og forsøksprogram for miljøarbeid i kommunene. I disse kommunene er det ansatt miljøvernrådgivere og opprettet egne miljøutvalg.

Det er satt igang en samordnet innsats for å bedre miljøforholdene i de mest forurensede områdene i landet; som Grenland, Drammen-regionen, Nedre Romerike, Nedre Glomma-regionene og Mjøsa. Her skal utslippene fra alle store forureningskilder reduseres samtidig. Det er etablert 175 naturvernreservater — Reisa nasjonalpark og Trollheim landskapsvernområde. I Saltfjell-området er det vedtatt å opprette landets nest største nasjonalpark. Skjærgårdsparken i Bamble er opparbeidet, og arbeidet med Skjærgårdsparken i Lillesand er snart sluttført.

Olje- og Energi

Begrensningen av oljeproduksjonen (eksporten) for å bidra til å stabilisere oljeprisene, er videreført både i 1988 og 1989. Oljeproduksjonen har vært redusert med 7,5 % i forhold til kapasiteten.

I 1987 ble 11. konsesjonsrunde gjennomført i to omganger og omfattet 13 utvinningstillatelser på 22 blokker i Nordsjøen, Midt-Norge, og utenfor Troms og Finnmark. For første gang anvendte man prinsippet med «nøkkelblokker»; blokker med antatt stort potensiale og som samtidig kunne gi verdifull geologisk informasjon om områdene i nærheten. I 1988 er det gjennomført en tolvte konsesjonsrunde i to omganger. Første omgang omfattet 11 utvinningstillatelser som dekker 16 blokker i Nordsjøen, og annen del omfattet 2 blokker på Haltenbanken, 3 på Møre I, og 8 nøkkelblokker i Barentshavet. Gassfeltene Troll og Sleipner er vedtatt utbygget. Det er gitt grønt lys for utbygging av oljefeltene Gyda og Veslefrikk, Snorrefeltet og Draugenfeltet, og tidligproduksjon på Heidrun.

For Draugenfeltet er både base- og driftsorganisasjonen lagt til Kristiansund som også fikk basefunksjonen for Heidrun, mens driftsorganisasjonen for dette feltet er lagt til Stjørdal. Det er lagt fram Stortingsmeldinger om kostnadsoverskridelsene på Mongstad og om omorganiseringen av Statoil. Energimeldingen er lagt fram bla. med forslag om å dekke økt energietterspørsel gjennom byggingen av et gasskraftverk. Det er gitt tillatelse til utbygging av Stor-Glomfjord, Beiarn og Nord-Ranavassdragene. Regjeringen har også fremmet forslag om utbygging av Melfjord-vassdraget. På grunn av lavere kraft-etterspørsel enn tidligere forventet er flere andre vannkraftprosjekter utsatt.

Distriktpolitikk

Det er foretatt en nødvendig omlegging og økning av innsatsen i distriktpolitikken. Bevilgningene til de distriktpolitiske virkemidlene ble økt med 20 %, og dette høye nivået er ført videre

i statsbudsjettet både for 1988 og 1989. Virkemidlene er endret fra subsidiering av investeringer til kompetanseoppbygging og miljøutviklingstiltak. Ansvar og myndighet er desentralisert til fylkene og kommunene og det er foretatt en bedre samordning mellom de offentlige myndighetene sentralt og lokalt. Det er startet et eget utviklingsprogram for tjenesteytende næringer i distriktene, og det er opprettet kommunale næringsfond. Det geografiske virkeområdet for DU er endret for å kunne konsentrere innsatsen der den trengs mest. Det er iverksatt særskilte tiltak for Finnmark i forbindelse med statsbudsjettene — både for 1988 og 1989. For 1989 øker bevilgningene til de spesielle Finnmarks-tiltakene med 228,5 mill. kroner. Dette omfatter fiskeriene, økt barnetrygd og flere tiltak for å sikre en bedre dekning av bestemte yrkesgrupper, f.eks. lærere, førskolelærere og helsepersonell. Finnmark er blitt en egen utdanningsregion som omfatter all utdanning fra barnehage til høyere utdanning.

Samferdsel

Regjeringen foreslo å bygge ny hovedflyplass på Gardermoen for Østlands-området. Stortingsflertallet gikk imidlertid inn for Hurum. Regjeringen har fulgt opp vedtaket ved å starte planarbeidet for å forberede bygging av ny hovedflyplass på Hurum. Det er etablert en statlig trafikkflygerskole med plass til 40 elever på Torp v/Sandefjord. Innsatsen for trafikksikkerhet er økt. Det er innført automatisk trafikkovervåking, og dette bygges gradvis ut i flere fylker. Trafikkovervåkingen er trappet opp, og det arbeides med en forenkling og omlegging av regler og prosessordning med trafikklovbrudd. Påbud om kjøreløys trådte i kraft 1. april 1988, og 1. oktober 1988, og 1. oktober 1988 ble det påbudt med sikkerhetsbelte eller stol også for barn i bil. Det er gitt avgiftslettelse for sikkerhetsutstyr.

NSB omorganiseres slik at jernbanen skal bli mere effektiv og publikumsrettet. Ledelse og styre vil få et større og klarere bedriftsøkonomisk ansvar innenfor politisk gitte rammer. For å kunne konsentrere investeringer og driftsmidler der det er størst trafikk, er det vedtatt å legge ned jernbanen ialt på syv sidebaner eller trafikksvake strekninger hvor buss vil erstatte toget. Det er vedtatt bompengefinansiering av store veiprojekter som: hovedvegutbyggingen i Oslo-området, E6 mellom Trondheim og Stjørdal, og E76 mellom Drammen og Mjøndalen.

Helsepolitikk

Det er lagt fram en plan for helsepolitikken i Norge fram til år 2000 med vekt på forebyggende helsearbeid, attføring, psykisk helsevern, brukerinnflytelse, personalpolitikk, og bruken av ressurser i helsetjenesten. Det er lagt fram en melding om Folketrygdens økonomi, med forslag som demper gapet mellom inntekter og utgifter, og forslag som bedre ivaretar hensynet til kvinnenes livssituasjon, bl.a. pensjonspoeng for omsorgsarbeid. Det er vedtatt «Lov om vern mot tobakkskader» som sikrer retten til røykfritt miljø på arbeidsplassen og i fellesrom innendørs. Loven trådte i kraft 1. juli 1988. I Stortingsmeldingen om «Alkoholpolitikken» ble det foreslått flere tiltak for å redusere det totale alkoholforbruket. Meldingen er fulgt opp med forslag til endringer og forenklinger i «Alkoholloven».

Det er iverksatt en rekke tiltak som ledd i kampen mot AIDS. Bl.a. bygges behandlings- og rehabiliteringstilbudene for stoffmisbrukere ut.

For å bedre og effektivisere helsetjenesten er det satt igang over 50 forsøk på forskjellige sykehus. Disse omfatter bl.a. større frihet i styring og planlegging, lederutvikling, økt brukemedvirkning og forsøk med dagkirurgi. Den polikliniske aktiviteten er stimulert gjennom nye takster for slik virksomhet. Arbeidet har gitt og gir resultater. En oversikt fra 9 fylker viser at sykehuskø-

ene ble redusert med 12,5 % i 1987. Privatseringen av sykehus er stanset. Regjeringen har avslått søknader om sykehusdrift ved Mesnalia sykehus og Ringsenteret. Fordi disse institusjonene har fått tilsagn fra den forrige regjeringen, ble det inngått avtaler om den videre drift. Disse går ut på at Mesnalia benyttes til rehabilitering av kreftpasienter, og at Ringsenteret kan bruke 10 sykehutellsenger i forbindelse med senterets polikliniske virksomhet.

Utdanningskapasiteten for sykepleiere er økt med 500 plasser og for hjelpepleiere med 400 plasser. For å bedre personelltilgangen ytterligere, er det i 1988 bevilget ekstra tilskudd til 1000 nye barnehageplasser for helsepersonell. Det er avsatt midler til etterutdanning og faglig utvikling av sykepleiere. Det er etablert en erstatningsordning for pasientskader etter avtale med fylkeskommunene.

Fra 1. januar 1988 er hele landet omfattet av en luftambulanseplan, slik at alle landets innbyggere skal kunne nås i løpet av 1 time, når det er behov for øyeblikkelig hjelp. For å bedre legedekningen i distriktene, er det vedtatt at det fra mai 1988 ikke skal opprettes nye legestillinger i 2 år i sentrale strøk. Stillingsstoppen skal omfatte både offentlig og privat virksomhet.

Det er vedtatt at kommunene skal ha ansvaret for HVPU-pasienter fra 1. januar 1990, og det er bevilget midler til kommunene, slik at de kan forberede overføringen av ansvaret. Kommunene har overtatt ansvaret for sykehjemsutbyggingen, noe som gir kommunene større mulighet til å skape en enhetlig eldreomsorg med et bedre samspill mellom åpen omsorg og institusjonsomsorg. Det er gjennomført liberalisering av egenbetalingen i alders- og sykehjem.

Familiepolitikk

Barnehageutbyggingen er økt hvert år, og det vil i 1988 bli bygget omlag 8000 nye barnehageplasser. Det er dobbelt så mange som under den borgerlige regjeringen. Statstilskuddet til drift av barnehager er økt til 34 %. I 1987 ble det også åpnet 950 nye fritidshjem-plasser, nær fem ganger så mange som i 1985. Regjeringen vil foreslå forenklinger i Barnehageloven, gjøre arealnormene enklere og retningsgivende og la kommunene godkjenne nye barnehager.

Det drives forsøk i 43 kommuner, med spesielle tilbud til 6-åringer for å finne fram til det tilbud som passer best: barnehage, skole eller en kombinasjon.

Svangerskapspermisjonen er økt med 2 uker også i 1988 og 1989, og er dermed økt fra 18 til 26 uker siden 1986. Offentlig ansatte har fått ytterligere 2 uker, som et ledd i inntektsoppgjøret våren 1988.

Foreldre med funksjonshemmede eller kronisk syke barn har fått rett til sykepenger i inntil 20 dager pr. år ved barnets sykdom. Enslige forsørgere har slik rett i inntil 40 dager pr. år. De ter dobbelt så mange dager som foreldre vanligvis har. Foreldre med barn som har livstruende eller annen alvorlig sykdom har fått rett til en selvstendig stønadperiode på inntil 260 dager for hvert barn, fordelt over ett eller flere år.

Barnetrygden er økt reelt sett hvert år, (også når man tar hensyn til at forsørgerfradraget ikke er økt i takt med prisstigningen.)

Boligpolitikk

Husbankens utlånsrammer er økt fra 6,7 milliarder i 1986 til 10,9 milliarder i 1989. I statsbankene vil det i 1989 kunne finansieres ialt 20.000 nye boliger. Derved vil statsbankene finansiere mer enn 3/4-deler av alle nye boliger, mens den under den borgerlige regjeringen finansierte under halvparten. Rammen for etableringslån i Husbanken er mer enn fordoblet, fra 950 millioner i 1986 til 2,1 milliarder i 1989. Ordningen dekker behov for topplån til innskudd, og lån innvilges

av kommunene ettersøknad. Det er innført en ny låneordning i Husbanken «Husbank II» uten rentesubsidier. Det er også innført en ordning med fullfinansiering av utleieboliger for ungdom. Utleieboligene organiseres som stiftelser.

Topprenta i Husbanken er senket til 11 %, mens starten på rentetrappa fra 1989 er økt fra 5 % til 6 %.

Utlånsrammene for de spesielle ungdomslånene i Postsparebanken er økt fra 50 mill. til 500 millioner.

Likestillingspolitikk

Det er lagt opp et likestillingsprogram som innebærer at alle departementer har likestillingsperspektivet med i sitt arbeid på alle områder. Programmet omfatter 400 konkrete tiltak, og i 1988 ble det bevilget 130 millioner kroner til kvinnerettede tiltak. Blant tiltakene kan nevnes: Økt tilskudd til familiepolitisk forskning, etablererskole for kvinner, tiltak for å rekruttere flere kvinner til forskerstillinger, flere kvinnelige professorer, spesielle kvinnerettede tiltak innen distriktspolitikken, landbruket og fiskerinæringen. Likestillingsloven er endret slik at alle offentlige utvalg og råd skal ha minst 40 % av hvert kjønn.

Utdanning og forskning

Det er opprettet nær 5.000 nye studieplasser ved de offentlige høyere utdanningsinstitusjoner siden regjeringsskiftet. Særlig er utdanningskapasiteten i Nord-Norge økt. Universitetene og høyskolene er gitt større frihet til å disponere sine midler. Fra 1989 oppheves ordningen med stillingshjemler, slik at institusjonene innenfor en øvre grense kan ansette så mange de selv ønsker, ut fra det beløp institusjonen selv kan avse til lønnsutgifter. Det arbeides også med en ny Universitetslov som vil gi større avgjørelsesmyndighet til det enkelte universitet. Det er lagt særlig vekt på å styrke grunnforskningen og forskeropplæringen ved universitetene og høyskolene. Forskningsmidlene er økt, og antall rekrutteringsstillinger er utvidet med nær 200.

Studiefinansieringen er styrket, og fra 1.1.89 er det innført en helt ny tilbakebetalingsordning. Det innebærer at ingen skal betale mer enn 6 % av sin årlige bruttoinntekt i renter og avdrag. For de med høye lån og middels eller lave inntekter betyr dette lettelse i tilbakebetalingen på fra 5.000 til 10.000 kr. pr. år. Aldersgrensen for behovsprøving av lån og stipend er satt ned fra 20 til 18 år for alle i høyere utdanning eller videregående skole og til 19 år for alle andre. Behovsprøving mot ektefelles inntekt er falt bort. Ordningen med omgjøring av lån til stipend for kvinnelige studenter som får barn, er bedret. Tillegget for elever som bor utenfor hjemmet, er økt med 60 %. De som har studielån og tar arbeid i Finnmark eller Nord-Troms, får avskrevet inntil 15.000 av sine lån pr. år. Det er innført en ordning med avskrivning av 25.000 kroner av studielånet for studenter med utdanning på mer enn 5 år.

Det legges vinteren 1989 fram en Stortingsmelding om kunnskapspolitik og livslang læring. Meldingen vil omfatte grunnskolen, videregående utdanning og voksenopplæring. Høsten 1988 ble det gitt ekstra tilskudd til fylkene for å gi plass til flere av søkerne til videregående skole. Tilskuddet skal gis også i skoleåret 1989/1990, for å hindre nedleggelse av skoleklasser. Avgangselever i grunnskolen vil fra høsten 1989 få tilleggsopeng for alder og derved større mulighet for å komme inn i videregående utdanning.

For å bedre læreboksituasjonen i grunnskolen vedtok Regjeringen en rabattordning som ga kommunene 30 % avslag i prisen. Dette har ført til at innkjøpet av lærebøker til grunnskolen økte med 60 % i 1988.

Kulturpolitikk

Bevilgningene til kulturformål er siden 1986 økt med om lag 400 mill. kroner. Støtten til lokale kulturbygg er økt fra 16,8 til 50 mill. kroner, og bevilgningene til nasjonale kulturbygg er mer enn fordoblet. Garanti-inntektsordningen omfatter nå over 500 kunstnere, og beregningsgrunnlaget er hevet fra Ltr. 5 til Ltr. 9. Norske billedkunstnere har fått ny vederlagsavtale for offentlig bruk av norsk billedkunst, kunsthåndverk og kunstnerisk fotografi. Det er vedtatt ny lov om bibliotekvederlag som likestiller vederlagene for skjønnlitterære og faglitterære bøker. Bevilgningene til frie sceniske grupper er fordoblet og utgjør i 1989 10,5 mill. kroner. Det er etablert et landsomfattende nett av kunstnersentra, og 15 sentra får nå statstilskudd. Det er bevilget midler til prøvedrift for et fast samisk teater i Kautokeino. Norsk filmproduksjon er styrket gjennom ny prosjektstøtteordning, økt støtte til barnefilmproduksjon og til barnefilm-manuskripter. En ny lov om film og videogram er vedtatt. Den innebærer bl.a. kommunal konsesjon for salg og utleie av video, mot en avgift på 2,5 % av omsetningen. Avgiften går til Norsk Kino- og Filmfond.

NRK er blitt en fritstående stiftelse og styrket i konkurransen med de nye tilbudene. Regjeringen har foreslått en prøveordning med reklame i NRK som skal finansiere utbyggingen av en ny riksdekkende fjernsynskanal med uavhengig nyhetsredaksjon. Det er vedtatt ny lov om kabelsendinger som innebærer at alle satellittendinger fritt kan formidles i norske kabelnett. Loven sikrer abonnentene innflytelse på hvilke sendinger som skal formidles i kabelnettet. Nærkringkasting er blitt tillatt på permanent basis og det er åpnet for reklame i nærradioene.

KIRKEN har fått større selvstendighet. Fra 1. januar 1989 er tilsetningsmyndigheten for prester delegert til bispedømmerådene. Kirkelovutvalget vil legge fram en utredning om kirken på lokalplanet, og denne vil sendes ut på høring for å få en bred vurdering av utredningen.

Forbrukerpolitikk

Regjeringen har iverk satt den mest omfattende lovbeskyttelse av forbrukernes interesser vi har hatt i Norge. Løseørekjøpsloven er en modernisering av Kjøpsloven. Den forlenger reklamasjonsfristen fra 2 år til 5 år for produkter som er ment å ha en vesentlig lengere levetid enn to år. Lov om produktansvar gir erstatning for skader som oppstår på personer eller ting som følge av farlige produkter. Im portørene får et selvstendig ansvar overfor forbrukerne. Et særlig kaptittel i loven omhandler farlige legemidler og sikrer erstatning selv om produsent eller importør ikke kan betale. Lov om håndverkstjenester er fremmet, og skal styrke og klargjøre forbrukernes rettstilling i forhold til håndverkstjenester. Det foreslås bl.a. rett til erstatning, f.eks. av tapt arbeidsfortjeneste, hvis håndverkere ikke kommer til avtalt tid. Loven skal sikre mot «prissjokk», idet regningen ikke skal kunne overstige prisoverslagene med mer enn 15 %, og at tilleggsarbeider ikke skal utføres uten forbrukerens samtykke. Endringene i Forsikringsloven gir forbrukeren rett til å flytte oppsamlede midler på livsforsikring og pensjonsforsikring, og den setter forbud mot gebyrer som virker hemmende på muligheten til å flytte forsikringskontrakter. I «Lov om finansieringsvirksomhet» er det fastsatt regler som gir bankene og finansieringsselskapene plikt til å gi nødvendige opplysninger om renter, provisjon og andre priser på sine tjenester.

Det arbeides med forslag om spesiell merking av miljøvennlige produkter. Miljøverndepartementet vil i samarbeide med SFT utgi en brosjyre «Blåbærboken» som forteller hvordan den enkelte forbruker kan redusere forurensningen og energiforbruket.

Det legges fram en Stortingsmelding om «Forbrukerpolitikken» — våren 1989.

Kriminalpolitikk

For å møte den økende voldskriminaliteten er det i 1988 gjennomført 20 punktaksjoner i byene med konsentrert politik-innsats med voldskriminalitet, ran, skadeverk, tyveri og narkotikamisbruk. Påtalemyndighetene er styrket med 23 nye stillinger og et «brannkorps» på 9 politijurister i budsjettet for 1989. Et forslag om skjerpet straff for uaktsomt drap i trafikken er vedtatt. Det er vedtatt en lov med forbud mot vold og annen mishandling av barn, og det er opprettet en særlig politigruppe som skal etterforske og bekjempe seksuelle overgrep mot barn. Kampen mot narkotikaomsetning og misbruk av skjerpet. Det er bl.a. iverksatt en plan for å motvirke import og omsetning av kokain, og det er iverksatt flere tiltak for å bekjempe narkotikamisbruk i fengsle- ne. Arbeidet med å bekjempe hverdagskriminalitet er styrket. Det er opprettet egne enheter for etterforskning av økonomisk kriminalitet og miljøkriminalitet.

Utenriks-, forsvars- og bistandspolitikk

Arbeidet med å følge opp Stortingsmeldingen om Norges forhold til Europa har stått sentralt det siste året. Regjeringen tar sikte på en tilpasning i forhold til etableringen av EF's indre marked fra 1. januar 1993. Arbeidet i forhold til dette vil skje direkte overfor EF og gjennom EFTA-samarbeidet. Det er opprettet et Regjeringens EF-utvalg som skal arbeide med tilpasningen til EF's indre marked.

I UD er det opprettet et eget sekretariat som registrerer EF-direktiver og forslag knyttet til arbeidet med det indre marked. Sekretariatet skal drive informasjon bl.a. overfor norsk nærings- og arbeidsliv om det indre marked. Norge skal, fra 1. januar 1989, ha formannskapet i EFTA, noe som gir større muligheter i arbeidet med tilpasning til EF's indre marked. De siste par årene har vært preget av avspenning og økt samarbeide internasjonalt. NATO's utenriksministermøte fikk i desember 1988 forelagt en foreløpig rapport om oppfølgingen av Reykjavik-møtet mellom president Reagan og Gorbatsjov. Det videre arbeidet vil bli sett i lys av drøftelsene om NATO's framtidige styrestruktur. Fra norsk sideslutter man fullt opp om NATO's opplegg for å videreføre forhandlingen om rustningskontroll og nedrustning på alle felter. Mens avspenningspolitikken i særlig grad har vært konsentrert om aksene Washington-Moskva, er den europeiske dimensjon i den senere tid kommet mer i fokus. For Norge vil forholdet til de vest-europeiske organisasjonene være det mest sentrale, men de positive tendensene som nå gjør seg gjeldende i forholdet til Øst-Europa, må også utnyttes. Perspektivene og konturene av alle europeiske samarbeidsmøn- stre trer klarere fram enn på lenge.

Norge har på flere måter oppfordret de berørte parter i Midt-Østen konflikten til å bryte volds- spiralen og komme igang med forpliktende forhandlinger innen rammen av en internasjonal fredskonferanse i FN-regi. Overfor Israel er det pekt på landets ansvar for å overholde bestem- melsene som gjelder for beskyttelse av sivile i okkuperte områder. De israelske sikkerhetsstyrke- nes tiltak overfor palestinerne i de okkuperte områdene er skarpt kritisert.

Norge har svart positivt på FN's generalsekretærs forespørsel om å stille observatører til Iran og Irak, og 15 offiserer er på plass.

Det er lagt fram en Stortingsmelding om Forsvarets virksomhet 1989-93 som innebærer en sterk og prioritert satsing på Forsvaret. Det legges opp til økte rammer og budsjettet for 1989 innebar en realvekst på 2 %. Det legges samtidig opp til en sterk satsing på rasjonalisering og effektivisering i Forsvaret. Det er vedtatt å opprette en flernasjonal styrke, Nato Composite Force, med enheter fra Canada, Vest-Iyskland og Norge, som erstatning for den kanadiske CAST- brigaden. Det er åpnet for at styrken senere kan utvides. Det er truffet en rekke tiltak for å bedre de økonomiske og sosiale forhold for personell i Forsvaret. Det er også satt iverk et prosjekt for

bygging av barnehager ved Forsvarets tjenestesteder. Prosjektet omfatter 4 barnehager.

Med bakgrunn i ulykken i Vassdalen, er det satt igang arbeide med en rekke tiltak for å unngå nye ulykker. Ledelsesformene er gjennomgått, og et hovedprinsipp er at ansvar skal gjøres gjeldende i alle ledd.

Bistandspolitikken er fortsatt på et høyt nivå. Norge er fortsatt det land som yter mest i forhold til bruttonasjonalinntekt. Utviklingshjelpen gis i overveiende grad som u-bunden hjelp på gavebasis. En større andel av bistanden formidles gjennom FN-systemet.

Departementet for utviklingshjelp er omorganisert og NORAD er skilt ut som et frittstående direktorat. De stedlige representantene i våre hovedsamarbeidsland er gitt større avgjørelsesmyndighet.

Hensynet til miljøet og en bærekraftig utvikling er blitt mer sentralt i bistandspolitikken. Miljøhensynene skal vurderes spesielt i forhold til alle bistandsprosjekter og et økende antall prosjekter er rettet direkte mot en forsvarlig ressursbruk.

Kvinnerettet bistand, bl.a. tiltak som kan lette og bedre kvinners utdannings- og arbeidssituasjon, er prioritert.

Regjeringen ønsker å trekke norsk næringsliv sterkere inn som en naturlig del av norsk utviklingshjelp. Det er tilslutning til forslagene i Stortingsmeldingen om næringslivsordningene i bistanden. Disse omfatter bl.a. opprettelse av en egen garantiordning som bidrar til at de øvrige næringslivsordningene bedre skal kunne benyttes i bistandsarbeidet. Innsatsen i forhold til SADCC-landene er styrket, og bistanden til Nicaragua er økt sterkt.

Aktuelt Perspektiv

Opplagskontroll utført av revisor fra Norske Avisers Landsforbund fastsatte bladets opplag i 1987 til 17.600 eksemplarer. Revisjon for 1988 er ennå ikke ferdig, men bladets opplag har gått ytterligere tilbake også siste år.

Det gjøres lite i partiets grunnorganisasjon for å skaffe bladet flere abonnenter. Nesten alle nye abonnenter tegnes som resultat av innsats fra bladet sentralt. Av 1.945 nye abonnenter som ble tegnet i 1987, var det bare 420 som ble tegnet på fylkes- eller lokalplanet.

Aktuelt Perspektiv markedsføres bare gjennom partiorganisasjonen. Helt fra starten av har det vært en forutsetning at grunnorganisasjonen skulle medvirke aktivt til et effektivt abonnementsarbeid. Når dette ikke skjer, må bladet få problemer. For å snu denne utviklingen vil bladets forretningsavdeling i år bli utvidet med en salgskonsulent; i første omgang som et års engasjement.

Bladpengene var i 1987 — kr. 110,- for et årsabonnement. I 1988 ble de økt til kr. 130,- for å kompensere de lavere inntekter opplagsnedgangen ville gi.

Bladets økonomi har i perioden vært bra, men usikker. Driftens omfang er svært avhengig av den offentlige støtten. Opplagsmessig tilbakegang gir stort inntektsbortfall, da støtten ytes pr. abonnent.

Styret har i perioden bestått av:

Thorbjørn Jagland, formann, Ole Knapp (FPU) og Anne Lise Haugen (Sogn og Fjordane).

Johs. Skeide Larsen har i hele perioden vært bladets redaktør og disponent. Høsten 1987 ble redaksjonen utvidet med en stilling, slik som forutsatt, og Sylvia Kristin Brustad ble ansatt. Hedmark Arbeiderparti har nå nominert henne på sikker plass på Stortingsvalglista, slik at hun slutter til høsten. Redaksjonssekretær Vidar Grønli sluttet i august 1987. Som ny redaksjonssekretær tiltrådte Stig Nilsson, som siden overtok stillingen som informasjonssekretær i Arbeiderpartiet. Siden april 1988 har Ingrid Sagranden vært redaksjonssekretær. Redaksjonen har ellers bestått av Heidi Johnsen, Egil Johansson og Solveig Larsen. Kontorleder Rolf Hobson sluttet 1. mars 1988, men fortsatte på deltid ut august. Hans stilling ble delt i en heldags kontormedarbeiderstilling og en halvdagsstilling som regnskapsmedarbeider. Lise Nyland ble ansatt som kontormedarbeider, og Grethe Hanseth som regnskapsmedarbeider.

KVINNEBEVEGELSEN

Landskvinnekonferansen

Den 28. Landskvinnekonferansen ble holdt i Samfunnshuset, Oslo 27. februar— 1. mars 1987.

Programmet startet fredag 27. februar kl. 12.00. Else Michelet fremførte en minikabaret som bestod av vers, prosatekster og sang til eget akkompagnement på flygel. Kabareten ble mottatt med jubel, og Kvinnesekretariatets leder, Sissel Rønbeck overrakte 10 røde roser som takk for innsatsen. Det var én rose for motet hennes, én for engasjement, én for intelligent kvinnehumor, én for uendelig tålmodighet, én for inspirasjonen hun gir, én for feminiseringen av språket, én for at hun har bidratt til å gi oss kvinnens historie, én for at hun ikke har blitt sjef i NRK, én for at hun er den hun er og én for den fine opptakten til Landskvinnekonferansen.

Kvinnesekretariatets leder Sissel Rønbeck, ønsket representanter og gjester velkommen. Partifeller som var gått bort ble minnet.

Blant de innbudte gjester som ble presentert spesielt var: Ara Hector fra Antigua og Bonnie Sexvale, ANC. Arah kom fra et lite land i Øst-Karibien og representerte denne øyas kvinnebevegelse som bla. driver en kooperativ matvarehandel. Denne har Kvinnesekretariatet støttet med midler bevilget av UD etter FNs kvinnekongress i Nairobi. Bonnie Sexvale fra Sør-Afrika representerte ANCs kvinnebevegelse, som norske arbeiderkvinner holdt innsamling for i 1986.

Andre utenlandske gjester: Maria Roderiques-Jonas, generalsekretær i Socialistinternasjonals kvinner, Ingegerd Karlsson, Sverige, Liisa Montonen og Ulla Vuorela, Finland, Marianne Holst, Danmark.

Liisa Montonen, Finland, hilste på vegne av de utenlandske gjestene, og Jens Stoltenberg, AUF, hilste på vegne av de innenlandske gjestene.

Landskvinnekonferansens program

1. Åpning
2. Konstituering
 - a) Fullmakter
 - b) Sakliste
 - c) Arbeidsordningen
 - d) Valg av ordstyrere, sekretærer og komitéer
3. Beretning for 1985—86
4. Regnskap for Thina Thorleifsens Studiefond
5. Innkomne forslag
6. Den politiske situasjon
7. Kvinnepolitisk program: Velferdsstat på kvinners vis
8. Internasjonal kvinnepolitikk og søstersolidaritet
9. Organisasjonen vår. Jentene tar spranget. Hva med partiet?
10. Valg
11. Avslutning

Landskvinnekonferansen behandlet ellers de lovbestemte landsmøtesaker og innsendte forslag fra kvinneavdelingene. De er trykt i egen protokoll fra Landskvinnekonferansen, som også inneholder foredragene.

Under Landskvinnekonferansens festtilstelning ble det for første gang utdelt en hedersbevisning til pressefolk som har synliggjort kvinnene. En nominasjonskomité bestående av Åshild Hauan, leder, Gro Balas og Turid Birkeland, hadde på forhånd nominert: Redaktør Magne Bjørnerud, Hamar Arbeiderblad, journalist Ole Gjertsen, Telemark Arbeiderblad og Vidar H. Grønli, Aktuelt Perspektiv. Magne Bjørnerud fikk prisen.

Kvinnesekretariatet

På Landskvinnekonferansen 1987 gikk Eirin Faldet og Bjørg Gausdal ut av Kvinnesekretariatet. Det nye Kvinnesekretariatet fikk følgende sammensetning:

Leder:	Sissel Røhbeck
Nesleder:	Åshild Hauan
Sekretær:	Britt Schultz
Medlemmer:	Oddrun Pettersen Grete Knudsen Kari Rolstad Aase Morin Kari Nordheim Larsen
Varamedlemmer:	Grete Tennfoss Tine Øverlier Gro Balås Edle Ystmark Jenny Larsen

Andre som er valgt av respektive organisasjoner:

DNAs repr.:	Herlof Gjerde
Vararepr.:	Gerd Hagen Schei
LOs observatør:	Esther Kostøl
Vararepr.:	Jorunn Christensen
AUFs observatør:	Inger Anne Ravlum
Vararepr.:	Synnøve Nymo
Framfylkings obs.:	Tove Christiansen
Vararepr.:	Bodil Helle

Dessuten har sekretær Margit Pedersen og en representant for Aktuelt Perspektiv hatt møterett i Kvinnesekretariatet.

Arbeidsutvalget

Arbeidsutvalget har bestått av:

Sissel Rønbeck, Åshild Hauan og Britt Schultz. Sekretær Margit Pedersen har tiltrådt arbeidsutvalget.

Sekretariatet

Følgende personer har i perioden vært tilknyttet sekretariatet:

Kvinnebevegelsens sekretær, Britt Schulz, daglig leder. Sekretær Margit Pedersen. Kontorfullmektig Line Andersson og senere Therese Djuvan.

Kvinnesekretariatets møter

I 1987: 10 møter i Kvinnesekretariatet.

I 1988: 13 møter i Kvinnesekretariatet.

Kvinnesekretariatets komitéer, utvalg, råd og arbeidsgrupper

Programgruppe «Miljø for livet»

Grete Berget, leder, Britt Schultz, Turid Sand, Marit Wikholm, Ane Teigland, Tone Bratteli, Britt Solheim, Inger Lise Gjorv og Inger Lise Husøy, sekretær.

Organisasjonsgruppe

Rannveig Frøiland, leder, Gina Lund, May Liss Vesterdal, Kari Nordheim Larsen, Wenche Paulsrud, Bodil Helle og Margit Pedersen sekretær.

Studieråd

Inger Lise Husøy, leder, Tine Øverlier, May Liss Vesterdal, Else Berit Eikeland, Rannveig Frøiland. Margit Pedersen har vært rådets sekretær.

Internasjonalt utvalg

Grete Knudsen, leder, Solveig Larsen, Laila Nikolaisen, Inger Lise Gjorv, Inger Anne Ravlum, Liv Undheim, Bjørg Leite, Aase Morin, Turid Sand. Margit Pedersen har vært utvalgets sekretær.

Internasjonalt kvinnemanifest

Arbeidsgruppe til å redigere manifestet som ble behandlet på Landskvinnekonferansen: Ingrid Eide, Bjørg Leite, Margit Pedersen.

Arbeidstidsutvalgets innstilling

Arbeidsgruppe til å gjennomgå innstillingen og utarbeide debattopplegg: Åshild Hauan, leder, Kari Rolstad, Marit Nybakk.

Offentlig råd for seksualopplysning

Arbeidsgruppe til å utarbeide forslag:

Åshild Hauan, leder, Evy Ann Midttun, Anne Li Dankertsen.

Statsbudsjettet 1989

Arbeidsgruppe til å utarbeide forslag:

Marit Nybakk, leder, Anne Lise Hilmen, Anneliese Dørum, Aase Morin, Marianne Andreassen.

Regjeringens skattemelding

Arbeidsgruppe til å lage trykksak:

Vigdis Magistad, Marianne Andreassen, Tone Bratteli.

Forsøks- og utviklingsprogram for barnehager

Kari Rolstad, Aase Morin, Karin Nordheim Larsen.

Huldra-prisen 1988

Nominasjonskomité: Åshild Hauan, leder, Gro Balas, Turid Birkeland.

Landsstyret

Landsstyret har hatt følgende møter i perioden:

26. februar 1987 på partikontoret.

Disse saker ble behandlet:

1. Landskvinnekonferansen

- Saklista
- Forslag på dirigenter, sekretærer og komitéer
- Regnskap for Thina Thorleifsens Studiefond 1985 og 86
- Innstilling til programforslaget «Velferdsstat på kvinners vis» og tilleggsinnstilling
- Innstilling til innkomne forslag og programforslaget
- Innstilling til manifest om internasjonal kvinnepolitikk og søstersolidaritet

2. Kvinnefestival 1987

9. — 10. januar 1988 på Sørmarka

Lørdag 9. januar om formiddagen var det fellesmøte med partiets landsstyre. AUFs sentralstyre var også innkalt.

Tema var «Åpent Parti».

Norsk Monitors undersøkelse om det norske folks verdiprioriteringer ble lagt fram.

Saker som ble behandlet på det ordinære kvinnelandsstyremøte:

1. Landskvinnekonferansen 1989, tid og sted
2. Kvinnebevegelsens utfordringer framover, vår politikk og vår organisasjon. Sissel Rønbech innledet, og Thorbjørn Jagland kommenterte. — Gruppearbeide
3. Nordisk Forum 1988:
Hva skal skje på Forum? Hva gjør kvinnebevegelsen;
Grete Knudsen og Margit Pedersen orienterte
4. Åpen post, anledning til å ta opp andre spørsmål

30. september — 1. oktober 1988 på Leangkollen

Disse saker ble behandlet:

1. Landskvinnekonferansen 1989
Sakliste og plan for gjennomføring
2. I søkelyset: Organisasjonen vår Rannveig Frøiland innledet
3. «Miljø for livet», Kvinnebevegelsens programforslag Grete Berget innledet
4. Krav til innsats — for felles framtid
Partiets programforslag
Gro Harlem Brundtland innledet
5. Åpen post

Korttidssekretærer i fylkeskvinneutvalgene

1987

Kvinnesekretariatet hadde kr 150.000 til disposisjon, som etter søknad ble tildelt fylkeskvinneutvalgene i

Oslo	kr 30.000,-
Rogaland	kr 30.000,-
Vestfold	kr 30.000,-
Sogn og Fjordane	kr 30.000,-
Vest-Agder	kr 30.000,-

1988

Kvinnesekretariatet hadde kr 210.000, til disposisjon, som ble fordelt slik:

Finnmark	kr 35.000,-
Telemark	kr 35.000,-
Nordland	kr 35.000,-
Møre og Romsdal	kr 35.000,-
Hordaland	kr 35.000,-
Buskerud	kr 35.000,-

De fleste fylker har nyttet sine ledere eller andre medlemmer i kvinneutvalgene til engasjementene. Gjennom ordningen med korttidssekretærer er det skapt økt aktivitet, og flere kvinner er blitt med i partiarbeid.

Hensikten med korttidssekretærordningen er at kvinneutvalgene gis anledning til å pleie organsiasjonsapparatet i kvinnebevegelsen. Bevilgningen fra Kvinnesekretariatet er ment som et tilskott til korttidssekretærvirksomheten. For å få full utnyttelse av en slik ordning er det derfor nødvendig at også fylkespartiet dekker opp en del av utgiftene, f.eks. reise- og diettutgifter. Kvinneutvalgene anmodes også om å søke AOF og LO i de enkelte fylkene om tilskott.

Landsdelskvinnekonferanser

Landsdelene avholder sine konferanser i løpet av perioden. Her har de forskjellige landsdeler anledning til å ta opp sine spesielle saker av interesse for deres landsdel. Konferansene holdes vanligvis en gang pr. år og arrangeres av det enkelte fylkeskvinnenevalg etter tur.

Vi har nord-norsk kvinnekonferanse som arrangeres i Finnmark, Troms og Nordland. I 1987 ble det også arrangert en egen Nord-kalott-kvinnekonferanse i Nordland.

Midt-norsk kvinnekonferanse som Nord-Trøndelag, Sør-Trøndelag og Møre og Romsdal står for.

Vestlandskvinnekonferansen dekker Sogn og Fjordane, Hordaland og Rogaland.

Østlandskvinnekonferansen dekker mange fylker. Her er innlandsfylkene Oppland og Hedmark representert. Videre Oslo, Akershus, Telemark, Buskerud, Vestfold og Østfold.

Studiearbeidet

Studierådet ble oppnevnt på nytt etter Landskvinnekonferansen i 1987.

Det er lagt vekt på videreføring av det studiearbeidet som allerede var i gang. Det er tidligere utarbeidet en studieplan som tar sikte på grunnleggende organisatorisk og politisk skolering av kvinnene lokalt. Studieplanen består av en grunnidel, en organisasjonsdel og en politisk del.

Grunnidel:

Heftet om kvinnebevegelsens historie utkom i mai 1988, under tittelen «Fra stemmerettskrav til kvinneregjering».

Organisasjonsdel:

I hele 1986 ble det arbeidet med bevisstgjøringskurset «Kvinner kan». Det forelå til Landskvinnekonferansen i 1987, og ble gitt til representantene på møtet.

Politisk del:

Det er gitt ut et hefte under tittelen «Jente, vær ditt valg bevisst», som er et studiehefte om jenter og utdanning. Heftet er utgitt i samarbeid med Sosialdemokratisk Studentforbund (SSF), og forelå til Landskvinnekonferansen i 1987.

I forbindelse med partiets 100-års jubileum i 1987 ga kvinnebevegelsen ut en bok med tittelen «Fra barrikade til gerilja» med undertittel «En bruksbok for norske kvinner — og for menn som vil vite mer om dem». Boken inneholder forskningsresultater, intervjuer og lyrikk om kvinners situasjon i Norge i dag. Boken kan brukes som grunnlag for studiering, og er støtteberettiget.

Det er laget et debatt- og argumentasjonsopplegg om Arbeidstidsutvalgets innstilling.

En gruppe arbeider nå med et videreføringskurs for «Kvinner kan», som har fått arbeidstittelen «Kvinner vil».

Generelt om studiearbeidet:

1987 og 1988 har vært to aktive år på studieområdet i kvinnebevegelsen. Det kan trygt fastslås at vi med kurset «Kvinner kan» har truffet et stort behov i organisasjonen vår. Kurset har vært meget populært og etterspurt og er solgt i stort opplag. Også utenfor vår egen bevegelse er det registrert etterspørsel. Det holdes «Kvinner kan» kurs både på fylkes- og lokalplanet.

Kvinnebevegelsen er blitt tildelt ett ukekurs hvert år de to siste åra, av partiets ukekurs-kvotet. Begge kursene har vært brukt til skolering i «Kvinner kan». Det første kurset ble holdt høsten 1987 på Skiphelle og det andre våren 1988 på Sørmarka. Fylkeskvinneneutvalgene ble invitert til å sende en deltaker til begge kursene. Alle fylkene har vært representert. Forutsetningen har vært at deltakerne på de sentrale kursene skulle holde lokale kurs i sine fylker.

Alle studieheftene er utviklet i samarbeid med Arbeidernes Opplysningsforbund, og er stønadsberettiget. Vi har drevet et aktivt informasjonsarbeid for å bekjentgjøre materialet vårt. Det er laget presentasjonsbrosjyrer til «Kvinner kan», historieheftet og til boka «Fra barrikade til gerilja». Disse er spredt i store opplag. For «Kvinner kan»-kurset ble det også skrevet presentasjonsartikler til fagbladene.

Studierådet har laget et notat om studiearbeidet, som har vært gjenstand for diskusjon i AOFs politiske utvalg. Gjennom Politiske utvalg er det arbeidet for å få inn likestillingsperspektivet i nytt studiemateriell som utarbeides av AOF.

Etter kommune- og fylkestingsutvalget i 1987 kom det inn mange nye kvinner som kvinnebevegelsen ser det som en oppgave å holde kontakt med, og skolere. Det ble satt i gang innsamling av navn og adresser til alle innvalgte A-kvinner. De fikk tilsendt kvinnebevegelsens program «Velferdsstat på kvinners vis», en brosjyre fra FAD: «Kvinne og politiker — Folkevalgt for første gang», Miljøverndepartementets «Kokebok for folkelig planlegging», samt et rundskriv fra Kvinnesekretariatet. Adressene er registrert på data, og vi har mulighet for å nå hele gruppen med informasjon.

Kvinnebevegelsen ble i 1988 tildelt ekstra kortkurs-midler fra AOF. I tillegg er vi tildelt midler fra FAD til et kortkurs, og flere fylker har selv skaffet kortkurs-midler. Alle kortkursene er holdt lokalt og har hatt «Kvinner kan» som emne.

Kvinnebevegelsens organisasjon

Rapporter som er kommet inn fra fylkeskvinneutvalgene tyder på at en stor del av aktiviteten i den senere tid har foregått på skoleringsiden.

Behovet synes å være stort for skoling i organisasjonskunnskap og tale- og debatteknikk. «Kvinner kan»-kursene dekker dette behovet meget godt. Uten unntak har det vært arrangert slike kurs i en eller annen form i fylkene. Kursene arrangeres både som kortkurs og som studieringer.

Dette er en gledelig utvikling, sett på bakgrunn av at skoling av kvinner er en av kvinnebevegelsens klart definerte hovedoppgaver.

Mange er etter hvert kommet til at det er hensiktsmessig å ha et organisasjonsledd på kommuneplan. Vi har i dag 42 kvinneutvalg i kommuner og regioner.

Foruten kvinneutvalg i alle fylkene og 42 kvinneutvalg i kommuner og regioner, består kvinnebevegelsens organisasjon av 138 kvinnelag, 148 kvinnegrupper og 466 kvinnekontakter.

Kvinnelagene er selvstendige enheter med egen kontingentinnkreving, mens kvinnegruppene er aktivitetsgrupper knyttet til sine partilag. Kvinnekontaktene skal være bindeledd mellom kvinnebevegelsen sentralt og kvinnene i de partilagene om ikke har egne kvinnegrupper/lag.

Organisasjonsgruppas arbeid

Det har gjennom årene vært hyppige diskusjoner om kvinnebevegelsens organisering og berettigelse. I 60-årene artet det seg som en konflikt mellom kvinner som ville beholde kvinnelagsformen og kvinner som ville arbeide i nære tilknytning til partiet. Det som i dag er klart er at vi må finne fram til organisasjonsformer som ivaretar kvinnebevegelsens interesser lokalt, samtidig som vi får tid til å delta i partiets arbeid.

På landsstyremøtet i januar 1988 ble kvinnebevegelsens organisasjon tatt opp til debatt. Spørsmålet ble stilt om hvorvidt vi trenger nye organisasjonsformer, og hvilke organisasjonsformer vi skal bygge på. Konklusjonen ble at det skulle utarbeides et program for kvinnebevegelsens organisering som behandles på Landskvinnekonferansen. Arbeidet skulle legges opp i nært samarbeid med fylkeskvinneutvalgene.

Kvinnesekreteriatet vedtok Organisasjonsgruppas mandat og sammensetning i møte 11/2-1988.

Følgende spørsmål ble sendt fylkeskvinneutvalgene:

1. Hvilken rolle skal kvinnebevegelsen spille i partiet?
2. Hvilke behov skal kvinnebevegelsen dekke politisk og sosialt?
3. Hvordan bør kvinnebevegelsen organiseres?
4. Hvilke ressurser trenger kvinnebevegelsen for å gjøre sin del av partiarbeidet?
5. Bør det kvinnepolitiske arbeidet i større grad være del av partiets ansvar, — og eventuelt hvordan?

Det kom inn utfyllende svar fra 13 fylkeskvinneutvalg og 11 lag/grupper.

På bakgrunn av svarene og gruppas mandat ble det utarbeidet et rådslag med tittelen «Organisasjonen vår i søkelyset», som ble sendt ut til debatt høsten 1988. Organisasjonsgruppa skal utarbeide et program som skal behandles på Landskvinnekonferansen i 1989.

Thina-fondet

Thina Thorleifsens Studiefond har til formål å gi tilskott til kursvirksomhet. Det er i perioden gitt tilskott til ulike kurs og konferanser i kvinnebevegelsen. Særlig har det blitt bevilget til «Kvinner kan»-kurs.

Kontingenten er i dag lik for alle parti- og kvinneavdelinger kr 100,- pr. år.

8. mars

Vi har etter hver skaffet oss erfaringer fra 2 forskjellige opplegg for 8. mars arrangementene, — et felles opplegg mellom oss, LOs familiepolitiske utvalg og AUFs likestillingsutvalg, og et opplegg fra Kvinnesekretariatet alene.

Opplegget fra Kvinnesekretariatet alene er det som ser ut til å fungere best. De andre organisasjonene sender også ut sine tilbud, og de som vil kan samarbeide lokalt. Både i 1987 og 1988 har vi hatt egne tilbud.

1987

Temaer for dagen var «Internasjonal kvinnesolidaritet» og «Velferdsstat på kvinners vis». Det ble laget foredragsmanus som omfatter begge emnene, og som bakgrunnsmateriale ble det laget et lite hefte om vårt internasjonale arbeid. Programforslaget var grunnlaget for emnet «Velferdsstat på kvinners vis».

1988

Tema for dagen var «Solidaritet med innvandrerkvinner». Det ble laget foredragsmanus, løpeseddel/plakat og forslag til paroler. Jakkemerket «Ikke mobb kameraten min» ble solgt i et ganske stort opplag.

Valgkampen 1987

«Velferdsstat på kvinners vis» var kvinnebevegelsens politiske program under kommune- og fylkestingsvalgkampen i 1987. De konkrete politiske områdene som ble blinket ut var:

- Kvinner og skatt
- Barnehager
- Svangerskapspermisjon
- Kvinner i distriktene
- Kvinner og pensjon

I tilknytning til disse temaene ble brosjyren «Ny hverdag» utarbeidet.

Det ble gjennomført ulike kvinnepolitiske aktiviteter rundt om i landet, der kvinnelige liste-kandidater og sentrale partikvinner deltok.

Kvinnesekretariatet hadde kr 152.000,- til disposisjon til fylkesvise valgkamparrangementer. Hvert fylkeskvinneutvalg fikk tildelt kr 8.000,-.

Kvinnebevegelsen var også med i den tverrpolitiske kampanjen «Flere kvinner i kommunestyrene». Kampanjens informasjonsbrosjyre ble brukt i kvinnevalgkampen.

Valgresultatet ble et godt kvinnevalg. Resultatet ble følgende:

	Alle partier:	(1983):	Arbeiderpartiet	(1983):
	%	%	%	%
Kommunestyrene	31,1	(23,8)	34,7	(25,8)
Fylkesting	40,5	32,8	43,9	(33,6)

Etter valget ble det laget en håndbok om førstehjelp til kvinner som ble valgt inn i kommunestyre og fylkesting. Håndboka ble utarbeidet av Forbruker- og administrasjonsdepartementet i samarbeid med kvinneorganisasjonene. Kvinnesekretariatet laget en egen pakke til partiets innvalgte kvinner med brev, kvinneprogrammet «Velferdsstat på kvinners vis» og håndboka.

Partiets 100-års jubileum

Kvinnebevegelsen deltok aktivt i partiets 100-års jubileum i 1987. Jubileumsarrangementet var en del av valgkampen.

Kvinnebevegelsens gave til partiet var boka «Fra barrikade til gerilja», redigert av Lene Løken og utgitt på Tiden Norsk Forlag. Boka var laget som en bruksbok om norske kvinners situasjon på åttitallet, bygd opp gjennom intervjuer, forskningsresultater, lyrikk og litteratur.

Boka ble presentert på en pressekonferanse og kvinnesamling 12. august i Det norske Teatret i Oslo. Det ble laget en egen kabaret i tilknytning til boka, som ble fremført av «Youngstorgets Basar». Kabareten er fremført senere ved ulike arrangementer.

Spesielle tiltak

Programarbeidet

Miljøpolitikk ble valgt som programemne for Kvinnebevegelsen på landsstyremøte i januar 1988. Grete Berget har vært programkomitéens leder, med Inger Lise Husøy som sekretær. Komitéen valgte et forbrukerpolitisk utgangspunkt for programmet, og tittelen ble «Miljø for livet». Anne Hermansen laget motiv til programforslaget, som også ble trykt opp i plakat og postkort.

Statsbudsjett

Kvinnesekretariatet har arbeidet aktivt for å få prioritert kvinnepolitiske tiltak i statsbudsjettene for 1988 og 1989. Begge budsjettene har hatt en klar kvinneprofil. I 1988-budsjettet prioriterte Kvinnesekretariatet disse hovedsaker. Svangerskapspermisjon, barnehagen/fritidshjem, aleneforeldre, distriktpolitiske kvinnetiltak.

Til 1989-budsjettet nedsatte Kvinnesekretariatet en budsjettgruppe som hadde som mål å prioritere mange kvinnetiltak fra alle departementene. Begge år er det utarbeidet oppsummering av kvinnetiltakene i statsbudsjettene.

Trygdemeldingen

Kvinnesekretariatet har hatt flere møter med sosialministeren i forbindelse med arbeidet med Trygdemeldingen. Det har vært arbeidet med de spørsmål som angår kvinner og pensjon sett i forhold til de vedtak som ble gjort på Landskvinnekonferansen i 1987.

Valgordningen

På bakgrunn av en innstilling fra partiets valgordningsutvalg har Kvinnesekretariatet behandlet spørsmålet om grunnlovsfesting for å sikre likeverdig representasjon mellom kvinner og menn i Stortinget. Saken ble sendt til høring i fylkeskvinneutvalgene.

Uttalelser

Kvinnesekretariatet har avgitt uttalelser om disse saker:

- Utnevning av biskop i Bjørgvin bispedømme
- Arbeidstidsutvalgets utredning
- Mannsrolleutvalgets rapport om «Menn og omsorg»
- Handlingsplan for det nordiske likestillingsarbeidet
- Regjeringens nedrustningsutvalg

Videre drøftet Kvinnesekretariatet tariffoppgjøret for 1988 og kvinneperspektivet. På denne bakgrunn lot Kvinnebevegelsens leder seg intervjuet i Arbeiderbladet.

Internasjonalt arbeid

Internasjonalt utvalg ble reoppnevnt etter Landskvinnekonferansen i 1987. Utvalget ble gjort større, og det ble lagt vekt på å legge opp arbeidet noe bredere enn tidligere.

Utvalget har hatt en del politiske saker oppe til debatt. Det har imidlertid ikke lyktes å få i gang aktivitet ute i fylkene og lagene i tilstrekkelig grad. Noen lag og grupper arbeider med egne solidaritetsprosjekter. Det har ikke vært satt i gang sentrale aksjoner.

Det har i langt tid vært arbeidet med å finne finansiering for et kurs for en representant fra hvert av de internasjonale utvalgene i fylkene. Høsten 1988 lyktes vi med dette, og kurset ble holdt 4. — 7. desember på Sørmarka.

Hensikten med seminaret var å styrke de internasjonale utvalgene og sette dem bedre i stand til å drive internasjonalt og solidaritetsarbeid på lokalplanet.

I januar/februar 88 hadde vi besøk av 3 kvinnelige parlamentsmedlemmer fra Frankrike. De hadde selv ønsket å komme til Norge, og vi la opp et program for dem på 3 dager. De fikk møte kvinnelige statsråder, stortingsrepresentanter og kvinner fra LO.

Vi har fortsatt god kontakt med Mødrekomiteén i El Salvador. Høsten 1987 ble huset hvor de leide sine kontorlokaler fullstendig ødelagt av et bombeattentat. Deretter fikk de sitt tilhold i en garasje hos det faglige paraplyorganet UNTS. AIS/LO arbeidet i lengre tid med å hjelpe dem inn i nye lokaler. Dette lyktes i siste halvdel av 1988. AIS/LO har gått inn med finansiell støtte, og kvinnebevegelsen har gitt tilskudd fra sitt fond i AIS.

På Landskvinnekonferansen i 1987 ble det vedtatt et internasjonalt kvinnepolitisk manifest. Det har fått tittelen «Internasjonal kvinnepolitikk og søstersolidaritet». Manifestet er oversatt til engelsk, og det er skrevet en presentasjon av vår egen organisasjon som et tillegg i heftet. Hensikten er å kunne gi informasjon om vår organisasjon og vår politikk i utlandet.

Sammensetningen av «Utvalget for rustningskontroll og nedrustning» ble endret i 1982. Internasjonalt utvalg har vært opp spørsmålet om å tilbakeføre utvalget tilsin opprinnelige form.

Den saken det har vært arbeidet mest med på det internasjonale området i perioden er kvinneorganisasjonenes søknad til NRK/TV om å få tildelt den store innsamlingen. Midlene skulle gå til kvinner i den tredje verden.

I desember 1986 bestemte alle norske kvinneorganisasjoner — også de politiske — å gå sammen om å søke innsamlingen. Initiativet ble tatt av Norske Kvinners Nasjonalråd. 36 organisasjoner ble med. Det ble dannet et styre og et arbeidsutvalg. DNAs kvinnebevegelse ble representert i begge.

I begynnelsen av 1987 ble det nedlagt et stort arbeid for å formulere søknaden, samtidig som organisasjonene utarbeidet sine prosjektforslag. AIS/LO sa seg villig til å være vår operatørorganisasjon. Vi har prosjekter for i alt 17 mill. kroner. DNAs kvinnebevegelse er en av de største søkerorganisasjonene.

Søknaden ble sendt første gang våren 1987 og gjaldt for innsamlingen høsten 1988. Dessverre nådde vi ikke fram første gangen. Organisasjonene hadde imidlertid bestemt at de ville søke på nytt, dersom det ble avslag. Det ble derfor våren 1988 sendt ny søknad. Denne gangen lyktes det å nå fram, og innsamlingen 1989 vil gå til kvinneorganisasjonene, og vil bli fordelt til kvinner i den tredje verden. Våre prosjekter består hovedsakelig av faglig og politisk skoloring.

TV-aksjonen vil bli en stor sak for organisasjonene i 1989. Det har lyktes å skaffe finansiering,

og det vil bli ansatt en sekretær i kvinnebevegelsen for ett år, som skal arbeide med aksjonen. Vi håper gjennom dette arbeidet å aktivisere mange av våre medlemmer.

Sosialistkvinneinternasjonen (SIW)

Kvinnesekretariatet var arrangør og vertskap for SIW's Executivemøte i Oslo 1. — 2. mars 1988. I programmet var lagt inn mottakelse med Gro Harlem Brundtland og middag med Kvinnesekretariatet og kvinner fra Regjeringen.

I 1987 var SIW 80 år. Kvinneinternasjonen har arbeidet med en rekke aktuelle saker som bla. fredsspørsmål, miljøpolitikk, kvinnes situasjon i Afrika, Kvinner og makt, og kvinnes representasjon i Sosialistinternasjonen.

Representanter fra Kvinnesekretariatet har deltatt på SIW's byråmøter. Leder for SIW er Anita Gradin, Sverige.

Kvinnesekretariatet betaler en kontingent på kr 5.000,- pr. år til SIW's Gabrielle Proft Fond. Fondet yter reisestøtte til deltakere som skal delta på SIW's møter, og som ikke får dekket sine utgifter på annen måte.

Nordisk samarbeid

Samarbeidet mellom de nordiske lands sosialdemokratiske kvinneorganisasjoner har også i denne perioden fungert godt ved gjensidig representasjon og felles arrangementer. De nordiske kvinnesekretærene har faste møter som bl.a. planlegger de nordiske styrekonferansene og Nordisk Studieuke.

Sosialdemokratiske kvinner i Norden/SKN

SKN ble formelt organisert på Nordisk styrekonferanse 7. — 8. november 1987 i Helgingfors.

Vedtektene for samarbeidsorganisasjonen ble godkjent og sendt kvinneorganisasjonene til endelig godkjenning. Vedtektene ble vedlagt protokollen.

Britt Schultz ble valgt som første leder av SKN.

Det første arrangementet i SKNs regi ble holdt i forbindelse med Nordisk Forum onsdag 3. august 1988 i Oslo. Flere hundre kvinner deltok. Styrekonferanser er holdt:

7. — 8. november 1987 i Helsingfors.

Tema: Miljøpolitikk og Nordisk Forum.

Deltakere: Åshild Hauan, Britt Schulz, Grete Knudsen, Margit Pedersen.

26. — 27. november 1988 i Reykjavik.

Tema: Hvordan forvalter vi makten — er det synlig at kvinnene er med i politikken?

Deltakere: Åshild Hauan, Britt Schultz, Aase Morin.

Nordisk studieuke

Den nordiske studieuka 1987 ble arrangert 9. — 14. august i Finland. Hovedtema var: Kvinners makt. Det deltok 7 representanter fra Norge, fordelt med 4 fra Kvinnesekretariatet og 3 fra LO.

Disse deltok: Margit Pedersen, Inger Lise Husøy, Eirin Faldet, Kirsti Skjold Evjen, Aase Morin, Jorun Christensen og Berit Tolg.

På grunn av Nordisk Forum ble det bestemt ikke å arrangere studieuke i 1988.

Nordisk Forum

Nordisk Forum ble arrangert i Oslo i tiden 30. juli til 7. august 1988. Initiativet ble tatt av Nordisk Råd, og konferansen ble arrangert etter samme mønster som FNs kvinnekonferanser i Mexico, København og Nairobi.

Konferansen ble holdt på Blindern. Hele universitetsområdet ble stilt til disposisjon. Kvinneorganisasjonene i Norden sto for planleggingen og gjennomføringen. Grete Knudsen fra Norge var leder for planleggingsgruppen.

Grete Knudsen uttrykte idéen bak Nordisk Forum slik: «Vi vil på Nordisk Forum vise virkeligheten bak mytene om likestillingen. Vi vil vise kvinners hverdag, men enda viktigere gi uttrykk for våre drømmer og visjoner om det fremtidige samfunnet med et menneskelig ansikt, der også

kvinnene finner seg til rette. Viskal på Forum gi oss tid til kvinnefellesskapet, som gir oss identitet og styrke til å klare hverdagen».

Hovedinnholdet besto av workshops, seminarer, høringer, utstillinger og stands. Den offisielle åpningen fant sted på Akershus Festning. I programmet deltok kvinnelige kunstnere fra hele Norden.

I tillegg til aktivitetene på Blindern ble det arrangert kulturtilstelninger i forskjellige lokaler over hele byen om kveldene.

I alt deltok 8 — 10 000 kvinner fra hele Norden. Deltakerne var innkvartert på hotell, skoler og privat.

De nordiske sosialdemokratiske kvinnene markerte seg sterkt. 3. august ble det gjennomført et felles nordisk arrangement med demonstrasjon på Karl Johan, apell på Universitetsplassen, en kulturpolitisk sammenkomst på Blindern, samt at hvert land arrangerte sin egen workshop til slutt. Norge hadde som emne for sin workshop: «Kjønnskvolter — redskap til kvinne-makt».

I demonstrasjonen på Karl Johan deltok flere hundre kvinner, kledd i rødt og hvitt, med plakater og rytmeinstrumenter. Det var også stor interesse for arrangementene på Blindern.

Kvinnebevegelsen hadde i tillegg sine egne arrangement. To store lokaler var avsatt til utstillinger (stands) for de forskjellige organisasjonene. Vi hadde vår stand bemannet med 2 personer hele uka. Det var god respons på materiellet vårt. Særlig var en button med tekst om kjønnskvolter populært. Vi delte ut tusenvis.

En del av våre fylkeskvinneutvalg var godt representert med workshops og stands. De sosialdemokratiske kvinnene på Nordkalotten samarbeidet om aktiviteter.

Framfylkingen hadde barneaktiviteter nesten alle dagene. I alt var det ca. 800 aktiviteter på Blindern i de dagene Forum varte.

Det ble nedlagt et stort arbeid av de nordiske kvinneorganisasjonene med planlegging og gjennomføringen av Nordisk Forum. En må kunne si at det var et meget vellykket arrangement.

Parallelt med Nordisk Forum ble det arrangert en offisiell konferanse med deltakelse fra politikere, forskere, byråkrater og kvinneorganisasjoner.

Konferansen diskuterte forslag til en felles Nordisk handlingsplan for likestilling fram mot år 2000.

Rachel Grepp Heimen

Rachel Grepp Heimens styre velges på Landskvinnekonferansen. I 1987 ble følgende valgt: Aase Morin, Helga Syrrist, Britt Schultz, Kari Rolstad.

Varamedl.: Randi Ihlen, Mary Johansen, Evy Boverud Pedersen, Laila Kaland.

I tillegg velger Oslo kommune 2 medlemmer, de ansatte 1 medlem og beboerne 1 medlem.

Ifølge vedtektene velger styret selv leder og nestleder.

Styret har møter ca. hver 4. uke. Styret behandler bl.a. budsjett, regnskap og bosituasjonen i Heimen. Mellom styremøtene fungerer et arbeidsutvalg. Det er fremdeles stor søkning til Heimen. De største problemene mødre har er å skaffe seg bolig etter oppholdet på Heimen. Det henger ikke bare sammen med knapphet på boliger, men også med at innskuddene og husleiene er blitt for høye.

I 1987 feiret Rachel Grepp Heimen 20-års jubileum. Det ble arrangert en familiemiddag for tidligere beboere og ansatte 28. november og jubileumsmottakelse 12. desember. Til jubiléet ble det laget et eget festskrift.

Til Heimen er knyttet 4 fond:

Ragna Hagens Minnefond, til innkjøp av bøker. Nanna Brochs Studiefond, til utdanningstipender. Ragnvald Nygaards Bibliotekfond, og dessuten Rachel Grepp Heimens Gavefond. Gavefondet er det mest kjente, og dette fondet får kontinuerlig tilskott i form av kontingent og gaver fra kvinneavdelingene.

Arbeidernes ungdomsfylking

AUF er fortsatt landets klart største politiske ungdomsorganisasjon. Politiske faktorer spiller naturlig nok en stor rolle, men det er også en bevisst organisasjonsmessig satsing som har ført til at AUF i dag har 20 810 betalende medlemmer. Men fortsatt mangler det AUF-lag i mange lokalmiljøer, samtidig som mange lag har for liten aktivitet. Det er i perioden dannet 52 lag, og med 21 nedlagte lag, er det blitt en netto lagstilvekst på 31.

En av de viktigste politiske sakene er for AUF kampen mot ungdomsarbeidsledigheten. Etter at den økte høsten 1988 har vi presset på for ekstra bevilgninger til klasser i den videregående skolen og egne tiltak for å holde ungdomsledigheten nede. Vi har støttet omleggingen av den økonomiske politikken som Arbeiderparti-regjeringen har gjennomført for å få orden på norsk økonomi og for å sørge for at vi ikke bruker mer enn vi produserer her i landet. En slik omlegging er det eneste som kan sørge for at alle sikres arbeid.

En mer rettferdig fordeling av godene har vært en annen av AUFs hovedsaker i perioden. Vårt gamle krav om en omlegging av skattesystemet er blitt fulgt opp gjennom skattereformen de siste årene, noe vi er godt fornøyd med.

AUF har slåss for «dessertgenerasjonen». Det vil si at vi har slåss for at alle de unge i dag som kalles dessertgenerasjonen, men som så foreldrene stakk av med hovedretten. Vi er glad for at ting begynner å skje som inntektsavhengig tilbakebetaling av studielån, økt boligbygging, flere utleieboliger til ungdom, en fordobling av barnehageutbyggingen og lenger fødselspermisjon.

AUF har stått på for miljøvern. Vi synes det er flott at kampen mot forurensning er trappet opp, at det bygges et anlegg for innsamling og behandling av spesialavfall, at stadig flere kommuner pålegges å bygge rensenanlegg for kloakk, og at det er innført obligatorisk avgassrensning for alle nye biler.

Selv om AUF skryter av det meste Arbeiderparti-regjeringen har gjort, er det også en del regjeringen har måttet finne seg i av kritikk fra AUF. Vi protesterer mot at viktige deler av den nye utlendingsloven, mot at det tar så lang tid å få fulgt opp Arbeiderpartiets løfte om utvidet rett til å nekte militærtjeneste og vi har advart mot for mye politisk flørting med mellompartiene.

Det har vært god fart i AUFs internasjonale arbeid i perioden. Sammen med komitéen for Sovjetiske Ungdomsorganisasjoner har vi fått til et omfattende samarbeid om miljøvern. Blant annet arrangerte vi en felles miljøkaksjon i grenseområdet mellom Norge og Sovjetunionen. Etter påtrykk fra blant annet AUF ble den sovjetiske samvittighetsfangen vi hadde adoptert, Juris Bumeisters, løslatt i februar 1988. Vi har fortsatt innsamlingsarbeidet til Nicaragua, og AUF var representert i Chile under folkeavstemningen der. EF-debatten har kommet skikkelig i gang i AUF, og AUF-delegasjoner har besøkt ulike EF-land.

Landsmøtet 1987

AUFs 40. landsmøte ble avviklet i Samfunnssalen i Oslo i dagene 19. — 22. februar 1987. Det møtte 300 representanter fra fylkeslagene, sammen med landsstyret, sentralstyret, kontoret og gjester fra inn- og utland.

Landsmøtet behandlet og vedtok nytt politisk arbeidsprogram og organisasjonsprogrammet

«Nye AUF». Leder Jens Stoltenberg og sekretær Ståle Dokken, ble valgt for to nye år. Turid Birkeland ble ny nestleder etter Grete Berget.

Landsstyret

Landsstyret er AUFs høyeste organ mellom landsmøtene. Landsstyret består av lederne i fylkeslagene, samt sentralstyrets medlemmer. Det er avholdt fem møter i perioden.

Sentralstyret og kontoret

Etter landsmøtet fikk sentralstyret denne sammensetningen: Jens Stoltenberg leder, Turid Birkeland nesleder, Ståle Dokken sekretær, Synnøve Nymo, Vidar Bjørnstad. Dag Arne Syverinsen, Karl Eirik Schjøtt Pedersen, Inger-Anne Ravlum, Bjarne Grimsrud, Heidi Nordtømme, Øystein Mæland, Kjersti Kleveland, Per Skau og Ane Tømmerås. Pr. 1. januar var disse ansatt ved AUFs kontor: Grete Johanne Helland (kontorleder), Anita Johansen, Ragnhild Sundheim (kontorassistenter), Bjørn Olav Kleppen (materiellekspedisjonen), Kari Magnussen (EDB-ansvarlig), Rikke Lind (skolesekretær), Jan Vidar Dahle (faglig sekretær), Erling Rimestad (internasjonal sekretær/kultursekretær), Njaal Kværnes (redaktør), Beret Bråten (informasjonssekretær), Trine Christiansen (regnskap) og Tom Olsen (Utøyasekretær).

Organisasjonsarbeidet

Den store nyheten på det organisasjonsmessige området har i denne perioden vært innføringen av ungdomssekretærer i samtlige fylker. Med dette samarbeidsprosjektet mellom LO, Arbeiderpartiet og AUF, er det lagt et viktig grunnlag for en styrking av fylkeslagsarbeidet, noe som også vil føre til en ytterligere heving av lagsarbeidet.

Valgkampen 1987

Kommunevalget 1987 ble en stor skuffelse for AUF. Etter mange år med framgang tapte Arbeiderpartiet tilslutning blant ungdom både under selve valget og i skolevalgene. Oppgaven blir å gjenvinne — og mere til — ved stortingsvalget i 1989.

Praksis

Opplaget til Praksis har i den siste perioden økt fra et gjennomsnittsupplag på 42 000 i 1986 til 46 000 i 1988. Magasinet har i perioden kommet ut med 19 utgaver, hvorav fire dobbeltnummer. Økningen i opplaget skyldes i hovedsak økningen i antall AUF medlemmer, men fortsatt utgjør fagforbundenes kollektive abonnement den største delen av opplaget. Praksis har i perioden vært preget av en vanskelig økonomisk situasjon og stor gjennomtrekk i redaksjonen. Anders Bjartnes var redaktør fram til april 1987. Etter han kom JensOve Kristiansen, som fungerte fram til juni 1988, før Njaal Kværnes tiltrådte stillingen i september 1988. Beret Bråten er for tiden ansatt som journalist, og Bjørn Jamholt er leder i styret.

Utøya

Utøya — AUFs egen øy i Tyrifjorden i Buskerud — har de siste årene gjennomgått en kraftig modernisering. Operasjon Utøya 83—87 innbrakte over 1,4 millioner kroner, hvorav fagbevegelsen sto for halvparten. Pengene er brukt til blant annet utslippsanlegg, pumpehus, vanninntak, to sanitærbygg med dusjer og vaskerom, ny utedo, ny båt og flere parkeringsplasser på landsida. Nye Operasjon Utøya 88—91 er nå satt i gang, og nå står rehabilitering av de eksisterende bygninger for tur, samtidig som det skal bygges nye overnattingsplasser. Et kjennetegn ved perioden er at stadig flere har deltatt på Utøyalirene. Besøktallet er blitt fordoblet, og AUF og andre organisasjoner legger stadig flere av sine kurs til øya.

A-pressen i 1987 og 1988

A-pressen har i dag 37 aviser med et samlet opplag på ca. 540.000. Arbeiderbladet eies av partiet, de øvrige avisene av Norsk Arbeiderpresse A/S, samt lokale partilag og fagforeninger.

A-pressens andel av avismarkedet har vært i svak tilbakegang i en årrekke, og utgjorde i 1987 20,4%. Likevel viser leserundersøkelser at 47—48% av landets voksne befolkning leser en A-presseavis.

Avisene har i en årrekke slitt med for dårlig lønnsomhet. Bare noen få har i gode år lagt seg opp tilstrekkelige reserver. I 1988 fikk avismarkedet et betydelig tilbakeslag i annonseomsætningen. Dette førte til at de fleste av A-pressens aviser gikk med underskudd siste år, og store deler av egenkapitalen er tapt.

Dette er årsaken til at styret i Norsk Arbeiderpresse høsten 1988 diskuterte et sterkere eierengasjement i avisene. A-pressen omsetter for mer enn 1,5 milliarder kroner. Av dette utgjør prestestøtten mindre enn 5% og pressekontingenten fra fagbevegelsen ca. 1,5%. Avisene er derfor helt avhengig av god økonomisk drift. Styret har vurdert det som nødvendig med sterkere økonomisk styring for å sikre at A-pressens aviser skal være sunne økonomiske foretak. Styret har pålagt administrasjonen å sørge for at alle aviser økonomisk kan stå på egne ben. Aviser som ikke kan gi overskudd, skal avvikles. Vinteren 1989 vil styret legge fram planer for hvordan A-pressens aviser skal finansieres, organiseres og drives i 90-årene.

Styret er spesielt opptatt av å sikre økonomien til avisene i byene Bergen, Trondheim, Stavanger og Drammen. Sammen med Arbeiderbladet utgjør disse fem det eneste A-pressetilbud til halvparten av landets befolkning.

Endringer i pressegruppen:

I perioden er Romsdal Folkeblad, Karmøybladet og Vestfold Arbeiderblad lagt ned. Moss Dagblad er overtatt av Akershus Arbeiderpresse, A/S Trønderpresse har solgt Stjørdals Blad til Norsk Arbeiderpresse, og Fremtiden har overdratt 91% av aksjene i Bygdeposten til Norsk Arbeiderpresse.

Avisens navn, deres redaktører og disponenter pr. 15.01.89

Nedenfor gis en oppstilling over våre avisers navn, deres utgiversted og navnene på avisenes redaktører og disponenter pr. 15.01.89.

Avisens navn:	Utgiversted:	Redaktør:	Disponent:
Alle hverdager:			
Arbeiderbladet	Oslo	Per Brunvand	Hans Raastad
Arbeider-Avisa	Trondheim	Terje Dalen	
Bergens Arbeiderblad	Bergen	Olav Terje Bergo	Olav Terje Bergo
Dagningen	Lillehammer	Reidar Nielsen	Odd Dissen
Demokraten	Fredrikstad	Olav Begby	Øivind Tveter
Finnmark Dagblad	Hammerfest	Svein G. Jørstad	Aksel Olsen
Finnmarken	Vadsø	Erling Arvola	Ivar Karlsen
Fremover	Narvik	Roger Bergersen	Henry A. Hansen

Fremtiden	Drammen	Ole Kr. Mortensen	Runar Hannevold
Glåmdalen	Kongsvinger	Sturle Lyberg	Sturle Lyberg
Halden Arbeiderblad	Halden	Arvid Johanson	Kjell Løvhaug
Hamar Arbeiderblad	Hamar	Magne Bjørnerud	Roger Bjurling
Helgeland Arbeiderblad	Mosjøen	Are Andersen	Olav Jensen
Moss Dagblad	Moss	Steinar Slagstad	Ole Egeland
Namdal Arbeiderblad	Namsos	Morten Nordmeland	Arne Varem
Nordlands Framtid	Bodø	Thor Wøje	Kurt Borgen
Nordlys	Tromsø	Ivan Kristoffersen	Otto K. Thoresen
Oppland Arbeiderblad	Gjøvik	Leif Sveen	Asmund Opperud
Rana Blad	Mo	Øivind Hirsti	Ole Ingar Lindseth
Rogalands Avis	Stavanger	Engwald Pahr-Iversen	Svein E. Haugland
Sarpsborg Arbeiderblad	Sarpsborg	Eirik Moe	Kjell Sønsteby
Sogn Dagblad	Høyanger	Norvald Stedje	Jarle Øren
Telemark Arbeiderblad	Skien	Jørund Ruud	Martin Skov
Tidens Krav	Kristiansund	Asbjørn Jordahl	Rolf G. Nergaard

5 ganger ukentlig:

Akershus Amtstidende	Drøbak	Kåre Andersen	Øivind Taugbøl
Akershus Arbeiderblad	Lillestrøm	Tor Bjurstrøm	Øivind Taugbøl
Rjukan Arbeiderblad	Rjukan	Ola Torp	Martin Skov
Romerikes Blad	Jessheim	Thor Bjurstrøm	Øivind Taugbøl
Østfold-Posten	Askim	Sverre Amundsen	Per Gjerstad

4 ganger ukentlig:

Firdaposten	Florø	Norulv Øvrebotten	Sverre Indredavik
-------------	-------	-------------------	-------------------

3 ganger ukentlig:

Arbeidets Rett	Røros	Hans L. Grytbakk	Arne Sund
Aura Avis	Sunnalsøra	Jan Arve Ødegård	Tor Bach
Aust-Agder Blad	Risør	Rolf Røisland	Marit Johnsen
Bygdeposten	Vikersund	Odd Flattum	Roar Holther
Hardanger Folkeblad	Odda	Øivind Madssen	Kjell Jacobsen
Opdalingen	Oppdal	Ove Karlsvik	Tor Bach
Stjørdalens Blad	Stjørdal	Bjarne Salberg	Bjarne Salberg

I Arbeiderpressens Samvirke A/L var styret ved utgangen av 1988:

Styremedlemmer:	Personlige vararepresentanter:
Leif Sveen, Oppland Arbeiderblad, formann	Magne Bjørnerud, Hamar Arbeiderblad
Ole Egeland, Akershus Arbeiderblad nestformann	Øivind Taubøl, Glåmdalen
Johs. Skeide Larsen, DNA	Stig Nilsson, DNA
Hans Raastad, Arbeiderbladet	Runar Hannevold, Fremtiden
Olav T. Bergo, Bergens Arb.blad	Eirik Moe, Sarpsborg Arbeiderblad
Arne Varem, Namdal Arbeiderblad	Olav Jensen, Helgeland Arbeiderblad
Odd Dissen, Dagingen	Martin Skov, Telemark Arbeiderblad
Reidar Nielsen, Finnmark Dagblad.	Ivan Kristoffersen, Nordlys

Magne Nedregård, Norsk Arbeider- presse A/S	Fritjof Ekelund, Norsk Arbeiderpr.
Ingrid Sagranden, Arbeiderpartiets Presseforbund	Egil Knudsen og Tore Sjølie, APF
Karl Helskog, A-pressens faktor- gruppe	Oskar Theodorsen, A-pressens fakt.gr.
Fra personalet i Arbeiderpressens Samvirke A/L:	
Kirsten O. Eriksen, H&K/Grafisk	Berit Gulbrandsen, H&K/Grafisk
Trond Indrebø Hovland, Redaksjonen	Ernst Rolf

Administrasjonen

Disponent for selskapene Norsk Arbeiderpresse A/S og Arbeiderpressens Samvirke A/L har i 1987 og fram til 01.02.1988 vært Gunnar Toft. Den 1. februar 1988 ble Alf Hildrum tilsatt som administrerende direktør for begge selskaper.

Redaktør for A-pressens Oslo-redaksjon har i 1987 og 1988 vært Arvid Jacobsen.

Arbeiderpressens Tarifforening ble fram til 01.09.1987 ledet av disponent Henning Dahl. Da han gikk av ved oppnådd pensjonsalder, ble John Ravnaas ansatt som disponent.

Media-Riks A/S, som er avisenes riksannonseringskjøring, ble fram til 01.11.1987 ledet av disponent Lars Glans, Elsa Neverdal overtok fra samme dato stillingen som disponent.

Arbeiderbladet A/S

Selskapets virksomhet

Norsk dagspresse er mer enn de fleste andre bransjer avhengig av den generelle økonomiske utvikling. Såkalt stram økonomisk politikk i landet betyr også tilstrømning for dagspressen gjennom reduksjon av merkevareannonsering og annonsering av ledige stillinger.

Arbeiderbladet har lagt bak seg en rekke gode år med særlig sterk økning i annonseinntektene, som i årene fra 1982 til 1987 økte fra 29 mill. kr til 72 mill. kroner.

I 1988 ble Arbeiderbladets annonseinntekter redusert til 66 mill. kr. Samtidig var avisen utsatt for store påkjenninger ved at Schibsted-konsernet forsøkte å lansere en konkurrerende abonnementsavis i Oslo. «Osloavisen» fikk ikke fotfeste, og ble nedlagt etter snaut 9 måneders drift som påførte dens eiere et tap på ca. 60 mill. kr. Men konkurransen fra «Osloavisen» førte til at også Arbeiderbladet i denne perioden holdt et høyere kostnadsnivå enn det avisens egne inntekter tilsa, slik at det økonomiske resultat i 1988 ble betydelig underskudd og dermed redusert egenkapital.

Nytt avishus og ny avisteknikk

1988 var året Arbeiderbladet flyttet fra Youngstorget til sitt nye avishus på Hasle i Oslo. Byggeprosjektet ble vellykket ved at så vel framdriftsplaner som byggebudsjett ble holdt som forutsatt den gang avisens styre gjorde beslutning om flytting.

Avishuset på Hasle er i dag en funksjonell og god arbeidsplass. Samtidig med flyttingen ble nytt teknisk utstyr for direkte innskrivning av redaksjonell tekst tatt i bruk. Arbeiderbladet er nå vel rustet til å fungere godt som en moderne avisbedrift.

Opplaget

Det har vært stabil vekst i abonnementsantallet i Stor-Oslo, som er avisens primære dekningsområde. I andre deler av landet er det større gjennomtrekk av abonnemeter, men dette søkes nå stabilisert gjennom bedre ordninger med distribusjon i samarbeid med de lokale aviser.

Mens Arbeiderbladets abonnementsantall har vokst, har løssalgsoplaget gått tilbake. Det er en stor oppgave for avisen å komme offensivt ut med økt løssalg, fordi dette på sikt er en forutsetning for at avisen kan nå ut til stadig nye grupper av lesere.

Selskapets eiere, styre og ledelse

Arbeiderbladets aksjekapital på kr 720.000 er fordelt på 2.399 aksjer som Det Norske Arbeiderparti eier og en aksje som Landsorganisasjonen i Norge eier.

Styrets aksjonærvalgte medlemmer er: Ivar Leveraas (formann), Ole Knapp (nestformann), Rune Bjerke, Per Brunvand, Martin Mæland og Lars Skytøen. Deres vararepresentanter er: Esther Kostøl og Tone Tjängstrøm.

Styremedlemmer valgt av de ansatte er: Anne-Marie Edvardsen, Jan-Kristiansen og Tor-Erik Røberg Larsen. Deres vararepresentanter er: Reidun Nielsen, Arne Kristoffersen og Torbjørn Færøvik.

Per Brunvand er ansvarlig redaktør og Hans Raastad er administrerende direktør.

Arbeiderbevegelsens arkiv og bibliotek

Årene 1987 og 1988 var arkivets 78. og 79. driftsår.

Innkjøp og gaver

Utenom den løpende tilveksten fra organisasjoner og andre forbindelser har arkivet i toårsperioden mottatt 193 overføringer av trykt og utrykt stoff fra organisasjoner og privatpersoner. Tilveksten av arkivmaterialet har vært på 420 hyllemeter. Av større arkivsamlinger vi har mottatt kan nevnes Arbeiderpressens, Bekledningsarbeiderforbundets, Folkets Hus Landsforbunds, Skog- og Landarbeiderforbundets og Tiden Norsk Forlags arkiver.

Det er kjøpt inn 1 409 bøker og skrifter. Av disse var 30 utrykte hovedoppgaver.

Arkivet har investert i eget kamera til mikrofilming av arkivmateriale og begynt med filming av særlig medtatte arkiver.

Serviceytelser

I toårsperioden ble 5 200 betjent på lesesalen. Det ble utlånt over 2 300 bøker og skrifter, 3 140 fotos og 55 faner. Den store mengden litteratur og arkivmateriale som ble brukt på lesesalen, er da like så lite tatt med i statistikken som forespørlene pr. brev og telefon. Brukerne spenner fra norske og utenlandske forskere som benytter arkivstoff, mikrofilm, tidsskrifter og bøker til bevegelsens egne folk som arbeider med historie og samfunnsspørsmål. Arkivet blir også brukt av journalister, forlag, studenter og skoleelever.

Internt arbeid

Ordning og registrering av innkommet materiale pågår som vanlig. Det samme gjør registrering av kjøpte og mottatte bøker. I 1987 gjennomførte arkivet en vellykket fotoinnsamling, hvor de beste bildene ble premiert. Ajourføring av arkiv-, bok- og bildekatalogen skjer kontinuerlig.

Arbeidet med å oppsøke arkivstoff hos organisasjoner og veteraner er fulgt opp. Arkivet har skaffet seg et video-apparat og har begynt med å samle inn video-opptak.

I forbindelse med den planlagte overgangen til EDB er det blitt ført forberedende diskusjoner om en omfattende tilrettelegging av arkiv- og bok-katalogen.

Forbindelser og konferanser

Arkivet arrangerte flere store konferanser: I 1987 ble det holdt to store konferanser om «Eksil i Norge» og — i anledning Arbeiderpartiets 100-års jubileum — om det faglig-politiske samarbeidet. I 1988 arrangerte arkivet en konferanse for arbeiderbevegelsens lokale og regionale arkiver hvor representanter for de fleste arkiver og noen historielag deltok.

Arkivet har vært representert på de årlige konferanser for arbeiderbevegelsens historikere i Linz (Østerrike) og ved Den internasjonale sammenslutningen av arbeiderbevegelsens arkiver (IAHLHI) i Bonn og Zürich. Arne Kokkvoll besøkte Friedrich-Ebert-Stiftung i Bonn og Institut

für Marxismus-Leninismus i Øst-Berlin, Arnfinn Malme representerte arkivet på årsmøtet til landslaget for lokal- og privatarkiver i Lillehammer, på arbeiderhistoriekonferansen i Kiruna og på Norsk Kulturråds konferanse om tekniske kulturminner i Porsgrunn. Stig-Audun Hansen deltok med studie- og reisestipend fra AOF på kurs for fotokonservering i København. Solveig Halvorsen, Kari Lund Bråthen og Arnfinn Malme deltok på den nordiske konferansen for arbeiderbevegelsens historikere i Stockholm. Einar Terjesen og Solveig Halvorsen deltok på Norsk Arkivseminar på Hamar, Terjesen dessuten også på en ekskursjon Landslaget for Lokal- og Privatarkiver arrangerte til Folkørørelsesarkiver i Karlstad og Ørebro. Einar Lorenz var invitert til en eksil-konferanse i Roma og en konferanse i Bochum i anledning Willy Brandts 75-årsdag.

Arne Kokkvoll har vært medforfatter av Arbeidsmandsforbundets historie (3. bind) og medlem av redaksjonskomiteén for «Arbeiderbevegelsens historie i Norge». Arnfinn Malme publiserte et bidrag om norsk fagbevegelse i en tysk bok utgitt av Det europeiske institutt til forskning i arbeiderbevegelsens historje. Solveig Halvorsen skrev en artikkel i «Scandinavian Journal of History», Einhart Lorenz offentliggjorde artikler i «Internationale wissenschaftliche Korrespondenz» i Vest-Berlin og i «Arbeiderhistorie», Halvorsen, Lorentz, Malme og Terjesen skrev bokmeldinger i bl.a. «Arbeiderhistorie» og «Historisk Tidsskrift». Lill-Ann Jensen har vært billedredaktør for «Arbeiderbevegelsens historie i Norge» og en rekke andre bøker.

Offentlighetsarbeid

Arkivet har i 1987 laget utstillingen «Solidaritet uten grenser» om arbeiderbevegelsens internasjonale engasjement. Utstillingen ble åpnet ved DNAs landsmøte i mars og brukt ved markeringen av partiets 100-års jubileum i Arendal. Den har senere vært vist i Kirkenes, Harstad, Bodø, Mosjøen, Mo i Rana, Namsos og Hokksund. I forbindelse med utstillingen ble det laget et eget studiehefte «Solidaritet uten grenser». Einar Terjesen offentliggjorde dessuten en utdypende artikkel i «Arbeiderhistorie».

Utstillingen «Bildet som våpen» ble vist i Skien. I anledning stiftelsen av det nye fellesforbundet laget arkivet en historisk utstilling for de fem forbundene. Utstillingen var arkivets hittil største i omfang. En mindre utstilling om «Arbeidermagasinet» ble vist i Oslo Arbeidersamfunn.

Arkivets årbok, «Arbeiderhistorie», kom for første gang ut i 1987 — som en forsettelse av Tidsskrift for arbeiderbevegelsens historie. Årboka får støtte fra NAVF. Den viste seg å være en suksess — både økonomisk og som historiepublikasjon.

Arkivet driver med en utstrakt rådgivende virksomhet i arbeid med historie som foregår i arbeiderbevegelsens regi. Flere av arkivets ansatte er medlemmer i ulike bokkomiteer og/eller har holdt foredrag med emner fra arbeiderbevegelsens historie. Arkivet har også holdt flere mindre seminarer som tok opp faglige problemer i forbindelse med skrivingen av forbunds- og foreningshistorier.

Arkivet får jevnlig besøk av grupper som blir vist omkring og orientert om institusjonens virksomhet. Den årlige tilvekstlisten «Aktuelle bøker og skrifter fra Arbeiderbevegelsens Arkiv og Bibliotek» er sendt ut. Universitetsbibliotekets samkatalog har fått melding om tilveksten av utenlandsk litteratur, samt norske og utenlandske tidsskrifter. Dessuten blir det spredt en månedlig liste over nye aktuelle bøker.

Arkivet har vært representert i LOs kulturutvalg, og i styret for Eilert Sundt forskningsfond.

Styret

Arkivets styre var ved inngangen til perioden Jan Aaboen (leder), Kåre Myrvold, Ingeborg Bot-

nen, Knut Endreson, Herlof Gjerde, Lill-Ann Jensen og Knut Johannessen. Herlof Gjerde er i september 1988 trådt ut av styret, han ble etterfulgt av Martin Kolberg. Styret har i beretningsperioden holdt 10 møter. Av viktige saker styret har behandlet kan nevnes årsmeldinger, budsjetter og arbeidsplaner, tilsetting av ny arkivleder og innføring av EDB.

Budsjett og personale

Arkivets budsjett var i 1987 kr 4.955.000,- og i 1988 kr 5.140.000,-. Statstilskuddet var henholdsvis kr 1.565.000,- og kr 1.643.000,-. De øvrige midlene kom fra Opplysnings- og Utviklingsfondet og ved direkte bevilgninger fra LO.

Arkivleder Arne Kokkvoll sluttet etter 25 års virksomhet ved utgangen av året 1987. Arkivets personale har hatt følgende sammensetning: Arkivleder Arne Kokkvoll (til 31.12.1987), nestleder og senere fungerende leder Arnfinn Malme, bibliotekarene Kari Lund Bråthen, Elin Tide- mann (til 1.7.1987) og Torun Jahres (fra 6.7.1987), konsulent Lill-Ann Jensen, arkivsekretærene Kåre Auale, Stig Audun Hansen (permisjon i 1988), Vivi Melkersen (permisjon fra 23.9.1987 — 1.10.1988), Vivi Aaslund (vikar for S. A. Hansen), biblioteksassistent Pål Solvang (vikar fra 27.7.1987 — Juni 1988), kontorsekretær Aud Lundemo, arkivarene Einar Terjesen, Einhart Lorenz (permisjon fra 1.10.1987 — 31.7.1988) og Solveig Halvorsen (vikar). Arkivet har dessuten hatt hospitanter og benyttet seg av en del timebetalt ekstrahjelp.

Fonds og stipend

Conrad Mohrs legat ble for 1987 tildelt: Redaksjonssekretær Vidar Hansen Grønli, Lier, og Cand.theol. Bjarne Hansen, Oslo.

For 1988 ble det tildelt: forfatter mag.art. Haakon Smedsvig Hansen, Søgne. Innstillingsutvalget besto av Britt Schultz og Thorbjørn Jagland.

Chr. Holtermann Knudsens studiefond ble for 1987 tildelt:

Oscar Moraga, Oslo.

For 1988 ble det tildelt:

kvinneseekretær Britt Schultz, Oslo.

Innstillende komité har vært Leif Haraldseth, Thorbjørn Jagland, Britt Schultz og Alf Frotjold. Britt Schultz fratrådte ved tildelingen for 1988.

